

DE KUIL

Laura van der Haar

DE KUIL

Roman

2023

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een
projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2023 Laura van der Haar
Eerste druk april 2023
Omslagontwerp Moker Ontwerp
Foto auteur Stephan Vanfleteren
Vormgeving binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk
Druk en bindwerk Wilco, Amersfoort
ISBN 978 94 031 8201 8
NUR 301

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

ZOMER

IK RUIM TAFEL twaalf af, vraag of het gesmaakt heeft en schuif het bonnetje onder het windlicht. Aan tafel zes zitten een man en een vrouw en een kind. Zonlicht priemt tussen de boomblaadjes door en boven de geplastificeerde menukaarten kringelt hitte. De man bestelt een muntthee, een spa rood, een Orangina – ‘en we gaan nu niet meer wisselen hè, puppie?’ zegt hij terwijl hij zijn wijsvinger tegen de kin van het meisje drukt – ‘een pannenkoek met gekleurde suiker, een volkorentosti en een pannenkoek met spek en stroop.’

‘Die stroop staat gewoon op tafel,’ zeg ik en ik knik naar de fles Van Gilse-schenkstroop. Ik bedoel het niet zoals het eruit komt, ik bedoel het heus vriendelijk, maar er is al een paar keer gebeld vanuit de keuken, dus ik moet door. Dat

hij die stroop niet apart hoeft te bestellen, dat de stroop hier gratis is, dat zelfs de wespen dat weten, dat bedoel ik, hij mag zoveel stroop over zijn pannenkoek spuiten als hij wil.

‘Aye-aye, madame,’ zegt hij terwijl hij de suikerpot in een doelgerichte beweging op een wesp plant.

‘Teeeeuw! Papa!’ Het meisje kijkt vol walging naar haar vader, die de pot met een knarsje nog even ronddraait, dan met een servet het wespenrestant van de glazen onderkant veegt en die prop op mijn dienblad legt.

Ik haal de vaatdoek over het lege deel van hun tafel, hoewel ik dat geloof ik net al had gedaan.

‘Klein brutaaltje,’ zegt de man als hij even later af komt rekenen. Je hoeft hier niet bij de bar af te rekenen, we hebben een mobiele pin.

‘Ik bedoelde het niet zo,’ zeg ik. Zijn aftershave ruikt naar kaneel, iets houtachtigs.

‘Vast niet,’ zegt hij terwijl hij de pinautomaat van me overneemt. Van Sjors moeten we de pin altijd zelf vasthouden, want zo’n apparaat kost een vermogen. ‘Doe maar vijfender-tig,’ zegt de man en hij kijkt toe hoe ik het bedrag invoer. En dan loopt hij weg en richt zijn sleutelbos alvast op de parkeerplaats, *twieng-twieng* klinkt het daar en de alarmlichten van een joekel van een auto lichten op.

Het meisje gaat zonder iets te zeggen achter in de donkergrijze Audi zitten, de vrouw nestelt zich op de passagiersstoel en trekt het spiegeltje omlaag om haar mondhoeken te inspecteren, daarna strijkt ze haar duim en wijsvinger even over haar wenkbrauwen en rolt ze haar lippen over elkaar alsof ze die net gestift heeft en de man stapt in en kijkt niet op of om

en rijdt in een vloeiende draai iets te hard het grindpad af, er ketst een steentje tegen het houten bord waarop in grote witte letters WELKOM BIJ DE KUIL IN HET BOS staat geschilderd.

‘ZET ALLES ER maar gewoon in één keer op,’ zegt Lennarts vader terwijl hij de stang van de parasol in de tuintafel vastdraait. ‘Lees het maar niet hè, het is toch nog steeds privé.’

Zijn vader heeft hem gevraagd om Meijkes fiets te verkopen en de bestanden op haar laptop veilig te stellen, dus zit Lennart met een glas aanmaaklimonade en de laptop van zijn zusje bij zijn ouders in de tuin. Hij bladert wat door haar schoolprojecten en haar foto’s, heel veel foto’s van Frits, constateert hij met een glimlach. Frits opgekruld in zijn mand, Frits met een kerstmuts op, een kuil gravend in het bos, Lennart hoort hem in gedachten de aarde uit zijn neusgaten niesen. Alsof hij het aanvoelt geeuwt Frits luidruchtig vanaf zijn plek in het gras, rekt zich uit en wandelt naar Lennart toe,

om naast hem te gaan zitten. Gedachteloos kriebelt Lennart de nek van de hond die inmiddels bij hem en Kasja een thuis heeft gevonden. Terwijl hij doorklikt en bestanden kopieert stuit Lennart op een map die zijn aandacht trekt omdat die opvallend diep zit weggestopt in de mappenstructuur. Documenten, dan Oud, dan het mapje School. Daarin staan Jaar 1 tot en met Jaar 4 en in Jaar 4 staat een map met de naam BODEMLEVEN. Zie je wel. Zie je wel zie je wel.

Vlug klikt Lennart een aantal bestanden uit de map open en de vensters die op het scherm verschijnen bevestigen de vermoedens die de laatste maanden door zijn hoofd spoken.

Zijn vader komt achter hem staan en legt een hand op zijn schouder. ‘Wil je dat ik een broodje voor je maak? Blijf je eten vanavond?’

‘Nee dank je,’ zegt Lennart en hij rekt zich uit, ‘ik heb beloofd om quesadilla’s te maken voor Kasja. Maar ik denk dat ik hier iets heb.’

Zijn vader zucht.

‘Nee pap, wacht nou even. Luister nou een keer.’

‘Ik luister.’

‘Nee. Je doet alsof je luistert.’

‘Goed,’ zegt zijn vader rustig. ‘Kijk.’ Hij legt het vaatdoekje op de buitentafel en leunt met zijn handen op de rugleuning van de houten tuinstoel naast die van Lennart, zelfs aan die handen kun je zien hoeveel verdriet er in zijn lijf zit: de koffie verkeerd-kleurige levertvlekken op de bleke huid, en de zwarte krulhaartjes boven zijn knokkels lijken weerlozer dan ooit. ‘Ik luister. Maar we hebben het hier al zo vaak over gehad, we moeten...’

‘Ja, beloofd, niet waar mam bij is. Maar kijk hier.’ Lennart draait het scherm zijn vaders kant op en klikt de bovenste afbeelding open. Een plaatje waarop de vertakkingen van een zwamvlok goed te zien zijn, engelenhaar, een uitslaand wit net van glimmende schimmeldraden. ‘Zo bizar,’ zegt hij. ‘Het staat hier bijna uitgespeld, hier, zal ik een stuk voorlezen?’

‘Verdomme Lennart, dat is haar huiswerk voor biologie! Ik snap dat het voor iedereen op zijn eigen manier ingewikkeld is, maar wij moeten door met de situatie zoals die nu is. Ze is gevallen, een dom rotongeluk, niets anders. We moeten focussen op Meijkes toestand nú.’

Meijkes toestand nu is dat ze een paar maanden geleden van de medium care in het ziekenhuis is overgeplaatst naar een langdurig zorgcentrum. Volgens de artsen was daar meer ruimte voor revalidatie en permanente zorg, maar Lennart wist tijdens het overplaatsingsgesprek al dat het erop neerkwam dat ze haar met omfloerste woorden opgaven en haar ziekenhuisbed liever gebruikten voor de hoopvollere gevallen.

‘Oké,’ zegt Lennart. ‘Oké, is goed.’ Hij wil niet kwaad worden op zijn vader, maar het blijft hem irriteren dat mensen altijd maar paraat staan met alledaagse verklaringen. Terwijl iedereen die weleens in het bos komt het moet merken. Dat gevoel dat er iemand toekijkt, dat er iets huist tussen al dat gebladerte, dat het constant bezig is om je heen, en dan vooral in de bodem, dat het zich continu hergroept onder je voeten, een vangnet, een grijpnet. *De bodem neemt wat hij nodig heeft*, letterlijk Meijkes eigen woorden.

‘We kunnen er nog wel even over praten, als je wilt?’ Lennarts vader heeft het vaatdoekje weer vast.

‘Nee, hoeft niet,’ zegt Lennart en hij klikt de tabel weg, een groen snuitkevertje loopt over het hout van de tuintafel recht op de laptop af. ‘Het is ook een beetje een zootje,’ zegt Lennart om ervan af te zijn en veegt wat stofjes van het scherm.

‘Is het al tijd voor broodjes?’ Zijn vader zet de buitendeur op de haak en krabt met zijn duim een bruin klontje van de lak. Vogelkak.

‘Ik ga nog heel even verder.’ Lennart kopieert de map naar zijn eigen schijf. *De bodem neemt wat hij nodig heeft.* Eigenlijk is de bodem altijd al bezig met nemen. Oogleden gaan hangen, net als takken en bladeren en buiken en wasgoed, alles maakt die diepe buiging, alles degradeert, knakt, valt en hoort daar eigenlijk al, het is die neiging naar beneden, de aantrekkingskracht van de diepte van dat zwart, van het grote niks, heel subtiel fluistert het. Kom maar. Kom maar. Soms luisteren mensen.

DE VLOER ACHTER de bar ligt bespikkeld met donkerbruine graantjes. Muizenpoep. En als je met de zaklamp achter de prullenbak schijnt zie je tussen de kieren van de houten vloer de kakkerlakken wegschieten om buiten het bereik van het licht te gaan zitten wachten. Toen Lennart hier nog werkte liep hij altijd als eerste naar binnen en joeg dan met een paar harde tikken van de bezemsteel al het ongedierte weg voor hij de keuken in ging. Tijdens zijn dienst spoot hij met de grote voorspoeldouche de resten geel geworden saus en verkleefde servetten van het vaatwerk voordat het naar de afwasser ging, zelfs op drukke dagen, hij was de enige kok die dat deed, en ook de enige die alles zorgvuldig deed.

Direct toen ik bij De Kuil kwam werken trokken we naar

elkaar toe, ook al ergerde hij zich zo uitgesproken aan hoe ik de tafels sopte, hoe ik de flesjes sorteerde en hoe ik de stampertjes in de longdrinkglazen deed, namelijk bóven de ijsblokjes; hij vond het onuitstaanbaar dat ik de hete kaas van de tosti's tegen de servetten liet smelten, dat ik de koffie al bracht voordat de taart klaarstond; hij stoorde zich aan alles. Ik vond hem lomp en arrogant en was op mijn hoede voor zijn uitbranders, maar ik vond hem ook grappig, en ergens was het fijn dat er nu eens iemand was die tegen me zei hoe ik de dingen aan moest pakken. We stonden twee of drie dagen in de week samen en ik heb weleens uitgerekend na hoeveel pannenkoeken we een stel waren. Ik weet het niet meer. Twintigduizend of zoiets.

Voor ik bij Lennart introk bestond mijn studentenleven al uit niet veel meer dan een kamer, drie huisgenoten en een weekendtas. Na het weekend reisde ik met de trein naar Utrecht en nam dan de bus naar de collegezaal. Op Hoog Catharijne voelde ik me iedere maandag opnieuw een vreemde en de rest van de week eigenlijk ook, dwalend door die studentenstad waar alles veel sneller ging, maar naar minder leek te leiden, een eindeloze lopende band richting niks. Als mijn huisgenoten naar de Boni gingen zeiden ze dat ze gingen Boney M'en en bezongen op de melodie van 'Daddy Cool' alles wat ze in het karretje gooiden – *choco, chocolaaaaa, choco, chocolaaaaaa*. Ze spoelden de krans baardharen nooit uit de wasbak en lieten de krant in het ondergespetterde toilet op de grond liggen. Ik at zo vaak mogelijk buiten de deur, meestal een kaassoufflé en een patatje bij de stationsrestauratie. Het gele neonlicht in de stationshal was ik nog het meest

met mijn studentenleven gaan associëren, net als de donkergrijze uitlaatdampen van de harmonicabussen, het geluid van de dubbele wielen door plasjes regenwater. De echo van de omroeper op de perrons in de verte. En mijn studie was al helemaal niet wat ik ervan had verwacht, ik had me een mooi oud gebouw voorgesteld van kleine baksteentjes, misschien zelfs met klimop langs de muren en prettig bedompte studiezalen vol glimmende notarislampjes en dan kasten vol oude boeken en imponerende docenten met hechte groepjes studenten. Oké, misschien had ik net Donna Tartt gelezen, maar wij zaten vooral naar een hangend scherm te staren in een klimaatbeheerste zaal waar het naar gummetjes rook terwijl de docent opnieuw een staafdiagram liet zien waarin mensen of processen werden uitgebeeld die ik maar lastig in die gekleurde staven kon herkennen.

‘Blijf anders gewoon hier,’ stuurde Lennart op een avond. ‘Wat is het verschil?’

‘Maar dan wonen we samen,’ stuurde ik terug en ik keek om me heen. De muren van mijn studentenkamer waren schuin en ik had ze geschilderd in de kleur Siena, ik kan me de zonnige sensatie daarbij nog goed herinneren, ik schilderde toen de muren van mijn nieuwe bestaan, en ook al was het een piepklein zolderkamertje met drie rumoerige huisgenoten onder me, ik had nog nooit zoveel ruimte om me heen gehad. Aan het plaatje op het blik verf te oordelen was de naam Siena een verwijzing naar de kleur van de ondergaande zon in dat Italiaanse stadje, maar op de schuine muren van mijn kamer was het de kleur van vrijheid, exact de kleur van nooit meer bij mijn moeder wonen.

‘Ja liefde, dan wonen we samen.’

Ik dacht aan Lennarts keuken, waar alles netjes in glazen potten was geordend. Vlinderpasta, zilvervliesrijst, risotorijst. Cruesli met stukjes chocolade. Zijn boekenkast met de gotische romans en de graphic novels en de eindeloze rij schetsboeken vol middeleeuwse zwaarden en dierenschedeltjes en alle Moebius-uitgaven en zijn koelkast met flesjes Palm en zijn gigantische beige hoekbank met het okergele fleecedekentje. Zijn huis, waar in tegenstelling tot mijn moeders huis niet op ieder oppervlak kattenbeeldjes stonden en waar in tegenstelling tot mijn studentenhuus niet voortdurend bezoek was, waar niet in iedere plant uitgedrukte peuken zaten en waar niet alles uit de koelkast lichtelijk naar salami smaakte. Oké, die schedeltjes, maar die zou hij ook ergens heel hoog in een kast op zijn werkkamer kunnen uitstellen.

‘PJO,’ ZEGT DE fietsenmaker, ‘k hoef niet het onderste uut de pan, moar ’t blijft aozen.’ Met een katoenen zakdoek veegt hij het zweet van zijn voorhoofd, hij heeft zo’n voorhoofd waarbij je niet kunt aanwijzen waar het ophoudt, door decennia aan kaalheid heeft zijn hele hoofd dezelfde teint. Dezelfde structuur ook: haarloos voorhoofdglad. Zijn hand ligt al op het stuur van Meijkes fiets.

‘U bedoelt dat u er weinig voor geeft?’ vraagt Lennart terwijl hij het stuur vast blijft houden. Zelf had hij de fiets gewoon in de schuur laten staan, maar dit is zijn vaders manier van verwerken. Aanvegen, herschikken, pijnlijke herinneringen wegnemen en praktische zaken regelen.

‘Nou, dat wil’k niet dereks zeggen, ik hoef gaar nie ’t on-

derste uut de pan,' herhaalt de fietsenmaker en trekt Meijkes fiets een stukje naar zich toe.

Eén klap en zijn zusje lag aan draden in het ziekenhuis, één val en haar lichaam moest door apparaten gereguleerd worden, het kan zomaar op slag voorbij zijn. De toren met infuus-pompen, de stofzuigachtige slang die slijm afzoog, alle monitoren met knipperende lichtjes. De urinezak aan haar bed en de slangetjes van de sondevoeding, Lennart kon zijn ogen die eerste dagen vooral niet van de PEG-sonde afhouden: de bruine vloeistof die zich langzaam door haar buikwand perste. Gestaat werd de toevoer naar haar lichaam geregeld en ook de afvoer ging automatisch, in en uit waren verklonken met een ingenieus systeem dat haar aan het bed wortelde.

Lennart klemt het stuur van haar fiets vast en antwoordt niet.

Hij krijgt zestig euro voor haar fiets. Hij zegt niet dat hij van zijn zusje is. Was. Dat ze inmiddels in zorgcentrum Lankhoef ligt, op kamer c.14. Dat zijn moeder nog steeds bij ieder bezoek contact met haar probeert te krijgen, dat ze dag in dag uit Meijkes vingers blijft benoemen, een voor een. Duim, kneepje, wijsvinger, kneepje. Dat ze bij de Shop & Go-cadeauwinkel naast de ingang heliumballonnen verkopen, *ruim tien dagen zweeftijd!* En Twixen en rode blikjes Diele-keelpastilles. Dat hij zich soms moet bedwingen om niet zo'n heliumballon te kopen, daar is ze natuurlijk veel te oud voor. Het zijn ballonnen in de vorm van een kusmondje of een voetbal of een eenhoorn, die in droeve trossen tegen het systeemplafond hangen. Een smiley, een ster, een pin-

guin, *get well soon*, taartjes, toffees; alle vrolijke dingen die je kunt verzinnen hangen wel ergens in ballonvorm tegen een plafond.

HET IS EEN levendige drukte op de buitenplaats van het kasteel en tussen de gasten in avondkledij voel ik me lomp op mijn Vans. Gelukkig heb ik een vaste plek en hoef ik niet met bladen vol champagnecoupes door de menigte te paraderen; Sjors wilde mij als vertrouwd gezicht bij de poort.

Naast de luifel van de overkapping staat die man weer, die van het terras – *Pannenkoek voor de patser en zijn familie!* had Youp geroepen nadat hij een paar keer achter elkaar op de bel had gemept.

De man lepelt iets uit een glaasje en zodra hij me herkent haalt hij het lepeltje uit zijn mond, glimlacht alsof hij precies op dat moment iets grappigs bedenkt, stopt de lepel weer terug in het glaasje en zegt iets tegen de vrouw naast hem.

Het is niet de vrouw die toen bij hem in de auto stapte en ook zijn dochter is er deze keer niet bij.

Hij kijkt weer mijn kant op en er lijkt iets aan de hand te zijn met de lampen op de buitenplaats, het licht flakkert. De man legt zijn hand op de schouder van de vrouw, zegt iets tegen haar, glimlacht en loopt dan recht op mij af.

‘Heb je hier ook iets wat ik zomaar mag pakken?’ Die stem weer, dat boerse accent dat wel van iemand anders lijkt, iemand die achter deze man staat en precies de woorden die zijn lippen vormen voor hem uitspreekt.

‘Hoe bedoel je?’

‘Stroop?’ vraagt hij.

‘Stroop?’ Ik mep een mug van mijn pols en het beest vliegt met een kleine lus gewoon weer terug. ‘Shitbeest.’ Er zijn niet alleen veel muggen, ook de mieren vliegen massaal rond met hun nattig blinkende vleugeltjes. Er belanden er twee in mijn haar, voorzichtig probeer ik ze eruit te pulken.

‘Jij werkt bij De Kuil toch? Daar zag ik je laatst. Weet je het niet meer?’

‘Ja jawel, tafel zes,’ zeg ik terwijl ik de mierenrestanten aan de onderkant van het tafelkleed veeg.

‘O.’ Hij pakt een servetje van de tafel tussen ons in en dept zijn mondhoek, hoewel daar niets zat. ‘Werk je vaker hier?’

‘Nee, dit is een caterklus.’ Ik had DEET moeten smeren, maar daar denk je pas aan als het te laat is.

‘Ja, voor Sjors.’ De man maakt een vlugge grijpbeweging, opent zijn vuist en kijkt naar de losse pootjes en het uitgesmeerde lijfje van een mug. Een veeg vers bloed glimt op zijn handpalm. Het mijne?

‘Wat?’

‘Voor Sjors,’ zegt hij, harder nu, terwijl hij met het servetje zijn hand schoonwrijft. ‘Je baas.’

‘Ja, ik weet dat Sjors mijn baas is.’

‘Wij hebben een deeltje met hem. Vind je het leuk?’

‘Caterklussen?’

‘Nee, specifiek, deze hier?’ Hij knikt naar de kraampjes met handgeknoopte tasjes en brokken natuurlijke zeep met stukjes lavendel erin en zoutkristallen. Bij de buitenkeuken drukt de invalkok zijn spatel op een hamburger, het vet sist en spat. ‘We wilden weer eens uitpakken,’ zegt de man. Hij verfrommelt het servetje met de mug en het bloed en stopt de prop in de zak van zijn pantalon.

‘Ja, het is mooi hier. Een bijzondere plek.’ Ik schenk nog wat longdrinkglazen vol met cola, ook al heeft Sjors liever niet dat ik er meer dan acht klaar heb staan, dan slaat het koolzuur dood als de doorloop even niet zo hoog is. Een van de glazen stroomt over. Normaal had ik mijn lippen eraan gezet en dat drankje zelf gehouden, maar nu kijken de man en ik allebei naar het zandkleurige schuim dat over de rand gulpt en een steeds grotere vlek op het damasten kleed achterlaat, ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat hier iets symbolisch gebeurt.

‘Geeft niet,’ zegt de man. Terwijl ik dat had moeten zeggen.

‘Nee,’ zeg ik, en pak dan pas het glas uit de rij. Spreid een servet over de vlek. Schenk een nieuw glas in en herschik de rij glazen. Als alles weer netjes is staat de man met zijn rug naar me toe, hij wordt gefeliciteerd door een oudere man met een ontzettend rood hoofd.

‘Raar dat wij elkaar nooit eerder hebben gezien,’ zegt de man als ik later op de avond achter de luifel het vuile glaswerk voor schone glazen verwissel. Weer kijkt hij zo naar me, net als toen hij bij De Kuil ‘klein brutaaltje’ tegen me zei. Er staat een zanger op het podium, Dino – of Nico? in zijn gele colbertje valt hij nogal uit de toon op dit feest – die onvermoeid pogingen doet om de mensen aan het dansen te krijgen door breeduit met zijn microfoonvrije hand te zwaaien, en tijdens de gedeelten in de muziek dat hij niet hoeft te zingen klapt hij met de microfoon in die hand waardoor dof gebons over de buitenplaats dendert, de slotgracht over, de weilanden in, helemaal tot aan de bosrand en verder, tussen de stammen van de eiken en de beuken en de elzen door dieper het bos in, in de richting van de steile helling waar naaldbomen in kaarsrechte rijen zijn aangeplant.

De man is mijn type niet, maar ik zou er bijna van in de war raken, want alles om ons heen lijkt geladen, opgewreven, ook het licht onder de luifel, het is alsof hij hier voor mijn neus even ingeflitst wordt opdat ik alle details goed zal onthouden. Kauwgomkaken en dik haar met een slag, van die patstersprietjes die over de kraag van zijn overhemd stulpen. Lichtgrijs pak met ragfijne witte strepen. Ook zijn hals is gebruind, dat eilandbruin van iemand die ruimschoots op vakantie gaat.

‘Hoe heet je eigenlijk,’ vraagt hij.

De spieren in mijn gezicht zitten klem in een stramme grimas, het valt me ineens niet mee om gewoon te kijken zonder mijn wangen te spannen en met mijn ogen te knijpen. ‘Kasja.’

‘Kasja,’ articuleert hij. ‘Sjarrel Ubbink,’ zegt hij erachteraan voordat ik ernaar kan vragen. En daarna dat je dat als Charles schrijft, als de prins.

‘Ubbink!’ zeg ik, iets te hard, en dan pas neem ik zijn uitgestoken hand aan. ‘Van Ubbink Resorts? Van dat nieuwe park?’ De tl-lampen onder de luifel flakkeren, er wolken muggen boven de gele afvalkar, je ruikt de zwaarzoete geur van het vuile glaswerk, de bodempjes gistende drank en uit de ontluchttingsroosters van de grote keuken walmt baklucht; het avondkoele bos, Charles Ubbink, zijn hand, mijn hand in zijn hand.

‘Zekers,’ zegt hij op dat toontje zoals ze dat hier in het oosten bezigen, langgerekt opgewekt. ‘Ubbink Staete gaat het nieuwe park heten.’

‘De koning.’

‘Wat?’ zegt hij, en hij kantelt zijn hoofd.

‘Prins Charles is inmiddels koning.’

‘Pienter dametje!’ Charles tikt een vinger tegen zijn slaap. ‘Goed. Ik zie je nog wel.’ En daarmee bedoelt hij waarschijnlijk dat hij gauw weer naar De Kuil komt, dit lijkt me geen man die iets aan het toeval overlaat.

PRECIES OP HET moment dat Lennart zijn stoel naast haar bed schuift, knippert Meijke met haar ogen. Zulke bewegingen overvallen hem niet meer, volgens de artsen moet je het vergelijken met planten, die eveneens reflexen vertonen. Madeliefjes, denkt Lennart, madeliefjes gaan ook 's nachts dicht en in de ochtend weer open, hele grasvelden volgen hetzelfde dag- en nachtritme, maar zelfs onder zo'n vredig veld liggen zwarte zoden, ook onder al die witte straalbloempjes lurkt de inhalige diepte.

Meijke ziet er vredig uit zonder de apparatuur die er in het ziekenhuis om haar heen hing, het dunne slangetje dat haar neus binnendrong is al tijden weg, net als de geribbelde slang die met een boog rond haar wang diep haar keel in kroop,

de knipperende bloeddrukmeter rond haar vinger. Ze ziet er rustig uit, maar ook een tikje kaal.

‘Hee, zussie.’ Lennarts stem is schor als hij met zijn vinger even over haar wang strijkt. Op de ic zat er nog vrij lang een randje zwart langs haar oor, aarde of bloed, geen van hen durfde hard genoeg te boenen om het weg te krijgen, alsof ze haar gezicht in die toestand zo kapot konden drukken. Lennart bekijkt haar schone maar bleke gezicht, de huid die hij zo goed had moeten kennen, maar hoe langer hij kijkt, hoe vreemder dat orgaan wordt. Het oppervlak van de mens die ze is, het afdekzeil voor haar botten en vlees. Poriën. Minuscule donsshaartjes. Haar hartslag, die hier in het zorgcentrum niet meer op een monitor valt af te lezen maar zich als je goed kijkt wel toont in de lichtblauwe ader op haar hals. Ze is zoveel meer dan alleen de contouren van haar huid, maar wat dan eigenlijk, is er achter dit oppervlak iets wat haar echt mens maakt, en waar is dat dan, is het er nog? Zelfs nu hij uitgebreid minutenlang naar haar kan staren heeft hij geen idee wie ze eigenlijk is, het leeftijdsverschil hebben ze nooit helemaal weten te dichten.

Op de dag dat zijn zusje werd geboren ging Lennart naar de brugklas en het is moeilijk te zeggen wat een grotere impact maakte. Waarschijnlijk toch de brugklas. Zijn afschuw was immens wanneer zijn moeder met zoveel liefde in haar blik de baby pakte en een dik plakkaat stront van die volle billen veegde en Lennart kon zich met geen mogelijkheid voorstellen wat er in zijn moeder was gevaren, dat je zoiets walgelijks met zoveel warmte kon doen.

Meijkes ogen blijven strak gericht op de muur tegenover

haar bed en als Lennart haar blik volgt ziet hij de lichtschaakelaar. Met de neus van zijn schoen klikt hij de rem van haar bed en draait het geheel een stukje naar het raam. 'Ik heb je laptop opgeschoond,' zegt hij om de stilte te vullen. 'Had pap me gevraagd, hij is heel erg gefocust op regedingetjes. Je weet hoe hij is.' Lennart luistert naar haar regelmatige ademhaling. 'Hij heeft zelfs een nieuwe indeling voor de belegmand. Hartig en zoet hebben nu een eigen bak, terwijl ze volgens mij nooit meer de tafel dekken en ze gewoon aan het aanrecht ieder voor zich hun broodjes smeren.' Hij kucht. 'Misschien moet ik je zoiets niet vertellen. Sorry.'

Onbewogen staart Meijke naar het raamkozijn, of naar de toppen van de inlandse eiken die daarachter talmend op en neer wiegen. Gedachteloos telt Lennart mee met het lichte stijgen en dalen van haar borstkas.

'Maar ik heb dus een map gevonden op je computer. Die met al die aantekeningen over de bodem.'

Net op het moment dat Lennart een pluusje van haar laken wil plukken stoot er een raspand geluid uit haar keel.

'Harggghhg.' Het houdt het midden tussen een grom en een snurk.

'Wat?' Lennart springt op uit zijn stoel en kijkt in haar ogen, haar pupillen worden groter, alsof het plots donkerder wordt in de kamer verwijden ze zich tot diepe zwarte gaten. Hij kijkt om zich heen of iemand anders het ook gehoord heeft, of hij misschien iemand moet roepen. 'Meijke!'

Heel licht trilt haar rechterooglid en Lennart knijpt in haar hand. 'Meijke, ik ben bij je! Ik ben hier, kun je me horen?'

Maar er gebeurt niets meer, er is geen ander geluid dan het

zachte gebrom van het verkeer buiten, het tikken van een leiding, een stem op de gang, en Lennart gaat weer zitten. Zijn hart bonst in zijn keel, maar hij kan een glimlach niet onderdrukken. Dit was contact, dit was ontegenzeggelijk contact. Al die keren dat hij hier zat leek het al of ze iets ging zeggen, soms was het alsof ze op het punt stond om te vertellen hoe het allemaal zo gelopen was, haar mond al open om hem te onderbreken en het hem uit de doeken te doen, hij heeft er al die keren niet voor niets op gewacht. Bovendien doet de verpleging hier iedere nacht de lampen op haar kamer uit, dat zouden ze ook niet doen als dat geen zin meer had.

Lennart moet eigenlijk allang op kantoor zijn, maar hij neemt nog een omweg naar de bossen. Hij wil het testen, de grond onder haar boom, al is het maar een klein stukje, er even onder kijken, met eigen ogen zien wat daar huist. Een moment twijfelt hij of hij zijn moeder moet bellen, om haar over Meijke te vertellen, maar het zou haar waarschijnlijk alleen maar van streek maken.

Het is alweer zo drukkend. Hij draait het autoraampje open en probeert de afzonderlijke geuren te onderscheiden. Asphalt is het eerste wat hij ruikt, juist met het bos aan weerszijden ruik je asphalt. Dennennaalden, hars en ook de fabriek, een zweem uitstoot van de papierfabriek twee dorpjes verderop. Zou het kunnen dat het zich niet alleen in de ondergrond, maar ook door de lucht verspreidt? De buitenlucht bevat miljarden sporen die bij iedere ademteug naar binnen zwermen. De bomen van de beukenlaan flitsen in zijn ooghoeken voorbij. Bovengrondse planten dragen bij door gifstoffen uit

te stoten, wat nou als er via haar luchtwegen iets is binnengedrongen wat Meijke ertoe heeft bewogen zich aan de bodem te geven, wat als het iedereen stiekem achtervolgt, wat als het overal al is? Continu wordt de grond herverdeeld, samengeklonterde modder in de opgedroogde vorm van paardenhoeven, en in aangekoekte bruine spetters op de rug van mountainbikers, in dierenpelzen, winterbanden, profielzolen, nagelrandjes, al die omgewoelde grond wordt ook op dit moment overal naartoe gebracht, naar binnen gelopen, gerold, getrild, geklopt; ongezien belandt het in garages, trapportalen, keukens, bedrijfskantines, bedden.

De auto schudt zodra hij het onverharde pad op draait, zelfs stapvoets is nog hard met al die diepe kuilen. Deze weg is alleen toegankelijk voor bestemmingsverkeer, maar Lennart weet dat je er aan de andere kant gewoon weer uit komt en neemt vaker deze route als hij in Lankhoef geweest is.

Zijn arm ligt in het open raam en wanneer hij een wandelaar met een herdershond passeert steekt Lennart twee autoritaire vingers op, alsof hij bestemmingsverkeer is, en in feite is hij dat ook, hij heeft hier op dit moment een dringender bestemming dan iedereen die enkel aan deze weg in het bos woont. Overal zit een reden achter en ook al is het een absurde, er moet een reden zijn geweest dat zijn zusje die dag bewusteloos op dat bospad lag, een geloofwaardiger reden dan 'gesprongen'.

Bij haar boom is de grond te hard om met blote handen open te krijgen, hij komt niet verder dan wat krassen in het donkergrijze zand. Iets verderop trekt hij daarom een wat lossere

toupetje gras weg van de bovengrond en eronder wuift het meteen van de wormen, een open wond, een schreeuwende strot met veel te veel huigen.

Om het bos te verlaten moet hij na het hobbelige zandpad een klein stukje over het fietspad om weer op de provinciale weg uit te komen, bij het tankstation.

De broodjes van de Texaco zijn beter dan de entourage doet vermoeden, Lennart neemt altijd de pistolet hete kip met pindasaus en een blikje koude chocomel. De smaaksensatie van die combinatie, daar kan weinig tegenop. Vanachter het glas van het tankstation kun je de mantel van de bosrand zien liggen: sleedoorn, vlier, en daarachter de oude bossen, waar het broeit van begeerte onder de grond.

VANAF DE EERSTE dag dat ik bij De Kuil mijn schort omknoopte hield ik van die plek. Zelfs van de fietstocht ernaartoe, ik weet niet of de geur van het bos me aan De Kuil doet denken of andersom, inmiddels kan ik ze ook niet meer los van elkaar beleven. De kruidige wind die door de bomen vlagt, de muggen die boven de vennen wolken en de kikker-tjes die in jolige boogjes wegspringen zodra je een stap zet, het slow motion-stuiven van de akker naast de bosrand als er een tractor overheen rijdt, al het aangevreten blad dat als een knisperend dekbed achter het kreupelhout bij het voorraadschuurtje ligt. De nestjes tuf van het spuugbeestje in de vouw van brandnetelblaadjes en fluitenkruid, de stuiverbrui-ne vlinder die met zijn vleugels plat tegen de heet geworden

houten wand van het schuurtje kleeft, om zich te warmen in de zon.

Ik sta eerder op dan gewoonlijk. Zachtjes rol ik weg van Lennarts warme lijf, hij zucht en ik fluister *blijf maar lekker slapen* tegen zijn rug.

‘Werk ze, snoepie,’ murmelt hij terwijl hij zich langzaam omdraait. Zijn adem ruikt naar slaapkamer.

Onze stad heeft een Bomenbuurt, een Componistenbuurt en een Fruitbuurt en genoeg rotondes in knopen rond het centrum om een paar uur lang duizelig van te blijven. En bij iedere rotonde kun je kiezen voor Doorgaand Verkeer, voor de snelweg de stad uit.

Ik scheur voorbij het winkelcentrum de weg met de rotondes af, de fietsbrug over, langs het gemaal en dan over het onverharde pad langs de akker. De muggen trillen boven het water alsof ze maar niet kunnen kiezen, iedere plek is goed, alles is mooi, de basten van de omringende bomen, de toch nog drassige oever, zo’n mooie dag als deze hoort precies zo door te breken.

In de berm staat een maaimachine te rusten met de snippers gras nog op de messen, versgemaaid gras was altijd mijn lievelingsgeur, tot Lennart me vertelde dat wat je ruikt paniek is, dat gemaaid gras alarmstoffen uitscheidt om de rest te waarschuwen, dat het ieders lievelingsgeur is maar dat haast niemand weet dat wat je ruikt angst is.

In het weiland van de geitjes staat de mestcontainer te dampen, een paar kraaien en duiven hebben zich al verzameld rond de voederbak. Dan fiets ik rechtdoor het bos in, op

de gekleurde houten paaltjes bij de bosrand staan de wandelmogelijkheden aangegeven, alle kanten op. Rechtdoor naar De Kuil, en daarachter strekt het bos zich verder uit, onderdeel van het landgoed dat zich in een langgerekte vorm voorbij alle dorpen slingert, een groot gebied met vennetjes, heide, strookjes grasland en afwisselend loofbos en naaldbos. Een paar honderd hectare van het landgoed is rustgebied voor dieren, en precies naast dat rustgebied ligt het oude vakantiepark te verwilderen.

Telkens als er stoelpoten over de tegels van het terras schrapen kijk ik op, pak mijn notitieblok en loop naar buiten. Er nadert een auto over het bospad, maar het is de lijkwagen voor de begraafplaats hier verderop. Niemand op het terras lijkt er iets van te vinden dat het daadwerkelijk een lijk is dat hier in een kist over het bospad bonkt, de mensen praten en eten genoeglijk verder terwijl hier het stijve lichaam van iemand met een dikke laag foundation op het gezicht voorbijkomt; een lichaam met zijn allermooiste kleren aan, de neuzen van de nog één keer opgepoetste schoenen glanzend richting hemel.

Ik had ongelijk. Ik voorzie alle tafeltjes van eten en drinken, de zandcirkel onder het draaimolentje wordt door peutervoetjes steeds dieper uitgesleten, de dag kruipt voorbij en Charles Ubbink komt niet langs.

NOG STEEDS LAAT de vraag hem niet los. Er zijn geen aanknopingspunten voor een misdrijf, er was volgens de politie geen aanleiding om verder te zoeken. Maar waarom zij, en waarom daar? Waarom zo? Hij weet dat hij het niet moet doen, maar midden in de nacht, als hij niet kan slapen en de dekens van zijn verhitte lijf schopt, zijn precies dat de vragen die terug blijven klikken als haperende dia's in een projector. Waarom zij. Waarom daar. Waarom zo. Lennart vermoedt dat hij zich beter zou voelen als iemand hem zou vertellen dat het goed zou komen, ook al was dat pas over maanden, jaren zelfs, als Meijke over drie jaar weer een teken van leven gaf zou hij nu kunnen ontspannen en zijn eigen leven weer op kunnen pakken. Dan hoefde hij die duizelingen niet meer de baas

te blijven, hoefde hij niet steeds die stem aan te horen dat hij beter na moest denken, langer, zorgvuldiger, dat hij het waarschijnlijk allang zou weten als hij maar eens nácht, als hij er eens serieus de tijd voor nam.

Hij staat zachtjes op, aait Frits wakker en rijdt naar het bos om daar de zon op te zien komen, Kasja is inmiddels gewend aan zijn vroege uitstapjes.

De nacht vertrekt maar langzaam en Lennart beweegt behoedzaam, om zo weinig mogelijk te vertrappen. Met iedere stap wordt het lichter om hem heen, krijgt de wereld meer vorm, staan er ineens weer brandnetels, zuring, jonge eikenboompjes.

Het was geen val, daar is hij van overtuigd, het kwam niet door de hoogte. Zou het juist de diepte zijn geweest? Bij sommige openingen – gaten, bouwputten, greppels, hopen – ruikt Lennart het. Houtrot, die geur. Grondwater, wortelsap, vermolming. Zodra de bodem gehavend wordt groeit hij extra hard verder, hoe meer destructie hoe sterker hij wordt, met masochistische kracht bouwt hij telkens weer op, is hij altijd op zijn sterkst. Dekzandruggen, stuwwallen, een groots onderaards vermogen van samengebalde superkracht, en zodra hij kan haalt hij daarmee uit, dat voelt Lennart aan alles. De ritselingen, die kleine zwammetjes die als voelsprietten uit de grond omhoogbarsten, de deinende sparren, hij hoort het onder zich loeren.

Wat als hij er een gat in maakt, wat zal er gebeuren als hij het oppervlak openbreekt? Hij moet denken aan dat verlaten veldje diep in het bos, daar zou hij kuilen kunnen graven,

de bodem ongezien open kunnen tornen, om te zien wat er tevoorschijn komt.

Hij wringt zich door het dichte struikgewas en kijkt over het veldje. Ongeveer twintig meter lang. Alsof de bodem zijn hoofd heeft gestoten, zo ziet het eruit, overal dikke zwarte bulten. Verse, zwarte molshopen bollen omhoog en langs de rand staat taai, stug gras, onbelopen woekergras, want hier komt nooit iemand, zoveel is zeker. Planten schieten tegen elkaar op, woekeren omhoog en wikkelen zich om de basten van de omringende bomen. Lennart probeert met zijn handen een gat te maken, maar de bodem geeft niet mee. Als hij die in de bek wil kijken moet hij op zijn minst een schop meebrengen.

Zodra de zon boven het land verschijnt valt hem op dat de bosrand al subtiel begint te verbruinen. Goudgeel is het her en der, goudgeel dat straks in de herfst al het groen terug zal dringen om echt bruin te worden en uiteindelijk zullen de bomen dan als natte zwarte stammen overeind proberen te blijven. Zo ziet het bos er 's winters uit, als iets wat maar ternauwernood lukt, een schamele versie van zichzelf. En toch lukt het ieder jaar weer, en volgend voorjaar staan ze daar dan opnieuw, vers en sterk. Opgedoft, schijnheilig. Ook de boom van Meijkes ongeluk: in de lente krijgt-ie gewoon weer nieuwe scheutjes, hoe dan ook, dan bestaat het hele bos weer uit pronte knapen die met hun extravagante bladerdos alles wat eronder krioelt toedekken.

SUPERNOVA'S, STERRENSTOF. Woestijnen, metropolen, provinciesteden. Kerkdorpjes en winkelcentra. Een meisje in een pannenkoekenrestaurant, verwaarloosbaar, nagenoeg niks, maar toch voelt het alsof de dingen die ik doe ineens betekenis hebben, dat het leven dat ik leid consequenties gaat krijgen.

Lennart was dronken op de avond dat we voor het eerst zoenden, zijn haar zat leuk in de war en hij had van die gezellige rode wangen. Hij vroeg of ik zin had om dat weekend naar de film te gaan, er draaide iets wat leek op *The Matrix*. Zijn zware, hese stem, daar viel ik voor toen hij vroeg of ik nog even met hem op het bankje wilde blijven zitten. Een paar uur later stond hij in de berm achter de Texaco te kotsen en zes weken later stelde ik hem aan mijn moeder voor.

‘Dat heb je heel goed gedaan,’ zei ze toen.

Nu is het zeven jaar later en liggen we tegen elkaar aan op de bank door Funda te scrollen. Ik vink steeds ‘tuin’, ‘vrij uitzicht’ en ‘open haard’ aan; Lennart alleen ‘vier slaapkamers’.

‘Deze,’ zegt hij terwijl hij mijn nek kriebelt zonder van zijn scherm op te kijken. ‘Kwartiertje fietsen maar, en dan wel dat uitzicht. Eén kant helemaal vrij, dat is een onmeunige catch.’

Op tv probeert iemand met zijn hand iets doormidden te slaan, het lijkt een stuk piepschuim maar het geluid staat uit. Het ziet eruit alsof het pijn doet en het witte blok blijft bij iedere klap heel.

Behoedzaam, zodat hij door blijft kriebelen, pak ik een handje Bugles uit de schaal op de salontafel. ‘Kijken, nog eens?’

Hij draait zijn schermje naar me toe. ‘Hier.’

‘Een schuifdeur.’

‘Een schuifdeur naar de tuin,’ zegt hij. ‘Die túin.’

‘Ja.’ Ik veeg het vette zout op mijn vingertoppen af aan mijn sok.

‘Hee, doe even enthousiast!’ Hij stopt met kriebelen en port in mijn zij. ‘We kunnen er een schommel neerzetten. Een Green Egg.’

‘Doorgaan!’

‘Een vuurkorf, een...’

‘Met kriebelen!’

Als ik de volgende dag aan het werk ben, appt Lennart weer twee huizen door. *Héél nice*, stuurt hij bij een hoekhuis met een dakkapel, en net als ik achter de bar door de foto’s sta te

swipen, lelijke keuken, lelijke badkamer – *daar moet je doorheen kijken, dat is juist een voordeel* – staat Charles Ubbink op het grindpad.

‘Shit,’ zeg ik per ongeluk.

‘Wat?’ zegt Wiebe, die met *de Volkskrant* en een koffie verkeerd naast de bonenmaler zit en bij iedere mogelijkheid tot contact direct opkijkt van zijn krant.

‘Niks, gemorst.’ Met de theedoek wrijf ik over een willekeurige plek op de bar. Hoe is het mogelijk dat ik hem nooit eerder heb gezien? Hij draagt een pak op een plek waar de meeste mensen Birkenstocks en afritsbroeken dragen. Aan de rand van het terras blijft hij staan om zijn telefoongesprek voort te zetten, heen en weer loopt hij, van het bord WELKOM BIJ DE KUIL IN HET BOS naar de parkeerplekken en weer terug. Zodra hij me ziet steekt hij twee vingers op, het gebaar dat je naar de bediening maakt om aan te geven dat je klaar bent om te bestellen.

Onbewogen probeer ik naar buiten te staren, ik kijk dwars door hem heen naar het zandpad het bos in, het pad doet me denken aan alle vakanties met Lennart, er zijn zoveel manieren om vakantie te vieren en wij kiezen al jaren van die ouderwetse huisjes waar het naar broodtrommel ruikt, huisjes die naar hars ruiken, huisjes van zwartgeteerd hout, van dat geurige zwarte hout kan er wat mij betreft nooit genoeg zijn, vooral op hete dagen. De omgeving op vakantie is altijd dwingend: boombasten, de niet-wind. Inprentweer. Een hond in de verte, die hoor je ’s zomers beter. Omdat de lucht dan ijler is, althans, dat denk ik. De letters u in het stevige zand van het bospad: paarden. Zoveel manieren om

vakantie te vieren en wij kiezen altijd zandpaden en stenen buitenplaatsjes in het bos. Op het gras eten. Ik slaap dan uit en Lennart wacht tot ik wakker ben.

Als Charles weer omdraait ga ik verder met de bar, ik giet een kannetje kokend water over de spoelplaat, vul de koffiebonen bij, de rietjes, snij citroentjes in plakjes en rits vervolgens met het kartelmes door hun pezige midden, ik vul de koeler met ijsklontjes, en pas als de hele bar gereed is voor een drukke dag neemt mijn jakkerigheid af. Het bos ruikt alweer zo zoet, de dennennaalden zijn droog bruin en knisperig maar tegelijk fluweelzacht en glanzend zo met zijn allen, een zachte lap die alles teder toedekt.

‘Je ziet er anders uit vandaag,’ zegt Charles als hij aan de bar staat en dan vraagt hij om een droge cappuccino zonder cacao.

‘Anders?’ Ik wil de piston in een zwierige beweging uit de koffiemachine draaien, maar hij zit zo muurvast dat ik er met twee handen en mijn hele gewicht tegenaan moet duwen. Vlug check ik mijn gezicht in de Hoegaarden-tap, maar door de bolling van het staal vertekent mijn reflectie tot een langgerekt ovaal met één gigantisch oog.

‘Frivoler.’ Hij bekijkt mijn gezicht en dan mijn T-shirt: donkergrijs met de print van Elvis.

Ik tik de koffieresten uit de piston en ze belanden als een perfect zwart rondje boven op de rest van het drabbige koffiefiedik, ze zijn gisteren vergeten de koffielade te legen.

‘Er zit regen in de lucht,’ zegt hij.

‘Ik kom het wel brengen, hoor,’ zeg ik.

‘Ik wacht even hier, als je daar geen probleem mee hebt?’

Hij legt zijn arm op de granieten verhoging en kijkt toe hoe ik zijn koffie klaarmaak.

‘Geen enkel probleem,’ zeg ik terwijl ik de melk wiebelend over de shot espresso schenk, net op tijd trek ik het kannetje terug, zodat het patroon in het melkschuim eerder op een tak met twee monsterlijk grote bladeren lijkt dan op een hartje. Wanneer ik uit gewoonte de bus cacao pak, grijpt hij mijn pols.

‘Zonder.’

‘O ja.’ Ik schuif de koffie zijn kant op. ‘Kijk eens aan.’

‘Prachtig,’ zegt hij en hij neemt een slok. ‘Lekker.’ Een klein randje melkschuim blijft op zijn bovenlip achter en met zijn duim veegt hij het weg.

‘Ja,’ zeg ik, terwijl ik *mooi* had moeten zeggen, of *fijn zo*, desnoods *anders nog iets? Blijf van mijn pols af.*

Hij haalt zijn telefoon uit zijn broekzak, kijkt naar het oplichtende scherm en draait zich dan weer naar mij toe. ‘Ik drink deze even buiten op. Dag Kasja.’

De wolken hebben een zware donkere onderbuik en pakken zich steeds dichter samen, ik zou de kussens binnen moeten halen. Het web voor het raam deint op en neer, je kunt het spinnenlijf haast tegen het venster horen zwiepen. Die dikke kruisspin, dit dreigweer en daaromheen dan juist die stilte, het heeft iets gewelddadigs. Als je staart wordt het allemaal dezelfde kleur. Blauw, grijs en geel. Ik heb constant de oprit in de gaten gehouden, maar nu Charles Ubbink zijn telefoon weer in zijn broekzak laat glijden en naar de parkeerplaats wandelt weet ik dat het grind stil zal blijven, als een skige-

bied in de zomer. De lucht steeds donkerder en de wolken wat lager, ik hoor het van verderop naderen, de wijde omtrek wordt donkerder en donkerder.

Nadat Charles uit het zicht is tikken de eerste druppels op het golfplaten dak van het schuurtje, tik, steeds meer, tik-tik-tik, steeds kortere tussenpozen, tot de bui in een schaamteloze razernij omlaagklatert en Charles Ubbinks' lege koffiekopje op tafel zes al een flinke bodem regen verzameld heeft wanneer ik het vlug mee naar binnen neem. Het ruikt desondanks nog steeds naar koffie, zijn koffie. Achter de bar googel ik 'frivool' om precies te weten wat hij bedoelde, en zo snel en hard als het noodweer aan kwam razen is het ook weer verdwenen, de zware sluier trekt richting het oosten, de richting waarin Charles is vertrokken, en de lucht boven De Kuil verandert van donker naar een brakkig geel en daarna is het weer gewoon de kleur van lucht. De kussens zijn drijfmat.

Lichtzinnig, beuzelachtig, wuft.

VERSE HONINGZWAMMEN WERPEN zich aan de oppervlakte alsof ze bekaf zijn en de oudere exemplaren zijn bedekt met een vreemd viezig vet, vanaf het moment dat ze boven het maaiveld plopten zijn ze al aan het wegrotten, de enige reden om boven te komen is om hun sporen in de lucht uit te stoten. Lennart trekt zijn shirt een stukje over zijn neus.

‘Frits!’ roept Kasja en ze slaat op haar bovenbenen. ‘Kom dan, jongen.’ Frits springt met kracht tegen haar op. ‘Goed zo lieverd, kóm dan!’

Lennart kijkt toe hoe ze een stap achteruit zet om over-eind te blijven en dan doet alsof ze een bal met een grote boog wegwerpt. Frits sjeest als een malloot met flappende oren achter niks aan.

‘Dat wil ik hem eigenlijk afleren, dat springen,’ zegt Lennart voor hij er erg in heeft.

‘Ach, laat dat beest toch rondrausen,’ antwoordt Kasja.

Maar honden onthouden alle speling die je ze geeft, weet Lennart uit de boeken die hij die eerste weken verslond, toen Frits’ aanwezigheid in huis nog zo onwennig was. Een hond moet te allen tijde duidelijk weten waar hij staat in de hiërarchie.

‘Fritsie!’ Kasja klapt in haar handen en gooit een dennenappel zo ver als ze kan. Frits stuift erachteraan en het pad lijkt haast een normaal pad, niet Meijkes pad, maar een volstrekt normaal zandpad in een heel normaal bos. Gekielde stronken, verschrompelend blad, overal gevallen dennenappels, en het bos loopt vanaf hier helemaal door tot de snelweg, je zou er dagen kunnen blijven dwalen. Lennart ziet een plantje waarvan hij de naam niet weet en richt zijn telefoon erop. 26% kans dat het wilde peen is volgens ObsIdentify, maar dat lijkt hem niet, dit lijkt hem eerder meer dan 74% kans op iets anders.

‘Kijk dan wat een geinig plantje,’ zegt Lennart en hij hurkt om het blad tussen duim en wijsvinger te voelen, hij knijpt een scheut uit de oksel van de plant.

‘Hm?’ zegt Kasja, die de andere kant op kijkt.

Er staan wat paddenstoelen omheen, puistige bruine exemplaren die op weidechampignons lijken, giftig. Lennart maakt er een foto van en net als hij op *identify* wil drukken verstart hij zich bij het opstaan. ‘Godver!’ Hij grijpt naar zijn enkel. Alsof er een kuil is dichtgegooid, zo rul en instabiel was de ondergrond, een slordig dichtgegooid gat.

‘Tisser?’ roept Kasja vanaf het pad terwijl ze nog een den-
nenappel gooit.

‘Enkel verzwikt,’ roept Lennart terug, en hij bukt om wat
van de ondergroei opzij te vegen, maar onder het gevallen
blad is niets te zien behalve harde, zandige bosgrond. Niet
instabiel, niet omgewerkt, niet bros. Gewoon een misstap.

Hij kijkt opnieuw, maar er is echt niks te zien. Miscal-
culatie, hersenen moeten ook zoveel bijhouden, het is een
wonder dat dat doorlopend wél goed gaat.

Hij bukt om het nog één keer te checken en wordt dui-
zelig van het hurken, alsof hij naar de grond wordt gezogen.
‘Weird,’ fluistert hij en steunt met twee handen op de aarde,
die heel even huivert, een flinterdunne trilling zoals de vlie-
genreflex op de huid van een paard, alsof hij een vlieg is die
zo snel mogelijk van haar oppervlak moet verdwijnen, zo zou
de aarde de hele mensheid van zich af kunnen schudden.

ALS CHARLES UBBINK opnieuw bij De Kuil verschijnt, vraagt hij wat ik studeer. Waar ik woon.

‘In de stad, naast het centrum.’

‘Niet op kamers?’

‘Ja eerst wel, maar daar rook het naar hamsters. En mijn huisgenoten noemden stappen foerageren. En mijn studie was het eigenlijk ook niet, dus ik heb nu een tussenjaar en kan hier wat extra werken. Bovendien heeft Lennart een groot huis, daarachter bij de schouwburg. We wonen op de vierde verdieping dus je kunt de ingang van de parkeergarage zien en de kerk. En op de voorgrond de Bristol.’ Buiten is het stil, alleen het zachte geritsel van de boomtoppen is te horen.

‘Lennart,’ zegt Charles op een manier die me irriteert. Ik zie Lennart zitten in de werkkamer, met zijn kin in zijn hand achter zijn twee gigantische computerschermen, waardoor hij een beetje op een schildpad lijkt met die gebogen nek, alsof hij zijn hele lijf in die handpalm probeert te drukken. Zijn grove bril, zijn digitale tekenpad, de geur van scheetjes in de stoffen zitting van de bureaustoel.

‘Lennart, ja.’

Dan vraagt hij mijn e-mailadres, hij wil me vast iets doorsturen, iets over de verbouwing van het vakantiepark, misschien een vraag over de catering, als het eenmaal zover is geven ze waarschijnlijk een wanstaltig groot openingsfeest. Alsof dat ook een order is schrijf ik mijn mailadres op de achterkant van een bierviltje en hij blijft naar mijn schrijvende hand kijken.

Wanneer Charles met zijn auto van het grindpad af knerpt app ik Lennart om te vragen of hij vanavond please weer die vis wil maken. *Please please please*. Meteen check ik ook mijn mail en mik mijn telefoon weer achter de bar. De sappige geur van het bos stroomt binnen en nu pas voel ik hoe strak mijn wangen net stonden. Ik pak een fles sterke drank uit de spiegelwand om het stof eraf te poetsen, om iets concreets te doen.

De deur gaat open en een koude luchtstroom trekt langs mijn benen, zoals tocht die uit kerkers opstijgt, iets wat lang dichtgemetseld zat, in het donker, in de diepte, en ook het bos zie ik vanaf hier, ook het bos heeft iets vreemds over zich.

‘Lekker bezig?’ Sjors knikt naar de flessen die ik op de bar

heb uitgesteld. Je weet nooit of hij lacht, verbaasd is of een beetje tegen het licht in kijkt, maar iets daarvan heeft hij zo vaak gedaan dat de rimpels definitief zijn. ‘Goed hoor.’

Ik glimlach naar zijn rug, want hij loopt alweer door naar het magazijn, waar hij zoals iedere vrijdag de nieuwe fusten gaat ordenen en de voorraad aanvult.

Sjors heeft Rentokil ingeschakeld, zegt hij als hij weer bij de bar staat, we moeten iets ondernemen tegen het ongedierte. ‘Zij kunnen zowel de muizen als de kakkerlakken om zeep helpen.’

Ik knik. Ze zitten ook in de broodzakken en je hoort ze zelfs overdag ritselen, dan klinken de kakkerlakken precies als muizen, of andersom. En de hele tijd die bruine stippen in mijn ooghoek, wegschietende stippen. En zwarte puntjes poep.

Tuurlijk babe, appt Lennart terug. Wil je er frieten bij?

Drie dagen later heb ik een mail en het duurt een poos voordat het kwartje valt dat je Sjarrel inderdaad als Charles schrijft, als de prins. De koning.

Dag dame, we kunnen nu mailen, staat er. En: Het lijkt me leuk om je eens buiten je werk te zien. Charles Ubbink.

Ik leg mijn telefoon met het scherm naar beneden achter de kassa en duw mijn handpalmen tegen mijn ogen. Ik zie Lennart voor me, zijn petje met de versleten klep, de sproeten op zijn schouders, de kleine rughaartjes die ik er altijd voor hem uittrek en die als cadeaulintjes opkrullen wanneer dat mislukt, de stiften en pennen die hij in verschillende bakken op zijn bureau heeft uitgesteld, er zijn ineens heel

veel dingen waar ik heimwee naar heb, allemaal dingen die gewoon voor het grijpen liggen.

Ik ben straks om kwart over vijf op deze plek, schrijft Charles er in een tweede mail achteraan. *Zie ik je daar?* C. Hij heeft er een screenshot met een slordige gele cirkel rond een plek in het bos bijgevoegd, aan de oostkant van de vennen.

‘Zie ik je daar?’ zeg ik hardop. Hoe bedoel je, zie ik je daar? En waarom neemt hij zomaar aan dat ik kan? Dat ik wil? Wat heb ik met hem in het bos te zoeken? Alice geeft een etentje vanavond. Ik ken die man niet, hij heeft een vrouw plus een kind dat pannenkoeken met gekleurde suiker eet, Lennart en ik zijn gelukkig, wat is dit voor idioot, ik heb geen goede kleren aan.

ALS JE DE bossen op Google Maps bekijkt, valt al iets vreemds op: ze stoppen niet. Uitlopers tot in de dunste stroken, met donkergroene armen strengelt het bos om de dorpjes en buurtschappen heen, alsof het alles daarbinnen wil verstikken. En dan die zwamvlok die verder naar boven schuift, langzaam en doelgericht steeds dichterbij de oppervlakte, maar dat zie je niet op de kaart. Lennart zoomt uit. Op Maps zie je aangelegde paden, begaanbare paden, verharde paden, op kaartmateriaal zie je alleen wat in dienst staat van efficiënt voortbewegen. Fietspaden en landwegen en provinciale wegen en snelwegen. Straten in woonwijken en wandelpaden, alsof het land volledig bestaat uit routes om van A naar B te komen, een kabelkast doorsneden door A2's en A12's, aderen

die dwars door het vlees roetsjen, sloten en beken die de grond opengutsen, dat schamele stukje opperhuid waarvan iedereen doet of dat alles is, waarmee iedereen blijft omspringen alsof het hun toebehoort, alsof de bodem alleen maar dienstbaar is en alsof hij dat ook zomaar zal blijven.

Hij schrikt op van een geluidje dat uit Meijke leek te komen en stopt zijn telefoon weer in zijn zak, maar ze ligt er nog even roerloos bij als net.

‘Er is een veldje in het bos,’ zegt hij. ‘Daar kan ik gaten maken en geulen en kuilen, daar kan ik met de bodem doen wat ik wil.’

Meijkes ogen zijn gesloten en ze ademt, meer niet, Lenart moet moeite doen om de oude Meijke voor zich te zien, de echte Meijke, al die uren naast haar bed hebben het oorspronkelijke beeld van haar overschreven. Toen ze nog in het ziekenhuis lag, zat hij er vooral in de avonden, aanvankelijk om zijn moeder te ontlasten en later omdat hij zich aan die bezoeken was gaan hechten. ’s Avonds was de ic net een onderwatercapsule – de lichten gedimd en de gordijnen grotendeels gesloten om de patiënten af te schermen voor onnodige prikkels, maar de monitors bleven aan zodat het donker een groen met rood knipperende gloed kreeg, overal piepjes, rattelende slangen, zuchtende rotatiebedden, op de achtergrond sputterde en kraakte en pompte het materieel. De slangetjes die vanuit de infuuspomp richting zijn zusje kronkelden zagen er kwaadaardig uit in dat bedekte licht, slinks in plaats van levensreddend en hij wist dat het allemaal noodzakelijk was, dat ze haar saturatiewaarde moesten bijhouden en haar lichaamstemperatuur en haar hartslag en haar bloeddruk,

hij wist dat alle torens en monitors die er stonden van levensbelang waren, maar toch gaven ze hem het idee van een malicieuze machinerie. En dan het verstrijken van de tijd als een eindeloos laken dat heel zachtjes vergeleed, een langzame levenloze lap van het bed af.

Na een paar dagen kreeg ze een eigen kamer, en na een week of twee werd ze overgeplaatst naar de medium care, die op het oog niet bijzonder veel verschilde van de intensive care. Er waren iets minder machines en er was iets meer rust. Er was een ronde balie in het midden waardoor de verpleging in hun zwenkstoelen aan alle kanten zicht op de units had. Eén keer was Lennart de gang op gerend omdat er een monitor begon te piepen, hij rende naar de balie met de gedachte dat ze op dat moment een hartstilstand kreeg, hersendood, schoot door hem heen, zuurstoftekort in haar hersenen, hij zag voor zich hoe hij onder de felle plafondblampen van de afdeling te horen zou krijgen dat ze zijn zusje moesten laten gaan, dat hij onmiddellijk zijn ouders moest bellen, dat hij haar hand maar vast moest gaan houden, maar de verpleger stond rustig op en verving een infuuszak en drukte hem op het hart dat er bij noodsituaties direct iemand naast haar bed zou staan.

Eigenlijk is het nog steeds een noodsituatie, denkt hij terwijl hij naar haar kijkt, en zoals altijd schrikt hij terug als ze ineens haar ogen opent, al zijn het geen kijkende ogen, de pupil slaat enkel een wak in dat ijzige blauw, een wegduikend gat in de structuur van haar iris.

IK BEN TE vroeg, Charles Ubbink is er nog niet. Ik zou om moeten draaien en naar huis moeten fietsen. Omdraaien, naar huis fietsen. Niet moeilijk.

Pal tegen de stam van een boom groeien van die dikke zwammen die je kunt laten knappen door erop te gaan staan, soms ploffen ze alleen al door ze met de neus van je schoen wakker te tikken en dat klinkt net zo dof als een druifje fijnknippen in een theedoek, maar dan met een bruingele wolk.

Shit.

Alweer is hij niet gekleed op het bos. Hij draagt een pantalon en een wit overhemd en loopt in de richting van het door algen onleesbaar geworden informatiebord. Waarschijnlijk heeft er ooit iets op dat bord gestaan over de reeën en de fa-

zanten en de uilen die hier in de bossen huizen, maar achter het mistige plexiglas is alleen nog te zien dát er plaatjes bij de tekst stonden. Eroverheen staat met dikke blauwe stift FATSO geschreven, en daarnaast iets wat op een exploderende piemel lijkt.

Charles heeft zijn handen in zijn broekzakken gestoken en lijkt zijn vuisten even te ballen als hij me aankijkt.

‘Hoi.’

‘Hoi.’

In het schors van een berkenboom hebben mensen hun initialen gekerfd, de letters zijn zwart en onleesbaar en op sommige plaatsen groeit de bast er alweer overheen, de boom kruipt gestaag terug over de B en de F en al die anderen die aan de toekomst wilden laten weten dat ze er waren. Als een boom eruitziet alsof hij doodgaat, zegt Lennart, dan is die boom al begonnen met sterven, soms al jaren geleden. Dan is er helemaal niets meer aan te doen.

Waar ben ik mee bezig. Straks is hier ook helemaal niets meer aan te doen, ben ik iets onomkeerbaars in gang aan het zetten. Ik heb bergschoenen aan, ik heb geen kauwgom bij me. Charles loopt zonder iets te zeggen voor me uit, dus ik loop achter hem aan, verder het bos in. Zijn haar krult driest over de kraag van zijn overhemd en eronder scharnieren zijn schouderbladen.

‘Ik wil je wat laten zien,’ zegt hij als we al een eind op het bospad zijn.

‘O, oké,’ zeg ik en ik ben zelf verrast door de teleurstelling in mijn stem, hij wil me alleen maar wat laten zien. ‘Hier in het bos?’

‘Verderop, nog een klein eindje lopen, minuut of tien, ben je daar oké mee?’

Ik knik naar zijn achterhoofd, want hij loopt alweer verder. Het is windstil, het enige wat je hoort zijn onze voetstappen, die van hem veel trefzekerder dan die van mij, als dat schimmeldraad onder onze voeten daadwerkelijk geluiden opvangt, zoals Lennart beweert, dan zou het nu luid en duidelijk horen dat ik deze man volg, dat ik een weifelende tred heb en Charles een doortastende, dat er hier een meisje loopt dat vrij weinig te zeggen heeft, een meisje dat volgt.

Ik zou even iets moeten zeggen om de spanning uit de lucht te halen, de stilte te doorbreken, al lijkt Charles nergens last van te hebben. De vrachtwagen van de groothandel, daar moet ik aan denken, de geur uit de manshoge koeling in het magazijn waar we de vleeswaren en kazen en emmers vol sauzen bewaren, hoe het plastic rond de tubes ossenworst altijd op knappen staat en dat dat zo’n lekker petsje geeft als je het kartelmes erin zet, denk even aan iets normaal, de Bristol, de grijze vloeren en het felle licht in die winkel, hou op, iets normaal, de Kwalitaria van Winkelcentrum de Dennen, die witte tegeltjesvloer, wat het verschil is tussen een cafetaria en een kwalitaria, *écht lekker eten* staat er op het kantelbord met daarop de gigantische goudkleurige kroket voor de deur.

‘Hierin,’ zegt Charles en hij steekt zijn wijsvinger naar links.

Het is een dun pad, hobbelig van de boomwortels, twee keer struikel ik en vloek binnensmonds, iedere boom wordt geflankeerd door een andere, hun wortels allemaal even grijpgraag en knokig in het harde zand.

‘Gaat het?’ vraagt Charles bezorgd. Zijn wenkbrauwen draaien wat naar binnen waardoor achter zijn hooghartige voorkomen ineens een innemend gezicht tevoorschijn komt.

‘Ja,’ zeg ik, ‘niks aan de hand.’ Pal naast een krul roestend prikkeldraad staan bijenkasten die ooit felblauw zijn geweest – de eerste kleur die bederft is altijd blauw, dat diepe blauw van de adel. Waarom onthoud ik dit? Ik weet zelfs nog wie het vertelde, namelijk Simone Knegtink, onze juf op de basisschool, toen we allemaal met blauw onze kleurencirkel moesten beginnen, waarom denk ik nu ik met een vreemde man in het bos loop aan Simone Knegtink?

Langs het pad achter de bijenkasten staan hoge borden met daarop de architectonische schets van het te verrijzen vakantiepark. Lennart verdient zijn geld met zulke tekeningen. Dan plaatst hij er silhouetten van moeders met een kind bij – meestal een meisje, twee staartjes – in het goede perspectief, laagvallend zonlicht, lange schaduwen, groenere begroeiing en nettere stoepen dan in welke bebouwde omgeving dan ook, zodat iedereen daar wel zou willen wonen.

UBBINK STAETE, prijkt er in dunne sierletters boven. Charles’ achternaam past evenmin bij hem als zijn tongval, als ik Ubbink zou heten zou ik er niet zo mee te koop lopen.

‘Je lijkt me wel iemand voor het bos,’ zegt hij zonder naar de schets van zijn eigen park op te kijken.

Wat doe ik hier? Lennart denkt dat ik nog steeds aan het werk ben, dat ik op dit moment parasolrietjes in Fristi-flesjes schuif en speciaalbiertjes tap. Het eerste uitje met Lennart was naar de kust. Geen schelpen maar de branding zoeken, de schuivende lijn. Daar. Nee, kijk, daar! Maar was dat het

begin van zand, of het einde van het water? Wat belangrijk leek: mijn verbrande onderrug tegen spijkerstof en thuis in bed de zon die door mijn huid naar buiten bloosde. De aller-kleinste landvorm is een ribbel in het zand, die kan wegstuiven, of duin worden. In zee hoor je niet te stampen. Treden, dat hoor je daar te doen. Ik wandel in het bos, in het bos wandelen is onschuldig.

‘Ja, we komen hier regelmatig.’ Lennart en ik proberen twee keer per week te joggen, dan rennen we langs het maisveld het bos in tot Lennart steken krijgt, al lijkt hij de laatste tijd beter in conditie omdat hij vaker gaat. ‘Soms ook met Frits, onze hond, maar dan moeten we te vaak stoppen.’ Ik noem hem nooit meer Meijkes hond, Frits voelt inmiddels helemaal van ons.

Charles loopt nog steeds een paar stappen voor me uit en antwoordt niet, zegt evenmin iets over Frits. Charles’ geur heeft iets zanderigs, de geur van je huid als je lang in de zon hebt gezeten. Dan draait hij zich half om terwijl hij door blijft lopen, zonder te kijken waar hij zijn voeten zet, hij ziet er niet uit als iemand die veel in het bos wandelt, maar wel als iemand die overal even soepel beweegt, iemand die nooit iets in de weg wordt gelegd, voor iemand zoals hij wordt de weg doorlopend vrijgemaakt, zelfs door zoiets onbeteugelds als een bos. Hij glimlacht en kijkt me aan alsof ik iets imperitients heb gevraagd.

‘Ben je nerveus?’ vraagt hij met een blik in zijn ogen die net niet kan verhullen dat hij daar genoeg in zou scheppen.

‘Nee,’ antwoord ik meteen, en dan, ‘ja, nee, misschien vind ik het gewoon wel een beetje raar, dit.’ Ik spreid mijn vingers

alsof ik het over het bos heb, alsof het een beetje raar is dat al die bomen hier ineens zo dicht om ons heen staan opgesteld.

‘Wel leuk raar? We zijn er bijna.’

We nemen een slingerpaadje dat nog weer verder het bos in voert, de warme lucht slaat om in die van een koele avond.

Voor dit gevoel zou een woord moeten zijn, heimwee naar iets wat nooit geweest is, vooruitgesnelde melancholie om iets wat nog komen gaat, gebeurtenissen die nog tot herinneringen moeten stollen.

De begroeiing wordt dichter, meer varens, de meeste nog groen. Ik haal mijn arm open aan een braamstruik en probeer het bloed zo snel mogelijk weg te deppen, het voelt gênant als Charles iets uit mijn lichaam zou zien, iets wat uit mij komt. Alsof ik mezelf niet onder controle heb.

‘Nog een paar minuutjes,’ zegt hij terwijl hij een volgende zwieper tussen duim en wijsvinger vasthoudt zodat ik hem kan passeren, het is een wilde muur van planten hier, en dan loop ik ineens voorop.

‘Gewoon rechtdoor?’ vraag ik terwijl er geen keuze is, nog steeds dit ene kronkelpad. De begroeiing puilt uit, verorbert dit pad, het is onmogelijk om de vegetatie te ontwijken, bij iedere stap moet ik me om uitlopers heen draaien, takken opzijduwen, af en toe ga ik op een twijg staan om hem omhoog te houden, zodat Charles er ook overheen kan stappen.

Ik voel hem kijken. Mijn achterhoofd, mijn rug, mijn kont.
‘Rechtdoor.’

MECHANISCHE SPROEIERS SLAAN als sputterende aorta's water over de grote gazons van de villa's rond het lyceum. Het gras is doordrenkt, er ontstaan drassige poeltjes. Op het plein van het lyceum verschijnen de eerste scholieren. Een rugzak wordt van een schouder geslingerd, peuken opgestoken, de massa bulkt naar buiten en Lennart kijkt toe. Ze klonteren samen op het bordes alsof Meijke er nooit tussen stond, ze zwermen uit over het plein alsof dat de normaalste zaak van de wereld is, hij zou ze toe willen schreeuwen dat ze op moeten houden, dat ze een beetje respect moeten tonen, dat ze allemaal met opgetrokken schouders en gebogen hoofd weg zouden moeten sluipen. Verkeersgeluid, vogelgekwitter, zelfs de blaffende herdershond wordt overstemd door dat

uitgelaten scholierengeraas. Frits weet dat hij daar niet op hoeft te reageren, Lennart hoeft hem alleen maar heel subtiel te laten merken dat hij het ook hoort, dat het in orde is. Hij laat de riem een stuk vieren. ‘Zit,’ fluistert hij, en meteen gaat Frits zitten.

Meijkes school ligt dichterbij het bos dan bij de Friethoek, wat geen van de scholieren ervan weerhoudt om daar op af te koersen, niemand gaat zo te zien de andere kant op, niemand gaat na het laatste lesuur het bos in.

Lennart loopt van het schoolplein naar het bos, de route die Meijke waarschijnlijk ook heeft afgelegd die dag. Ze had Kasja nog geappt of ze aan het werk was, misschien wilde ze even langs De Kuil fietsen, maar Kasja had geantwoord dat ze druk was. Het was gewoon een doodnormale dag, bleef Kasja maar herhalen, dat is wat mensen altijd zeggen als er iets ergs gebeurt. *Nee, een volstrekt normale dag. Licht bewolkt, beetje zon.* Alsof de zon zich ook maar ergens om bekommert. Alle dagen zijn doodnormaal, tot er iets verschrikkelijks gebeurt, dan zie je pas hoe fragiel het allemaal is. Kasja had de ambulance voorbij zien komen zonder te weten dat hij kwam omdat Meijke daar lag. En de brancard die van het bospad naar de parkeerplaats werd geduwd, de ambulance die al met geopende deuren klaarstond, het gehaaste loopje van de ambulancebroeders. Hoe behoedzaam ze de wieltjes onder de brancard inklapten, ze kon het niet uit haar hoofd krijgen, al die details. De reddingsdeken en het traumateam terwijl zij onbekommerd Chouffes stond te tappen, slagroom naast taartpunten spoot en pannenkoeken uitserveerde.

Het hunkert, dat merkt Lennart aan alles, hij kan het zien beven, warmtetrillingen net boven het maaiveld. Alle planten die hyperventileren nu hij hier loopt met zijn schop, pollenwolken van windbestuivers, de radar kleurt rood. Opnieuw verstapt hij zich, maar ditmaal is er wel een gat, een klein gaatje, veel te klein om je in te verstappen. Lennart bukt en veegt de grond rond het gat schoon, hij kan er precies twee vingers in drukken, en niet alleen de zandgrond is koud, ook lijkt er kou vanuit dat gat op te stijgen. Hij krabt het iets verder open, er zitten in principe overal gaatjes in de grond, de bodem is één groot broos vlak vol holletjes, gangenstelsels, kuilen. Gaten van de engerling, pieren, mollen, parasieten, het is een komen en gaan door al die openingen. Tekenen en bloedzuigers maken gaten in huid. Aasvliegen, wespen. Lennart haalt er twee flinke scheppen vanaf en stopt zodra hij over een wortel schaaft, het bruin van de buitenlaag krult op en toont een botwit binnenste.

Frits staat aan de rand van het veldje van het gras te eten, hij kauwt met lange tanden, alsof de grassprietjes zijn strottenhoofd kietelen, en met een diepe rochel braakt hij een slijmerig groen balletje uit en vreet vervolgens verder. Groen bodemhaar, ogenschijnlijk zachte sprietten die zich met kracht overal doorheen wringen, die zich zelfs tussen stoeptegels in stedelijk gebied door persen, gras dat op braakliggend terrein langs brokken grindbeton groeit, en een vergeten landje zoals dit toont aan dat de bodem het liefst niemand in zijn buurt duldt. Geen gifwagens, grasmaaiers, graafmachines. Bestrijdingsmiddelen, bouwputten, damwanden, mensen blijven maar uithalen in hun eenzijdige oorlog en de

bodem kan helemaal nergens heen. Maar zal hij eindelijk blijven incasseren?

De luchtdruk, de luchtvochtigheid, de gaten, het heeft er allemaal mee te maken, daar is Lennart van overtuigd. Met twee vingers pakt hij een dode mestkever die op zijn rug ligt, het chitine van het pantser kraakt als krantenpapier. Het is een bosmestkever, want de schilden zijn groenig. Met één hand schept Lennart wat aarde weg om de kever te begraven en voelt de zucht van verlichting als hij die ruimte maakt, zie je wel, ademgaten, kieuwen. In een handjevol bosaarde leven al meer wezens dan er mensen op de wereld zijn, het plankton van de bodem. En met opengesperde graafmachinestekken trekken mensen alles weg, ritsen ze de huid van de aarde open tot de ingewanden eruit puilen. Lennart legt de mestkever in het kuiltje en duwt met twee handen de grond eroverheen tot die weer compact is, dicht, afgesloten. Het landje ruikt naar grassen, naar hooi, naar drogende grond in de zon. Rondom dwarrelen piepkleine zaadjes omlaag, een vederlicht zaadje belandt op de rug van Lennarts hand en laat zich ook door hem ingraven. Dat wordt een kiem, en dan een sprietje boven het maaiveld, hier is het veilig voor wandelschoenen en fietsbanden, hier is het afgeschermd voor de wind, hier kan die kiem een scheut worden die niet meer zo gauw knakt. En dan kernhout, spinthout, jaarringen, schors, langzaam en stilletjes kan het een boom worden, een tegenovergestelde oerknal met een bast, om zich tegen de buitenwereld te wapenen.

CHARLES LOOPT GEDECIDEERD door het struikgewas, ratelt zijn duimnagel langs het staal van het hekwerk en zegt dan: 'Ah, hier.' Er is een verticale opening in de afrastering geknipt, hij trekt het gaas naar zich toe en gebaart dat ik het terrein op kan stappen. Het gras is wild en hoog en aan de rand ligt een slappe voetbal die ooit felgroen en knalhard moet zijn geweest. Overal onkruid. Hij gebaart dat het goed is, dat ik door kan lopen, alsof het zijn terrein is.

Het ís ook zijn terrein.

Om de zoveel meter heeft de fabrikant van het hekwerk zijn naam er met een stalen plaatje op bevestigd. HERAS HERAS HERAS, alsof er aan de boszijde reeën zijn die dat nuttige informatie vinden, een hekwerk van HERAS, goed om

te weten, HERAS, en in een grote beuk heeft de uitvoerder een bord gespijkerd, het is een op het oog nog keurig levende boom, maar met dikke spijkers in zijn bast. Er staan blauwe pictogrammen op de witte plaat: een kereltje met grote oorbeschermers, een kereltje met een helm op, een kereltje met een veiligheidsbril en een cirkel met daarin een paar werklaarzen. VERBODEN TOEGANG VOOR ONBEVOEGDEN. ART. 461, WETB. V. STRAFR. MELDEN BIJ UITVOERDER. BETREDEN TERREIN OP EIGEN RISICO. Een afzetlint hangt in een slappe boog naast het bord, en als om de futiliteit van dat lint nog te onderstrepen is het rood al lang geleden tot roze verbleekt. Her en der ligt bouwafval. Stapels grindtegels, een paar dikke vermolmde balken met gigantische oranje uitgeslagen spijkers, opgehoopt kreupelhout, brokken cement of beton. We banen ons een weg langs een taaie struik en daarachter ligt een klein en ook overdadig begroeid grasveld. In de linkerhoek staat een schuurtje met daaromheen een groep jonge eikenboompjes die samendrommen alsof ze allemaal door het venster naar binnen proberen te kijken. Voor het raam hangt grauwe vitrage, vitrage waarachter in horrorfilms iets zou bewegen, waarbij het camerastandpunt zou suggereren dat jij niet alleen naar dat donkere raam kijkt, maar dat er vanachter dat venster ook naar jou wordt gekeken. In mijn eentje zou ik het hier naargeestig vinden door al die verloedering en verlatenheid, maar nu met Charles voel ik vooral iets roekeloos, onstuimige energie. Voorwaarts, meer, mars.

Aan een ook al overwoekerd schelpenpad staat een donkergebeitst vakantiehuis, op het houten naambordje staat in kinderlijke witte letters DE ROEK. Overal brandnetels, strui-

ken grijpen in elkaar, het gras is bruin en ligt bezaaid met rottend blad en eikeltjes. Het stenen terras is bedolven onder onkruid en alg, tussen de groen uitgeslagen tegels wringen zich pollen onkruid omhoog, hier en daar een paardenbloem. Bij de deur ligt een gekantelde tuinkabouter, flets verkleurd door weer en wind en door zijn onnatuurlijk horizontale houding met zijn wang op de grond lijkt de verwelkomende glimlach rond zijn mond eerder een gepijnigde grimas.

‘Over twee jaar,’ zegt Charles terwijl hij zijn handen in de lucht houdt alsof hij polst of het regent, ‘herken je hier niets meer van terug.’ Met de zool van zijn schoen houdt hij een stuk prikkeldraad omlaag zodat ik eroverheen kan stappen. ‘Er zit wat asbest in de daken dus we moeten de boel saneren, maar dan wordt dit een vakantiedorp met allerhande luxueuze voorzieningen.’ Hij wappert zijn vingers in de lucht alsof hij die voorzieningen zo in de rondte strooit. ‘Private pools, fine dining, ieder huisje een sauna. Dit wordt het meest luxe resort van heel Gelderland.’ Hij spreekt het woord ‘resort’ ook op z’n Gelders uit, met een echte r en zo’n natte t op het eind.

Charles gaat op zijn tenen staan en grabbelt in de dakgoot. Het huisje ademt in de verte nog een beetje de gloed van zomervakanties, platgelopen zandpaden en de enorme lucht boven je hoofd, de lucht van lange lege dagen.

Triomfantelijk houdt hij een sleutel omhoog met een gigantische hanger in de vorm van een eekhoorn, het logo van Ubbink Resorts, of Ubbink Staete, excuus, waarbij de u verbeeld wordt door de sierlijk volle staart van de eekhoorn.

‘Na u, brutaaltje.’ Hij zwiert met zijn arm en houdt de deur voor me open.

Binnen in De Roek ziet het er nog vrij netjes uit voor een huisje dat nooit meer gebruikt gaat worden. Alsof het volgende gezin vanavond nog hun tassen in de hoek dumpt en de televisie aanknipt, behalve dan dat er geen televisie meer staat. In de keuken is een ruitje gebarsten door de tak die er blijkbaar te hard tegenaan is gezwiept, een uitloper ervan kringelt als een dikke rattenstaart over het aanrecht richting gootsteen.

‘Gelijk toen ik je zag bij De Kuil dacht ik het al,’ zegt Charles.

‘Wat?’ Ik haal mijn vinger over de traanplaat van het aanrechtblok. Geen stof, maar wel wat brokkeltjes aarde.

‘Seks.’

Mijn blik schiet naar de grond, naar het raam, zoekt buiten iets wat beweegt zodat ik daar mijn aandacht op kan vestigen, maar het enige wat beweegt is Charles, die zijn armen over elkaar vouwt.

‘Eén woord maar.’ Hij leunt tegen de deurstijl en kijkt me aan alsof hij niet kan kiezen in welk oog hij moet kijken, mijn linker of mijn rechter, en om de knoop door te hakken knijpt hij zijn oogleden bijeen. ‘Vind je dat ik te vrijpostig ben? Heb je zin om even hier te komen zitten?’ Charles loopt naar de bank en ploft erin, het bankstel laat wat lucht ontsnappen. Buiten het raam schiet een vogeltje voorbij alsof het achterna wordt gezeten, pijlsnel roetsjt het tussen het gebladerte door zonder ook maar een takje te schampen. Een meesje. Of een mus.

Omdraaien en weglopen. Twee eenvoudige handelingen.

‘Kom.’ Charles steekt zijn hand uit. Een grijphand, een trouwringhand, ook nu is die hand droog en warm en zacht, maar ditmaal is het vooral een hand die dingen in werking stelt, mij, door die hand hoef ik niet meer na te denken. Lennart, echoot het nog wel in mijn hoofd, Lennart eet vanavond bij Tim, Lennart maakt altijd grote potten sambal.

Charles trekt me op schoot en zijn warmte komt door de dunne stof van zijn pantalon heen, een volwassen warmte. Lennart eet bij Tim, Lennart wil een huis met vier slaapkamers. Ik heb m’n bergschoenen aan.

‘Meisje,’ fluistert Charles. ‘Ik zal voorzichtig met je zijn.’

‘Ik heb een vriend,’ zeg ik, te zachtjes, ik stamel het tegen zijn hals, hij ruikt warm, weer een hint kaneel en iets herfstigs. Ik heb bergschoenen aan. Wie is dit?

‘Kijk toch eens.’ Charles pakt mijn schouders en zet me rechtop om me aan te kijken. Ik doe een poging tot glimlachen maar mijn lippen trillen, de glimlachspieren trekken door naar mijn oren, naar mijn nek, alles draait strak tot een grimas die me aan de gevallen tuinkabouter doet denken. Charles pakt me bij mijn heupen en drukt die omlaag terwijl hij me aan blijft kijken, zijn kijken is een serieuze activiteit, een onderneming, hij kijkt alsof er behoorlijk veel van afhangt. Zijn ondertanden komen een stukje naar voren waardoor zijn mond verandert in een muil, een woest orgaan, en de warmte van zijn adem glijdt over de huid van mijn hals en mijn kin.

‘We gaan niet vrijen, hoor,’ zegt hij. *Vrijen*. Weer die boerse dictie. Dan gaat zijn telefoon en legt hij zijn wijsvinger op mijn onderlip – droog, heel licht zout.

‘Charles. Hee kerel. Nee, ja.’ Zijn wijsvinger trekt mijn lip verder omlaag zodat ik mijn tandvlees op voel drogen en hij mijn ondertanden kan zien. ‘Nee, beloof nog maar even niks. Ja. Ja. Ja, ik ben in de buurt, als je even wacht ben ik zo bij kantoor, halfuurtje. Ajuus.’

Hij zegt *ajuus*.

‘Sorry,’ zegt hij dan terwijl hij me behoedzaam naast zich op de bank plant, even in zijn broek graait om alles goed te leggen en opstaat. ‘Ik zou niets liever willen dan hier met je blijven, maar ik moet ervandoor. Wacht maar een ogenblik met weggaan, gewoon voor de zekerheid. Weet je dat gat in het hek nog te vinden? Hier rechtdoor, schuin achter het schuurtje.’ Hij strekt zijn vingers voor zijn neus en wijst dan met een vlakke hand vooruit. ‘En dan in een rechte lijn richting hek, dan zie je het vanzelf. Anders kom je het terrein nooit meer af, want de officiële ingang aan de voorkant doe ik op slot.’ Hij legt zijn hand tegen mijn wang, zucht terwijl hij me met een frons bekijkt en dan is hij weg.

De bank ruikt naar huisje, het huisje ruikt naar huisje en heel subtiel naar hem en langzaam wordt het licht weer normaal en land ik op mijn plek op de bank, in een verlaten vakantiehuisje midden in het bos, omringd door bomen en struikgewas en grassen die ook wel naar binnen lijken te willen, massaal werpen die hoge sprietten zich tegen het glas van de schuifdeur.

‘Wát?’ zeg ik hardop en ik schrik van mijn eigen stem, alsof door de trilling van het geluid alle moleculen in de ruimte zich vliegensvlug tot de banale realiteit herschikken. Ik sper

mijn ogen open tot het prikt in mijn ooghoeken. In de keukenkastjes staat nog servies. Van alles vier. Vier theeglazen. Vier gebaksschoteltjes. Kan ik al weg? Het servies tellen, dan kan ik weg. Vier ontbijtborden. Vier koffiekopjes en schoteltjes en zo'n kleine glazen sinaasappelpers. Eén grote glazen kom, voor salades, en nog een mengkom van rood plastic. Ik schrijf Lennart een bericht. *X. Wis dat meteen weer. Hoe is het lieve Len?* Wis dat ook en ga op zoek naar die opening in het hekwerk.

'KAS, WIST JE dat een mierenkoningin wel dertig kan worden?' Lennart trekt een kussen op zijn buik en positioneert daar de laptop op. Hij scrolt wat verder omlaag, naar de afbeelding, en dan weer omhoog, naar het stuk dat hij aan het lezen was.

Kasja likt de pollepel af, ze wilde per se voor hem koken. 'Een mier?' zegt ze met een verbaasd rollende r.

'Gatver Kas, pak anders even een theelepeltje als je wilt proeven. En in al die jaren heeft ze dus maar één keer seks, die koningin.'

Frits wordt wakker van Lennarts stem en komt meteen zijn leeuwenspeeltje brengen, het oranje ding zit nog maar met een paar draden aan elkaar en ruikt naar poedertoma-tensoep.

‘Pak Leeuw maar!’ zegt Lennart terwijl hij Leeuw de gang in mikt, waar het speeltje met hoge snelheid achter het schoenenrek glijdt. Frits’ kwispelende loopje is een en al dankbaarheid. ‘Bizar toch?’

‘Jeetje.’ Met haar vingers wappert Kasja de damp uit de pan haar kant op en snuift luid, haar lippen vooruitgestoken. ‘Bizar ja. Dertig...’

‘Ja. Dan lokt ze de sterkste mannetjes zo hoog mogelijk de lucht in,’ leest Lennart voor. ‘Hier. Soms lukt het meerdere mannetjes om haar hoogte te bereiken en haar dan zo hoog in de lucht te bevruchten. Die daad moeten ze dan met de dood bekopen.’

‘Heb je al honger, of zal ik het nog even laten pruttelen?’ vraagt ze.

‘Pruttelen. Gestoord, toch? Dat je je leven overhebt voor één keer seks? Ik ga zo meteen naar Meijke, ga je mee? Mijn ouders zijn er ook.’

‘Ik denk dat ik liever thuisblijf.’

Lennart blijft een moment in de deuropening van Meijkes kamer staan en bekijkt zijn familie. Zijn moeder smeert Purol op Meijkes lippen en rommelt dan rond het bed. Ze legt haar eigen boeken en tijdschriften op nog nettere stapels en steekt neuriënd een wijsvinger in de potaarde van de plant, giet water uit een kartonnen koffiebekertje in de pot. Dan veegt ze iets van de vensterbank – waarschijnlijk niets, want ze maken de kamers in Lankhoef iedere dag schoon.

Zijn vader zit naast Meijkes hoofdeinde, hij komt niet meer iedere dag mee. Daar hebben zijn ouders ruzie over,

vermoedt Lennart, stille ruzies, met verwijten die binnensmonds stollen en ingeslikt worden en uiteindelijk neerslaan, in hun maag bijvoorbeeld, vanwaaruit het dan in piepkleine deeltjes door hun lichaam wolkt om er nog meer lijden af te zetten, dikke sedimentlagen verdriet. Slijmvliezen, witte bloedcellen, zoveel onzichtbaars dat zich tegen een mens kan keren, en niet alleen van binnenuit maar ook van buiten baant het zich een weg naar al die lijven.

Lennarts vader buigt zijn hoofd richting Meijkes hoofdeinde en knijpt in zijn neusbrug, alsof hij moet niezen, maar zodra hij Lennart in de deuropening ziet staan gaat het wel weer.

‘Hee jongen,’ zegt hij meteen en hij staat op alsof Lennart een oude vriend is. Hij omhelst hem zelfs, terwijl ze elkaar iedere week wel een keer zien.

Heel even licht ook het gezicht van zijn moeder op, het is maar een half moment alvorens haar systeem alle zich verzamelende vreugde weer terugfluit met het besef van de eigenlijke situatie, maar het was genoeg voor Lennart.

‘Lieverd,’ zegt ze terwijl ze weer naar Meijke kijkt. ‘Wat is je haar lang.’

‘Hoe gaat het, mamsie?’ Hij aait over haar arm.

‘Dokter Yulabi zegt dat het een heel goed teken is dat haar duim zo terugdrukt, we blijven het oefenen. Kijk, zo.’ Zachtjes pakt ze Meijkes hand en zegt dan tegen Meijke dat ze nog een keer haar vingers gaat nalopen. Meijke blijft naar de muur staren.

HET WEEKEND GAAT voorbij en bij De Kuil ben ik voornamelijk gespist op het knerpen van het grind op de parkeerplaats, op zijn donkergrijze SUV, op zijn achteloze loopje, handen in zijn zakken, of een e-mail desnoods, maar geen enkel teken van Charles.

Ik ga na mijn dienst bij mijn moeder langs en bij binnenkomst kijkt ze met haar wenkbrauwen omhoog en haar mondhoeken keurend omlaag naar mijn ketting. ‘Wat is dit,’ vraagt ze terwijl ze het tussen duim en wijsvinger pakt. ‘Draag je tegenwoordig goud?’

‘Alleen het hangertje, er zit een maansteentje in.’ Ik geef haar een kus op haar wang en hang mijn tas over de rugleuning van een van de eetkamerstoelen.

‘Kun je dat betalen?’

‘Hij was helemaal niet duur. En ik heb een baan hè, mam.’

Ze knikt. ‘Ik heb me ingeschreven voor een groepsreis.’

‘Huh?’

‘Ja. Naar Portugal. En nou niet gelijk zeggen dat dat voor ouden van dagen is, want er gaan ook een paar dertigers mee.’

‘Dat wilde ik helemaal niet zeggen.’

‘We hebben elkaar over de mail al leren kennen. Het ruikt hier naar geit.’

‘Geit?’

Overdreven in de lucht snuffend loopt ze recht op mijn tas af. ‘Jij bent het, het is je tas.’

‘Oké, mam. Waar in Portugal?’ Maar ze hoort het al niet meer, want ze zet de staafmixer aan en even later schenkt ze uit de maatbeker een dikke paarsbruine brij in mijn glas.

‘Besjes,’ zegt ze als ik het glas tegen het licht hou. ‘Ik noem dit drankje Bacardi-bes. Ik snap niet dat je er zelf geen last van hebt.’

‘Waarvan?’

‘Van die lucht.’

Op zondagavond probeer ik me te concentreren op de studieopdracht voor de open dag van de universiteit, maar het enige wat ik bestudeer zijn de mails van Charles Ubbink. Het zijn er vier in totaal. *Vrijen*. Ik prevel het woord een paar keer, probeer zijn accent te imiteren. *Vrijen. Vrrrij’n*.

Maandagochtend brengt Lennart me naar het station omdat hij in de buurt een presentatie heeft. The National staat op en hij zingt mee alsof het allemaal vanzelfsprekend

is – wij samen in de auto, het begin van deze nieuwe week, alles volgens plan. Af en toe kijk ik opzij.

‘Ben je goed voorbereid?’ vraag ik terwijl ik het antwoord wel weet. Vlug check ik mijn mail, maar ik heb alleen een mail van Culturele Vacatures, het Cultureel Centrum in Schijndel zoekt een teamleider horeca.

‘Ja, komt wel goed. En jij, ben je zenuwachtig? Heb je zin in je proefdag?’ Hij roffelt op het stuur en roept dan ineens: ‘Klerelijer! Zag je dat?’ Hij gooit zijn hand in de lucht naar een auto die zich voor ons wurmt.

‘Ja, wat een idioot, zeg.’ Ik bekijk nog een keer mijn mail, nog één laatste keer, beloof ik mezelf, en dan een heel uur niet meer.

Dat lukt me precies vier minuten, dan vis ik mijn telefoon toch weer uit het binnenvakje van mijn tas.

‘Dat wordt dan achtentwintig vijftig, madame.’

‘Wat?’

‘Dat we er zijn, dakhaas,’ zegt Lennart. ‘Uitstappen alstublieft.’

We kussen elkaar en ik ren naar mijn perron. In de trein, op het station en in de bus op weg naar de campus, in lokaal H.2II met mijn rugzak naast mijn voeten en tussen de onbekende studenten met hun bleke wangen, het lokaal ademt die stoffige kilte van collegezalen en bibliotheken – de hele tijd open ik mijn mail. Veeg geïrriteerd berichten van LinkedIn en HEMA weg. Stel een mailtje op.

Dat ik ernaar uitkijk om hem weer te zien. Nee.

Wanneer we het af gaan maken. Nee.

Dat ik zo weinig van hem weet, was dat zijn vriendin toen bij De Kuil, zijn vrouw? Nee.

Dat ik er spijt van heb.

Dat ik een vriend heb.

Dat ik de hele tijd aan hem denk, aan hem op die leren bank, en ook toen hij mijn hand pakte op de caterklus, of zelfs toen hij binnenkwam om te pinnen en ‘doe maar vijfendertig’ zei. Hoe hij toen bij de bar stond, zijn pinpas kantelend tussen duim en ringvinger. Hoe het bos rook nadat hij weg was – zoet maar dor. Hoe het bos ruikt als hij ieder moment kan verschijnen – weelderig, fris, op het punt van ontspruiten.

EEN WESP KRIIPT over de verstijfde bek van een konijn, geduldig op zoek naar een ingang, monsterend schuifelt hij rond tot hij een gaatje heeft gevonden en zijn lange ingesnoerde lijf naar binnen graaft en volledig in het kadaver verdwijnt. Een andere wesp volgt, en nog een, ze ploppen gulzig over de drempel alsof het een fles limonade is. Pas op zeventig centimeter diepte laat de bodem er geen dieren meer bij. Geen aaseters althans, geen vossen en kraaien en mieren en kevers, ondergronds gaat hij zelf aan de slag, onder het maai-veld kneden wortels en draden, onder het maai-veld heerst de diepe tijd waar torretjes voorbijflitsen, wormen, mollen, dassen, als één geheel wentelen en draaien ze alles tot een nieuwe vorm, de dood is enkel een open tussenruimte die de

wereld fris en nieuw houdt. Lennart schopt het gebladerte opzij op zoek naar gaten, de bodem is op zijn minst bros en grillig en op zijn ergst, ja, wat eigenlijk? Kwaadwillend? Op een vreemde manier verbonden met zijn zusje. Hij schopt een dennenappel over het zandpad en voelt zijn telefoon trillen. Kasja belt.

‘Hee lief, what’s up?’

‘Hee!’ ze klinkt opgewekt. ‘Ben je nog niet op je werk?’

‘Hoezo?’

‘Ik hoor vogels.’

‘Ja ik ben nog even gaan wandelen, ik begin iets later. Kut geslapen.’

‘Ja dat wou ik vragen, hoe het ging. Je lag de hele nacht te woelen.’

‘Sorry. Het gaat wel. En jij, liefde? Heb je er nog een goed gevoel over?’

‘Waarover?’ Kasja rekt zich hoorbaar uit.

‘Aardwetenschappen!’

‘Ach. Ik weet niet of die studie iets voor mij is.’

Honingzwammen, berkenwortels, wortelhaar, fijn zand. Groepjes vissen sluieren door het ondiepe water van de beek. Als hij nu naar kantoor rijdt is hij niet eens veel te laat. Die dag van het ongeluk was hij ook binnen een kwartier vanuit kantoor in het ziekenhuis, al kan Lennart zich van die rit niets meer herinneren. Niet dat hij zijn auto startte in de ondergrondse parkeergarage, niet dat hij zijn pasje tegen de sensor van de slagbomen hield. Niet de oprit naar de snelweg, de snelweg zelf, de provinciale weg daarna, niet de par-

keerplaats van het ziekenhuis waar hij de auto toch echt neer moet hebben gezet.

De familiekamer moesten ze aanvankelijk met een andere familie delen, het streekziekenhuis was niet berekend op meerdere incidenten. Die andere familie was met zes of zeven, ze waren nogal druk voor de setting en hadden eten meegebracht. Alsof ze het vaker hadden gedaan en wisten dat het lang kon duren.

Lennarts familie was juist stil, ze zaten in de plastic kuipstoeltjes naar het fletse geel op de muur te staren, het viltige vlokje stof dat zich rond een stalen poot van een van de stoelen had verzameld, de folder op tafel met daarop de openingstijden van de receptie en het wifi-wachtwoord, de grote print van een paardenbloemenveld aan de muur, een telraam op het peutertafeltje; ze deden allemaal hun best om niet naar buiten te kijken. Lennart in ieder geval, hij bleef naar de minuscule vierkantjes van het glasvezelbehang turen om maar niet die bomen achter het raam te hoeven zien. Om niet te hoeven calculeren hoe hoog ze waren, welke tak overeenkwam met haar val. Continu dat geluid van iemand die viel, iemand die eerst een gillette slaakte, elegant, oprecht verrast, en daarna de misselijk korte plof van het neerkomen. In zijn hoofd stuiterde iemand die neerkwam nog een keer na, eerst roffelend met de benen en dan pát's het hoofd. Zijn moeder keek naar haar handen, stond af en toe op alsof haar iets te binnen schoot en ging dan weer zitten. Zijn vader legde zijn hand dan op haar been en keek op zijn telefoon. Die klikte hij daarna meteen weer uit en liet hem in zijn zak glijden, maar even later haalde hij hem toch weer tevoor-

schijn. Kasja bleef vragen stellen. Waarom Meijke in het bos was, of iemand dat wist, wat ze daar deed? Of ze vaker in bómen klom, wie haar gevonden had, of er iemand bij was geweest.

‘Kas,’ had Lennart gefluisterd. ‘Kas.’ Daarna bleef ze stil.

MIJN FIETSBANDEN KNERPEN het bovenste laagje ochtendzand los en er sprint een eekhoorn de weg over, de staart precies zo zwierig gekromd als de u op het logo van het vakantiepark, Ubbink, de u van Ubbink die als een vlam achter het dier aan golft. Het bos ruikt nog niet naar dagjesmensen maar enorm naar zichzelf; zoals een slaapkamer waar het raam een nacht dicht heeft gezeten de lucht van de slaper verhevigt, zo heeft het bos zijn eigen boslucht samengebald, compacte nachtboslucht die straks steeds iets verder zal uitwaaiëren, los zal worden gewoeld door honden en tandems en kinderen op pony's. Mijn hoofd is wattig van vermoeidheid, maar door de mogelijkheid van Charles op deze nieuwe werkdag ben ik meteen weer wakker en fris en voorwaarts.

Ik draai het bordje op de buitendeur om. *Welkom!* staat er in grote witte sierletters op het roestende metaal. Ik veeg een spinnenweb van het hardhout, zet alle menukaarten recht op de binnentafels, steek kaarsjes aan, leg de kranten in een nette waaier op de leestafel en maak een grote koffie verkeerd voor mezelf. Charles komt heus niet nu, vast niet, sowieso niet. *Poppetje*. In het magazijn zet ik lege flesjes in de goede kratten en stapel ze tot vierhoog. De spin in de hoek laat ik zitten – als je in een donkere houten schuur boven opgestapelde kratten vol gebruikt glaswerk dagenlang gaat zitten wachten op het moment dat er een mug of misschien wel een motje in je web vliegt, als je zo vol overtuiging in het donker hangt te hunkeren, dan is het laatste wat je kunt gebruiken iemand die een bezem door je web ritst.

In het toilet check ik opnieuw mijn gezicht en uit gewoonte ook mijn mail. Niets nieuws. Wel nog steeds *poppetje*, ik lees het weer een paar keer. Poppetje poppetje.

De toiletten van De Kuil zijn antiek, in het oudroze porselein van de wasbak zitten ontelbare concentrische webben van grijze barstjes. Hoe langer je ernaar kijkt, hoe meer het er worden, dunner dan haartjes, spinnenwebdikte. Ik doe lipstick op. Nee, te opzichtig. Net als ik een stuk van de Tork-rol scheur om het weg te vegen, wordt er op de deur geklopt.

‘Kasja?’ zegt iemand en van schrik laat ik de dop van de lipstick in de wasbak vallen. Niemand zegt mijn naam zo, met die dwingende maar ook hunkerende a op het eind.

Ik kijk langs Charles heen de gang in terwijl het gouden dopje van de lipstick steeds langzamer rondtolt over het cra-

quelé van het porselein, ik kijk naar de donkere vloerplanken van de gang, het ouderwetse rode lopertje, de mattenklopper en de hoefijzers en de koperen poffertjespan die tegen de donkere lambrisering zijn gespijkerd; de ganggeur, de geur van een nieuwe werkdag, zand op de oude houten vloerplanken, zijn geur. Ik vis het nog steeds cirkelende dopje uit de wasbak. ‘O. Hoi. Wacht even. Hallo.’

Hij gebaart dat ik stil moet zijn en duwt me het linker toilet in.

‘Hoi.’ Hij kijkt me aan. ‘Hoi,’ zegt hij nog eens, zelfs als hij *hoi* zegt lijkt hij dat veel meer te menen dan ieder ander.

Ik druk de gouden dop op de lipstick, zo langzaam heb ik nog nooit bewogen, alsof ik in een kamer vol water sta, een levensgroot aquarium, in slow motion kijk ik om me heen waar ik die lipstick neer kan leggen, even lijkt dat nu mijn voornaamste zorg, een plek zien te vinden voor deze lipstick in kleurnummer 176, *Dark Plum*. Het kleine bovenraam van het toilet heeft antiek bobbelglas, enkel glas in wegrottend hout, van dat lieveheersbeestjeshout. Ik leg de lipstick naast het microtuintje van opspruitend mos in het raamkozijn, tegen de ruit kleeft een dikgeel spinnennest waar ontelbare spinnetjes in verscholen zitten, allemaal klaar voor een krioelende start. Lennart en ik hebben meestal seks als ik klaar ben met lezen, een paar tellen nadat ik mijn bedlamp heb uitgeknipt. Dan rolt hij naar me toe en zegt *hee liefde* en kust een paar keer mijn mond of ernaast, en mijn hals, zijn adem ruikt dan al naar keelgat omdat hij altijd eerder naar bed gaat.

‘Ik moest je zien,’ fluistert Charles. ‘Hier,’ zegt hij en drukt zijn kruis tegen mijn been. ‘Ik moest je gewoon eventjes

zien.’ Hij schuift mijn shirt omhoog en zijn handen op mijn lijf maken me raar in mijn hoofd, snelle schokjes schieten van de huid onder zijn handen naar mijn darmen, bubbeltjes, mijn maag, knoopjes, mijn hoofd, blanco. ‘En vasthouden.’ Hij kijkt boos, of gepijnigd, zijn onderkaak schuift langzaam van links naar rechts alsof hij op een zuurtje sabbelt, de spieren in zijn wangen werken.

Buiten valt iets op de zachte bosgrond en ik adem in door mijn mond, harder dan normaal, alsof ik schrik, ik kan er niets aan doen en als vanzelf ga ik op mijn tenen staan, mijn lijf biedt hem automatisch alle ruimte, verwelkomt hem. Hij pakt mijn heupen en daarna knijpt hij hard in mijn wangen en ademt mijn mond in, zijn kauwgomadem is warm en klam als de sauna. ‘Ik kan hier niet blijven. Zie ik je alsjeblieft straks nog even?’

De bosrand is ingelijst door het toiletvenstertje. De eerste bomen hebben sokjes van mos en vormen keurig de voorhoede, houden alles in de schaduw achter ze verborgen en het voelt allemaal heel erg *nu*. Dit is het, bedenk ik nu ik hier zo sta nadat Charles weg is, precies dit, met de lucht die nog niet warm is en mijn lijf dat zojuist is aangeraakt, dit is heel erg mijn suizende, levende lijf in de echte wereld, ik snuif de lucht op, de lucht van deze planeet, dit continent, het land waar ik woon, de tijd waarin ik leef, het bos waar ik werk en waar ik dit heb toegelaten, waar ik opnieuw het besluit heb genomen om Lennart te bedriegen, maar als je dat in het licht van continenten en eeuwen en het universum bekijkt is een kort moment twee vreemde handen op je huid volstrekt futiel.

Straks knisperen gezinsauto's het grind op de parkeerplaats weer verder ineen, Sjors komt eens in de zoveel tijd met een paar zakken kakelwit grind op zijn aanhanger en harkt alles dan weer tot egale knisperhoogte. Ik tel tot tien in het toilet, kijk in de spiegel, mijn gezicht is rood maar best wel mooi rood, en loop dan de zaak weer in, over de vloerplanken alsof het de rubbermat is die vroeger bij gymles onder de ringen lag, een ondergrond die je dwingt tot een speels deinende tred, ik knoop mijn schort goed en bereid de bar tot in de puntjes voor, alsof er niets gebeurd is. Spoel de vaasjes nog eens extra en rangschik ze in nette stapels van drie achter de spoelplaat. Als ik alles zo normaal mogelijk doe is er helemaal niets gebeurd. De bierviltjes leg ik in nette rijen op de bar, steeds een centimeter ertussen. Dan denk ik niet steeds aan iemand anders dan mijn lieve Lennart. Niet aan iemand die naar overhemden ruikt. Iemand met slag in zijn haar, van dat haar dat je met een volle hand beet kunt pakken. Sekshaar.

Zonder dat hij het hoeft te vragen maak ik een espresso met een dopje schuim voor Youp, ik kan het zelfs opbrengen om Wiebe vriendelijk te begroeten en wanneer het zo druk is dat ik alle bestellingen in looppas bij de tafeltjes af moet leveren lukt het me om heel even niet aan Charles te denken. Alles is gewoon normaal, alles is helemaal normaal.

'UBBINK STAETE' PRIJKT boven de sfeerimpressie bij de voormalige hoofdingang van het verloederde vakantiepark. Te veel geel- en grijstinten, persoonlijk had Lennart die schets groener gemaakt, meer lucht ertussen want juist zo'n impressie moet ademen, moet de kijker ruimte bieden voor eigen invulling. Lennart appt Farik dat hij hoofdpijn heeft, dat hij daarom iets eerder van kantoor weg is gegaan.

De omtrek van het park is afgezet met rasterhekwerk, verderop staat zelfs nog een tweede afrastering, alsof er iets waardevols ligt. Of moet er juist iets binnengehouden worden?

Door de begroeiing aan de achterkant – braam en kornoelje, rododendron – kun je nog net de laatste huisjes zien

en precies op dat punt in het hek zit een gat. Alles communiceert de laatste tijd met hem, dus ook dat gat komt Lennart voor als een uitnodiging, een aansporing. Het staal van het hekwerk krast over zijn arm en uit de witte streep op zijn huid wellen na een paar seconden piepkleine bubbeltjes bloed op, perfect ronde speldenkopjes.

Op het terrein staan waarschuwborden voor asbest, maar het werk ligt al tijden stil. Ze moeten eerst de omgevingsvergunningen rond krijgen en dat valt niet mee, helemaal voor een plangebied als dit, in de lokale media werd er uitvoerig over bericht. Voor de zekerheid trekt Lennart toch zijn shirt over zijn neus.

Plat tegen de houten muur van het huisje zit een pikzwarte muurrouwzwever, de Anthrax anthrax, net nu Lennart aan aerobe gifstoffen dacht. Toeval? Hoog in de bomen klinkt de alarmroep van een merel en Lennart kijkt om zich heen. Niks, hij vormt zelf het gevaar waar de vogel van schrikt. Op het verwilderde grasveld bij het huisje staat nog een zware voet van een parasol. Het water klotst eruit als Lennart het ding verschuift, eronder gloort een afgestorven bruin vierkant en tussen de verbleekte grassen glijden dikke wormen weg op het vertraagde tempo van de onderwaterwereld, waar ook alles is uitgebleekt, waar vreemde wezens voorbijglibberen en wegschieten. Nu de mensen hier vertrokken zijn keert de natuur steeds krachtiger terug, langzaam wordt het hier drukker dan ooit, je ziet de grond haast golven, alsof grote vissen met hun rugvinnen langs de bodem schampen.

Hij pakt een worm tussen duim en wijsvinger en houdt hem in de lucht. Bij wormen valt het hem telkens weer op

hoe sterk ze zijn, dat spartelen en kronkelen met de onverwachte kracht van een babyvingertje, ook zij dragen bij aan de biologische afbraak, allemaal radertjes. Nu hij zo naar de segmenten van de kronkelende worm tussen zijn vingers kijkt valt het hem in dat het niet genoeg is, de bodem openwerken en zomaar wat kijken, hij zal meer moeten doen.

In een ingezakt schuurtje iets verderop ligt een stapel hakhout, de schors van de gekrompen blokken laat al los. Er hangt heel sterk de vette geur van tweetaktolie maar op de houtblokken na is het leeg. Ontdaan van menselijke sporen dan: overal hangen eicocons van kruisspinnen, het beslagen raampje zit vol wollige proppen. Door de kou in het donkere schuurtje schieten de haren op Lennarts armen overeind en tussen de voegen van de grindtegels priemen pollen gras omhoog. Zie je wel, planten en gras achtervolgen hem overal. Waar je ook gaat, zelfs al stort je kokendheet asfalt en vloeibaar beton, plemp je alles dicht met tegels, planten wringen zich er toch wel doorheen, komen hoe dan ook boven. Lennart stapt op een van die polletjes en de bobbel onder zijn schoenzool maakt hem nog bewuster van het leven onder zijn voeten, het dijt uit en het ademt en groeit. Het schrokt. Zaadjes krijgen vertakkingen, klappen uit, zwellen op, schieten omhoog en happen bovengronds rond, gretig om alles in zich op te nemen.

Niet lang na het ongeluk kwam er een psycholoog bij zijn ouders op bezoek. De kerkklokken luidden de vroege ochtend in, tijdloos gebeier rolde over het land en door de kieren van huizen in hun dorp, over de deurmat, door de koude

haren van de brievenbus, langs de kapstok waar Meijkes grijze jas toen nog naast de waxjas van zijn vader hing. Ze zaten aan de eettafel terwijl zijn vader in de keuken melk stond te kloppen voor koffie. Na de koffie wilde de psycholoog iedereen apart spreken. Tegen Lennart zei ze dat hij moest proberen om door de stoel heen te voelen. Dat hij door de stoel heen moest proberen de grond te voelen waar die stoel op stond, zo kon hij de maalstroom in zijn hoofd verlaten en in zijn lichaam afdalen, zo zou hij leren ontspannen.

Door de stoel heen voelen was hem toen niet gelukt, maar de bodem onder zijn bergschoenen voelt Lennart nu duidelijk, als hij heel stil wordt vanbinnen voelt hij zelfs waar die bodem op rust. En dat het een stelsel is, een communicerend systeem, beweeglijk krachtig en zacht. Schuivende aardplaten, plaattektoniek, een tonronde wereld van gestapelde lagen en dan het hele mensenleven op die bovenste flinter.

De ramen van het vakantiehuisje hebben een groenig waas. Een reusachtig aquarium, slecht onderhouden: overal zweefalg. Boompollen. Door het laatste strijklicht van de dag kun je amper naar binnen kijken. Met de zijkant van zijn hand veegt Lennart een baan schoon, maar op zijn huid is de aanslag niet groen, eerder bruinig. Hij klapt het poeder van zijn handen en veegt ze af aan zijn broek. Door de streep op het raam is precies een deel van de keuken te ontwaren, de onderbouw ervan hangt scheef. De verloedering, de grootschalige bodemverstoringen die hier gepleegd gaan worden, zou er een verband zijn?

Het ruikt dor op het terrein en die geur is niet die van gebrek aan water, het is de geur van weinig verandering, van alles wat rustig neer heeft kunnen dalen, bezinksel. Aan de grote schuur achter de oude receptie hangt nog een roestend oog voor paardenhalsters en een deel van de stal erachter ligt al plat, gesloopt nog voor de officiële werkzaamheden beginnen. Het geeft hem een kick om hier te lopen, zo zonder enig spoor van andere mensen, behalve dan de roestende spijkers in het zand en een oude roskam, het verbleekte karton van een Calippo sinas. Het bodempje regenwater in de ton is bruin, hij tikt er met de neus van zijn schoen tegenaan tot het wateroppervlak rimpelt. Er drijven een paar bleke spinnen die sereen meedeinen op het zachte kringelen en de bodem van de ton is niet te zien. Hoe dieper je in zee naar beneden gaat, hoe bleker de wezens daar worden en uiteindelijk krijgt alles dan dezelfde kleur, de diepste oceanen zitten vol bleek, doorzichtig leven. In Japan hebben ze zelfmoordbossen, maar hier in Nederland zijn dodenmoerassen. Veenlijken. Landbouwwerktuigen over asfalt bonkend. Wegen vol trucks. Als Lennart zijn hand tegen de schuur legt fladderen twee motten op van hun plek op het hout.

Tegen de stenen fundering groeit vettig woekergras en het lijkt of Lennart zelfs hier nog het dreunen van werkverkeer hoort, maar dat kan niet. Waarschijnlijk het bloed in zijn slapen. Hoog in de lucht de roep van een buizerd, die hem doet denken aan aaseters die op grote hoogte speuren naar iets doods.

IK FIETS LANGS het dorp waar Lennarts ouders wonen, maar rij met een boog hun straat voorbij, langs het verenigingsgebouw dat na het ongeluk nog wekenlang de vlag halfstok liet hangen. Het einde van de zomer hangt in de lucht, het uitgeputte gras, de krimpene bladeren, de dagen slinken steeds een stukje meer. De hoge bomen langs het zandpad staan wankel in de zon en alles hangt net iets lager, die steeds koperder zon inclusief, een soort toekomstwee. Zelf heb ik nooit in een dorp gewoond, maar het doet me hier altijd aan het donker van maïsvelden denken, het donkerder daaronder. Wandelen naar de kerk en kastanjes schoppen in de herfst.

Het bos is weer anders vandaag, in mijn herinnering moet ik met een grote boog links om de vennen en dan daar ergens dat kronkelpad in, maar 'daar ergens' kan overal zijn, iedere plek lijkt op een andere plek, er is nergens een prullenbak of bankje als herkenningspunt, alleen maar bomen, op ieder nieuw paadje ben ik geflankeerd door bomen, overal uit-slaande wortels, overal uitwassen van die drang om samen te drommen en te omringen. Het bos strekt zich in alle wind-richtingen uit, de boomtoppen maken stormachtig lawaai en pas op de vijfsprong herken ik het paadje dat naar de achterkant van het park leidt weer. De smalste afslag, dan langs die braam die in mijn vel klauwde en vervolgens het pad blijven volgen waarvan niemand zou geloven dat het ergens heen ging, waarvan niemand zou denken dat het werkelijk een pad was, en daar wappert het verbleekte afzetlint tussen de bomen en dan is het nog maar een paar minuutjes door de struiken tot dat gat in het hek.

Ik grabbel in de dakgoot en haal de eekhoornsleutel eruit.

Vorige week had ik bij het zien van die vakantiehuismeu-bels nog dat beloftevolle gevoel dat tussen melancholie en euforie in zit, maar toen was Charles erbij om me af te lei-den van de werkelijkheid. Nu is de bank gewoon een bank van verschoten skaileer, een bank waarop wekelijks wisse-lende echtparen televisie hebben zitten kijken, een bank waarop je je geliefde kunt bedriegen. De stilte binnen is bonkend.

Om kwart voor zes is Charles er nog niet. Tegen het raam-kozijn bouncet een langpootmug, het beest blijft zich met

zijn hele sukkelige lijf tegen het raam werpen, dolgraag wil hij hieruit. Langpootmuggen missen altijd wel één of meerdere pootjes terwijl hun hele identiteit toch ongeveer uit poten bestaat, zonder poten zou een langpootmug niet meer dan een grijze stip op de muur zijn, aanloop aanloop, als ik heel stil ben hoor ik dat grijze bolletje bijna tegen het raam tikken. Ik stuur Lennart een bericht dat hij niet op mij hoeft te wachten met eten, hij weet dat ik vaak nog even aan de bar blijf hangen na mijn dienst.

Blijf niet lang hoor, tot straks lieve Len, x.

Verbinding mislukt, bericht niet verzonden, krijg ik meteen terug.

Het bedrog is pijlsnel. Charles' handen in mijn haar, zijn mond tegen mijn oor, zijn vingers om mijn nek en zijn geur zo bedwelmend dat het spookt in mijn borsten, dat het werfelt in mijn neusgaten, in mijn hersenen, in mijn darmen en buik, het giert rond als sterretjes zien.

'Meisje,' fluistert Charles terwijl hij de knoopjes van mijn blouse een voor een opent, 'meisje.' Mijn hemd over mijn hoofd trekt. 'Mag dit?' Mijn bh uit. 'Godverdomme meisje.'

Hoe zijn wang ruikt. Zijn oksel. Het geultje achter zijn oor. Het ruikt allemaal anders, ontzettend naar hem. Zijn pik springt tevoorschijn zodra ik zijn boxershorts omlaagtrek, met een petsje komt hij tegen mijn arm. 'Sorry,' zeg ik per ongeluk, waarop hij mijn hand pakt en hem eromheen vouwt. 'Kom hier met dat lijf. Kijk me eens aan. Godverdomme, kleine viespeuk.'

Ook nadat hij is klaargekomen laat hij me niet los. Meisje.

Hij rolt helemaal niet gelijk weg om zich af te spoelen, maar houdt me heel stevig vast.

De eerste keer met Lennart was in het bed van Tim, die toen nog op de boerderij van zijn ouders woonde. Ik was zeventien en Lennart twintig en het duurde niet langer dan tien minuten en onze bovenkleding was na afloop nog aan. Buiten reed de tractor van Tims vader in lange banen over het veld en ik weet nog goed dat ik vooral bang was dat er iemand binnen zou komen en dan mijn onderbroek op de grond zou zien liggen. Het condoom nam ik in mijn broekzak mee naar buiten en toen ik het eenmaal in de bebouwde kom in de prullenbak gooide zaten er allemaal lichtblauwe pluisjes spijkerstof aan.

HERFST

‘DIE KEREL VAN Ubbink neust hier wel vaak rond ineens,’ zegt Wiebe terwijl hij een bierviltje in vieren breekt en de kwarten vervolgens halveert en die stukken versnippert.

‘Wiebe,’ zeg ik en ik knik naar de snippers.

‘O, ja. Sorry.’ Hij veegt de snippers bij elkaar in het kommetje van zijn hand en legt ze vervolgens weer in een hoopje op de bar.

‘Wie bedoel je met die kerel van Ubbink?’ vraag ik alsof het over de chauffeur van Bidfood gaat of iemand van Rentokil.

‘Die patjepeeër die denkt dat alles van hem is. Ik durf te wedden dat hij een bedoeling heeft.’ Met een nieuw viltje veegt hij de berg snippers in de vorm van een driehoek.

‘Met wat?’

‘Met dat hij hier ineens zo vaak is.’

Ik duik weg onder de bar om de flesjes in de koeling recht te zetten. Staan ze al. Fanta. Coca Cola. Spa rood. Appelaere. Alles FIFO. Ik kijk naar mezelf in de weerspiegeling van de koeling en steeds als ik mezelf bekijk zie ik weer een ander gezicht. In de vieze ramen van de trein, in de spiegel van het toilet, vanochtend in de badkamer. In de reflectie van de tap. Bedrieger. Minnaar. Bedrieger. Minnaar. Ik zie er moe uit. En verschrikt. Alsof ik nu pas besef wat ik werkelijk aan het doen ben. Ik leeg het opvangbakje met kroonkurkjes in de afvallemmer, maak de piston schoon, schrob de hete zetgroep en laat kokendheet water over de afwasborstel stromen om de bruine zweem weer uit de haren te krijgen.

‘Ze krijgen die vergunningen maar niet rond,’ gaat Wiebe verder, ‘dus nou komt hij het vast hier proberen.’ Hij herschikt de snippers tot een vierkant en veegt ze dan toch weer in zijn hand.

‘Wat voor vergunningen? Wat hier proberen?’

‘En Sjors maar hijgen.’ Wiebe heeft nooit iemand nodig voor een gesprek. Hij blijft hier altijd zitten met zijn koffie tot hij alle kranten uit heeft, en nu hij zogenaamd voor de geitjes zorgt moeten we die koffie nog gratis geven ook. Eerst plukte ik nog weleens wat van het lange gras voor de geitjes, onderweg hiernaartoe, maar sinds Wiebe ze als zijn verantwoordelijkheid is gaan beschouwen is hun vacht me te vettig en zout om nog te aaien. Die pupillen veel te slangachtig in dat lijpe geel.

‘Sjors is te goed van vertrouwen, dat vertel ik je. Dat hij die

Ubbinks al zo lang kent wil niet zeggen dat hij straks niet door ze in de reet wordt geneukt.’

‘Nou nou,’ zeg ik, maar ik luister met aandacht.

Wiebe vertelt over de vader van Charles, een paar dorpen verderop in zijn huis op de heuvel, over de vrouw van Charles, een *dure Mexicaanse*, en dat ze in die wijk bij de Emmalaan wonen in een protserige zelfbouwvilla. Als er een klant komt maak ik zo snel ik kan twee koffie, lever die af en schiet het voorraadhek in om de straten achter de Emmalaan te googelen, ik streetview de omliggende straten net zo lang tot ik op een witte kolos stuit, het nummer 44 is met gigantische cijfers op de muur bevestigd. Een van de Google-hits met dat adres is een site van Daya Yoga, van Daya Ubbink, bingo bingo, bonkt het in mijn keel. Ze heeft een Instagramaccount onder de naam Dayayoga, dat was inderdaad de vrouw op het terras, met haar glanzend zwarte haar. Ze heeft 14.000 volgers, Alice volgt haar ook. Yogaposes, yogaposes, bikini’s, cocktails, zonvakanties op glanzende boten, stedentripjes, spreuken van Rumi de soefi-mysticus en om de zoveel dagen een gesponsorde post waarin ze een juice uitprobeert of een bodylotion met karité – ik scrol door haar foto’s tot ik iemand hoor vragen of hij een bestelling kan plaatsen.

‘Joe, kom eraan,’ roep ik, maar ik kijk toch nog heel even verder omdat ik een foto met hem dacht te zien, en ja, daar staan ze samen, op een opening of première voor een zwarte fotowand met daarop in goud de namen van sponsors waarop de u van Ubbink er direct uit springt en hij draagt een git-zwart pak met een okerkleurige stropdas en zij een knalrode galajurk en zijn hand ligt begerig op haar heup.

Thuis roep ik hoi naar Lennart, was het fijn op je werk? en dat ik even op bed ga liggen, even plat, heel even mijn ogen dicht, lief, ik gooi mijn tas onder de kapstok en maak in bed een nieuw Instagramaccount aan onder de naam Koraalrif33, geen idee hoe ik daar nu weer bij kom. Als Koraalrif33 ga ik wat beroemdheden volgen, volstrekt willekeurig, Katja Schuurman, Freek Vonk, Elon Musk ook, en mensen die de hashtag koraalrif hebben gebruikt, en pas als ik zelf een handjevol volgers heb durf ik haar te volgen. Ze volgt mij niet terug. Wel heeft ze een nieuwe story. Er komt een flits van een woonkamer voorbij – hun woonkamer? Midden in de lichte ruimte staat een grote bank. Grijs. Of donkerwit. Brandschoon in ieder geval. Erachter een zwarte haard. Ik bekijk het filmpje nog een keer en nog een keer en schrik dan op van mijn moeder die belt via Whatsapp, de foto van haar kat Taxi verschijnt beeldvullend op mijn scherm.

‘Heb je geen school?’ vraagt ze meteen nadat ik heb opgenomen.

‘College, bedoel je?’

‘Heb je geen college?’

‘Nee, ik kom net thuis van m’n werk. Bovendien heb ik een tussenjaar, weet je nog?’

‘Oké.’

‘Waar belde je voor, mam?’

‘Niks, niks. En ik voel me weer zo-zo. Oprispingen.’

‘O ja.’

‘Ja kind, ik weet dat je het allemaal niet wilt horen, maar ik ben en blijf je moeder hè?’

‘Geeft niet, mam, ik vind het rot voor je.’

‘En gaan liggen, dat lukt me dan niet. Als ik mijn ogen sluit zie ik vlekken.’

‘Misschien moet je even een rondje lopen, een beetje frisse lucht en beweging is altijd goed.’

‘Het zou diabetes kunnen zijn. Schommelende bloedglucoses.’

‘Je hebt geen diabetes, mam.’

Weet je nog, mijn vriendin Ashley?’

‘Hm-mm.’ Ik zet haar op luidspreker en scroll weer terug naar de foto van Charles en zijn vrouw. De hand op haar heup, zijn gebruide hand op de glanzende rode stof van haar jurk, de diepzwarte glans van haar haren, de golvende contour van haar bovenlip, ze is eindeloos veel mooier dan ik ben.

‘Die heeft nu een nestje.’

‘O.’ En niet alleen die lippen en haar haren: alles is mooier. Haar teint, de vorm van haar gezicht, haar ontspannen glimlach, haar smaakvolle juwelen, zelfs haar ene ontblote knieschijf is vele malen mooier dan die van mij.

‘Het zijn er zes.’

‘Wat?’

‘Zes.’

Ik veeg Instagram weg, zet de speaker uit en hou de telefoon bij mijn oor. ‘Zes wat?’

‘Kittens natuurlijk. Maar dat gaat waarschijnlijk niet met Taxi, anders zou ik het gelijk doen.’

‘Ik ga een rondje fietsen,’ zeg ik, jas al aan, tegen Lennart, die met een bak Wokkels naast zich en zijn laptop op zijn

buik op de bank ligt. ‘Ben je nog steeds aan het werk?’ Een telefoontje met mijn moeder is pas compleet als ik van frustratie niets anders weet te doen dan een groot stuk wandelen of fietsen. Aan de aaneenschakeling van berichten die ze nu stuurt merk ik dat zij ook ontstemd is. Geïrriteerd omdat ik ophing, maar eigenlijk vooral verdrietig of angstig, dan kan ze niet meer stoppen met nadenken tot iemand haar bevestigt in haar vermoedens of rigoureuus geruststelt, en meestal ben ik dat. Om ervan af te zijn zou ik zo gauw mogelijk ja moeten antwoorden, ja, ik denk het ook, mama, je hebt misschien diabetes, zal ik mee naar de dokter? Maar ik laat mijn telefoon in mijn jaszak zitten en sluit steeds mijn ogen als ik hem voel trillen, ik kan ongeveer invullen wat ze stuurt.

Denk je ook niet kassie.

Kassie.

Ik wil je nooit zomaar bellen, ik weet dat je daar een hekel aan hebt.

Maar je kunt toch wel even antwoorden.

Kasja.

‘Nu?’ vraagt Lennart.

‘Wat nu?’

‘Ga je nu naar buiten?’

‘Ja, even frisse lucht. Ben je weer met die bodemdingen bezig?’ probeer ik, maar hij staart alweer naar zijn scherm, dat blauw oplicht in de glazen van zijn leesbril.

Nou ja, is het laatste bericht dat ze me stuurt, gelukkig zien we er allebei de humor van in.

ER GAAN EEN paar duizend mensen per jaar dood door een ‘accidentele val’, meer dan aan zelfmoord, leest hij op de site van het CBS. Laat Kasja maar briesen, als ze een ronde gefietst heeft draait ze altijd weer bij. Lennart gaapt en scrolt verder. Eigenlijk had hij zich voorgenomen om na zijn werk geen schermen meer te openen, maar hij kan het niet laten, het laat hem niet los. De tabel geeft niet aan waar die mensen vanaf zijn gevallen. Zijn gok: ladders. Keukentrapjes. Bouwsteigers, balkons, schuine daken. Kermisattracties, uitkijktorens. Uitgeleden, een misstap. Geen valbeveiliging. Een duw. Hoeveel mensen kwamen neer op echte grond? Niet op stoeptegels of asfalt of laminaat of vlonders, maar op de kale ondergrond, aarde, gras, op blote

bodem, hoeveel mensen maakten direct dat contact?

Op Wikihow vindt hij een handleiding om een val van grote hoogte te overleven. Probeer de val op te delen in kleinere stukken. Probeer iets vast te grijpen. Probeer op je voeten te landen, je knieën licht gebogen. Niet te ver gebogen, maar zeker niet op slot. Bescherm je hoofd voor de tweede klap.

Lennart staart naar de lucht, een vlucht ganzen komt over in v-formatie, zelfs achter het dubbele glas hoort hij nog hun magische geroep, hun fluitende vleugelslag fantaseert hij erbij. Er zit flink kou in de lucht, een paar weken geleden werd de mais geoogst, in lange rechte banen reed de hakselaar door het veld. Alle gewassen weg, en de vakantiegan- gers ook. Pas nu het herfst is valt het op hoe vol de zomers altijd zijn, vol geluid en geur, de lucht tjokvol belofte, maar de herfst laat zien dat het allemaal minder wordt, kaler en kleurlozer. Krijg je nog even tijd om daaraan te wennen en daarna het echte niks van de winter. Dieren in holletjes, grij- ze luchten zonder contrast. Insecten die hun slag vertragen en sterven. Binnenshuis worden weer haarden aangestoken. Koolmonoxidevergiftiging, brand, er zijn zo ontzettend veel manieren om dood te gaan.

VANAF DE BOCHT kun je de oprijlaan zien en zijn auto staat voor de deur. Dat is zijn auto, mijn lijf reageert alleen al op de aanblik van die gigantische auto. Het raam op de hoek is van de keuken.

Wanneer Charles in het raamkozijn verschijnt is het alsof de hele wijk het bloed door mijn aderen kan horen gutsen, van spanning sta ik plompverloren aan de grond genageld, een homp klei, een smeltende berg kaarsvet. Hij loopt de keuken in, verdwijnt uit beeld, loopt weer even door de keukens, pakt iets uit een bovenkastje en ik kan me niet verroeren, houd mijn adem in en als ik mezelf eindelijk weer in beweging heb gekregen, fiets ik met trillende benen zijn wijk uit.

Bij de Plus zet ik mijn fiets op slot en ga naar binnen. De vertrouwde supermarktambrance van vers brood, koel-schappen en voetstappen plus het felle licht brengen me weer bij zinnen, ik loop langs de schappen en lees verpakkingen. Sultana's, pindakaas met stukjes noot, ontbijtkoek met gember, gesneden, lentilles, lentilles is Frans voor linzen, ik loop net zo lang door de Plus tot mijn ademhaling weer helemaal normaal is.

Ik reken een zak Kokindjes af, haal mijn fiets van het slot en rij terug naar de Emmalaan om te zien wat hij nu aan het doen is.

De raampartij van hun keuken gaat de hoek om, het is een soort *Nighthawks*-achtig beeld zo in de schemering, ook bij dat schilderij maken juist degenen die bekeken worden de kijker zo eenzaam.

Dan verschijnt zijn vrouw naast hem bij het aanrecht, hij legt zijn hand even op haar billen maar het is een onaandachtige hand, dat zie je zelfs vanaf hier, die hand kun je net zo goed op de versnellingspook leggen of op de afstandsbediening. Toen hij in het huisje mijn billen vastpakte werden zijn pupillen groot, ze verwijdden zich als in een documentaire over het menselijk lichaam, *de pupillen van het subject vergroten zich, wat kan duiden op genot of gevaar* – een verwelkomende peilloze diepte, en zijn adem gleed bijna vloeibaar over mijn gezicht, dat had niets met een versnellingspook of afstandsbediening te maken. Ik probeer te zien hoe hij naar zijn vrouw kijkt, of er liefde in zijn blik zit, verlangen, geborgenheid, zekerheid, lust, maar ik sta te ver weg. Zodra

zijn vrouw weer uit beeld is gaat hij met zijn laptop aan de keukenbar zitten. Ik refresh mijn mail zonder mijn blik van hun keukenbar te halen. Hij heeft het rijk alleen dus hij kan mij nu mailen, hij gaat me nu vast mailen, hij tikt iets, lijkt het, maar ik refresh en refresh en refresh mijn inbox en het enige wat dat me uiteindelijk oplevert is een aanbieding van Pixers Raamdecoratie.

LENNART KNIKT MEE op de maat van wegschietende strepen op het asfalt. Het is hem er niet om te doen ergens naartoe te gaan, het gaat hem vooral om de koplampen op de voorbijflitsende beukenbomen. Donkere landweg, de motor voelen trillen, geelwit koplamplicht. Flits flits flits. Het einde van de weg naderen en *bém* een beslissing nemen: linksaf. De zwarte sloot, de rotonde, de geur van asfalt. 's Nachts, met bos aan weerszijden, dan ruik je alles beter. Asfalt is een contrastgeur, stroopzwart. En op die geur dan de zware geur van het bos.

Vannacht hoort hij zijn zusje. Dat is vaker zo op dit uur, alleen in zijn auto. Hoe stiller hij wordt hoe beter hij hoort, en nu hij het onverharde pad op draait is ze bij hem. Haar

stem is in alles, haar stem is hoop, beslagen ruiten, alles wat zijn adem inhoudt, alles wat onder grond ligt bedolven. Kasja denkt dat het verdriet is dat hem wakker houdt en het bos in drijft, en hij laat haar maar. Misschien is het ook verdriet, alles heeft een drijvende kracht nodig, zonder stuwning komt niets in beweging. Bezig blijven.

Hij rijdt langs de oostkant van zijn ouderlijk dorp, met rechts de stoppelige maisvelden en voor hem alleen de bundels licht van zijn koplampen, steeds een steenworp vooruit. In de middeleeuwen was dit dorp een burcht met een galgenbelt en in de burcht konden ze het knappen van het kraakbeen tussen de nekwervels horen – alsof je met kracht op een oude berkentak ging staan. De kraaien waren er dan als eerste bij, die begonnen bij de ogen, en als het slachtoffer naakt was gingen ze na de ogen rechtstreeks naar het kruis. Vastberaden trokken ze pezen en zenuwen en aders in de liezen los, heel precies pulkend, en nog steeds horen de dorpelingen hier 's nachts weleens knapgeluiden. Zijn zusje hoorde het ook nadat hij haar erover had verteld. De halslagader, de pezen, de kleine spieren achter de ogen. En naast de plek waar stevig gedraaid vlastouw al die nekken brak is nu een touwbrug geknoopt, de zandheuvel op, de geschiedenis wordt in ere gehouden, al is het touw tegenwoordig van polypropeen in plaats van hennep, zoals al het natuurlijke materiaal langzaam vervangen wordt door plastic. Kinderen hijsen zich aan dat touw door het rulle zand omhoog, daar krijgen ze berehonger van, en alle kinderen met honger willen natuurlijk pannenkoeken. En daarvan hebben ze bij De Kuil wel dertig verschillende soorten, aan de andere kant

van het bos. In de zomer komen mensen uit alle windstreken hiernaartoe, vooral uit de Randstad en Duitsland. Op racefietsen, met vouwwagens, met campers. Terwijl hier ook weer niet zoveel te beleven is. Je kunt paardrijden in het bos, wandelen, mountainbiken. Met een kano de rivier op. De meeste activiteiten in deze regio hebben te maken met verplaatsing, met weggomen.

Gekraak, gekronkel, hij voelt het onder de banden van zijn auto aanzwellen, groter worden, op het punt van uitbreken zoals luchtbelletjes onder water uit alle macht omhoog proberen te komen, kantelend en burpend en boerend vechten die zich naar de oppervlakte, zo zindert de bodem, heel dichtbij, zo dicht is hij misschien nog nooit genaderd.

DE EERSTE JAREN van onze relatie wilde ik niets liever dan op bezoek bij Lennarts familie. Verkeersdrempels, twee snackbars en een kleine bibliotheek, dat is zo ongeveer het kerkdorp waar ze wonen. En de kerk zelf natuurlijk, zo'n ansichtkaartenkerkje. Ik voelde een warme jaloezie om zijn jeugd, de hechte band met zijn familie, de algehele warmte van hun huis. Dat is het nadeel van gelukkige gezinnen, die kunnen nog uiteenspatten. Op weg naar De Kuil rij ik vandaag opnieuw met een boog om hun dorp heen.

Het cirkeltje rond Daya's profielfoto heeft weer die verslavende fonkelkleur van een nieuwe story. Ik klik er niet gelijk op en leg eerst de kussens buiten netjes naast elkaar op de

houten banken, zoals altijd probeer ik mooie kleurschakeringen te maken; groen naast paars, oker naast groen. Nooit twee dezelfde kleuren naast elkaar. Met de hard geworden tuinhandschoenen pluk ik een paar bossen brandnetels langs de bosjes bij de fietsenrekken en leg ze in de grote speelbak van het magazijn, de vrouw van Sjors wil daar thee van maken, of soep geloof ik. Maar dan móet ik kijken, soms lijkt het of ik pas rust heb als ik precies weet waar Charles' vrouw is.

Ze staat met haar been in een onnatuurlijk gestrechte houding op de keukenbar geleund en vijlt met een ontspannen glimlach haar vingernagels. Dat been, die voet, door naar haar te kijken raak ik ook iets van hem aan.

‘Hallo hallo, Kas, waar zit jij met je gedachten?’ vraagt Youp. ‘Er zit een zaak vol mensen op je te wachten.’

De kinderen van het grote gezin aan tafel vier vragen of ik net zoveel pannenkoeken mag eten als ik op kan en of ik daar dan soms slagroom op doe.

‘Ja,’ zeg ik, ‘slagroom en chocoladesaus met stroop én poedersuiker.’ Ik blijf nog heel eventjes bij ze staan en kijk naar de boombasten waar toen de blauwe zwaailichten overheen gleden. De agenten stonden op het terras te bellen en een paar uur later waren het alleen nog de bandensporen in het rulle zand die herinnerden aan de massaal uitgerukte hulpdiensten. De voetstappen rond de boom, de platgetrapte bosgrond en de krater die het in de familie van Lennart sloeg.

De drie stappen van het schuurtje naar de achteringang van De Kuil resulteren in een palet aan vlekken op mijn schort – oranje stuifmeel, geel sap, dauw, allemaal nattigs;

volgens Lennart komt het spuug van spuugbeestjes uit hun anus en is het dus eigenlijk een soort schuimende diarree.

Lieveheersbeestjes beparelen de blaadjes van de kamperfoelie, knalrode sierdruppeltjes in het midden van de nerf. Kleine insecten doen zoemend mee met het opwarmen van deze onverwacht warme herfstdag, zwermend, zwevend, ze kringelen omhoog als per ongeluk losgelaten ballonnetjes. Dit is een van die hyperrealistische dagen die je hier soms hebt, een Gelderse imitatie van de eeuwige jachtvelden, op weg hiernaartoe hing de zon in lage stroken tussen de bomen, dikke banen dwarrelende zonnemist die spinnenwebben diamantwit maakt, lichtgevend, en straks op weg naar huis hangt de zon weer precies even laag en tekent alles tot in het kleinste detail uit met achter iedere boom en ieder gebouw van die kijkdoosachtige slagschaduw. Zou je buiten de tijd staan, dan kon je amper weten of de lente nu begint of de herfst, dit is zo'n overgangsdag waarop het even lang licht is als donker, het enige verschil is in kleur: alles gaat kaler en bruiner worden in plaats van voller en groener. Het vreemde gevoel dat mijn leven klopt overvalt me opnieuw, het is alsof ik helemaal in het juiste leven terecht ben gekomen, op precies de goede plek. Ook al klopt het juist niet. Dit, hier, en dan doorlopend de mogelijkheid van Charles.

Ik ruim de grote buitentafel af en boen hem met de nog warme vaatdoek, de damp trekt gelijk weg van het groen-gelakte oppervlak. Bij het tweede tafeltje is de vaatdoek al koud en bij het derde tafeltje staat Charles. Hij blijft toekijken hoe ik ook zijn tafel afneem. Verliefd zijn is vooral je

verschrikkelijk bewust zijn van alles, maar vergeten hoe de normaalste dingen moeten. De geur van Charles' kapsel, zijn dikke haar, die licht zure hoofdgeur, ik ruik zijn deodorant erdoorheen en de zachte geur van zijn oksels, zijn wangen, de hoekjes van zijn ogen, en alles bubbelt in mijn ribbenkast.

'Ben je er weer,' constateert hij.

'En jij,' zeg ik, het lukt om te glimlachen en het doekje over zijn tafel te halen ongeveer zoals een normale serverster zou doen. Verderop op het lijkenlaantje knerpt een langzame stoet auto's voorbij. Vandaag is de lijkwagen een zilveren Mercedes en de chauffeur zit achter het stuur zoals ons Belgisch trekpaard in de zomer voor de huifkar loopt: statig, parmantig. En ook een beetje uit de hoogte. Dat is natuurlijk een vereiste voor lijkwagenchauffeurs; recht zo die gaat richting eindbestemming. Het is druk met doden de laatste tijd. Misschien door de hitte van afgelopen zomer, het is nog steeds warm voor deze tijd van het jaar, er zijn zelfs nog wespen. Met de menukaart probeert Charles er eentje van zich af te slaan, hij moet blijven meppen, de wesp geeft niet op.

'Laatste keer, vriend,' zegt Charles met de kaart in de lucht, en die waarschuwing heeft effect, de wesp cirkelt weg, omhoog, en verdwijnt achter het rietgedekte dak. Charles duwt de menukaart terug in de metalen houder, ik schuif het bloempotje en het windlicht ertegenaan en loop per ongeluk zonder te vragen wat hij wil drinken naar binnen. Met een kannetje kokend water blaas ik het stoompijpe van de melkschuimer schoon terwijl we dat normaal pas aan het einde van de dag doen. Ik moet de bestellingen opnemen, er zit

ook al een viertje te wachten, maar ik stapel eerst de hete porseleinen kopjes uit de afwasmachine op het rooster boven de koffiemachine en dan bedek ik de bar met een kaarsrechte lijn schone viltjes. De rulle lucht van oud bier in de viltjes die tegen de bodem van de glascontainer zijn blijven kleven, er is ineens weer veel meer geur, er is heel erg de geur van afwasmiddel uit de keuken, geroosterd brood van Youps ontbijt uit het tosti-ijzer, hete stoom van de melkschuimer, misschien komt het door Charles, dat hij niet alleen het licht intensiveert maar ook alle geuren, dat mijn zintuigen door hem tunnelvisie ontwikkelen, maar dan wel alle vijf tegelijk. Zo achteloos mogelijk check ik mijn telefoon.

Hoe laat ben je klaar?

Hij kijkt onbewogen naar zijn scherm, strijkt met een hand over zijn voorhoofd alsof hij de slaap van zich af wil wrijven.

Tussen zeven en acht, mail ik terug.

Download dit even, antwoordt hij meteen. Je kunt me vinden onder CUres12. Het is een link naar Telegram. Hij kijkt nog steeds strak naar zijn scherm en ik zie voor me hoe hij in zijn auto stapte en hierheen is gereden, voor mij, hoe hij toen *meisje* tegen me zei, het klonk alsof hij dat nooit eerder tegen iemand gezegd had, niet op die manier. Meisje. Viespeuk.

‘Er hangt een bonnetje voor je!’ roep ik naar de keuken, en daarna ben ik zo snel mogelijk langs de tafels om de rest van de bestellingen op te nemen. Koffie verkeerd, glazen jus d’orange, broodjes, pannenkoeken, ik houd mijn buik in en probeer ook mijn grijns in te houden, wat amper lukt en de hele tijd kijk ik heel erg niet naar hem. Hij heeft zijn benen

over elkaar geslagen, wat hem alleen nog maar mannelijker
maakt met dat lange lijf in dat pak.

Liefje, stuur ik Lennart.

Ja? stuurt hij terug.

Niets. Gewoon dat. Kus.

DE HERFST BEGINT altijd in de grond. De geur van gevallen blad, zowel zoet als aangevreten, Lennart snuift zo diep dat hij ook het zand eronder ruikt. En rotting, ontbinding van beneden af. De bosgrond wordt weer koud, drassig en donker en versterkt die massale drang naar beneden. Het bladerdak gaat slap hangen, dorre bladeren die door regen aan elkaar kleven, dikke stapels vol zilverglimmende naaktslakken sporen, al het blad wordt week en slijmerig en verschrompelt langzaam om uiteen te vallen, om op te gaan in de grote rest. In de herfst is de bodem allesverslindend, trekt hij bloemknoppen omlaag, zuigt blaadjes uit bomen, knakt kiemen en sprietten, haalt hij alles vlug binnen om ondergronds verder te gaan met de machinerie. Totaal onverzadigbaar. Moet Len-

nart meedoen, dingen aanbieden, is dat het? Moet hij een keer in het donker terugkeren, als alles stil is?

Gelijk met het invallen van de schemering lijkt de lucht kouder te worden, er keldert iets. Een wolkje condens stoot uit Lennarts mond en hij loopt harder dan normaal. Niet uit angst, het is een neiging die zijn lijf onwillekeurig versnelt. In de schemering verliezen de dingen diepte, dit is de sensatie die hij kent van lange autoritten wanneer zijn lichaam op de plaats van bestemming arriveert maar de rest daar nog even voor nodig heeft, een desoriënterende duizeligheid.

Hij passeert een konijnenhol, of misschien zelfs vossenhol, een perfect rond, zwart gat. Aparte plek. Even blijft Lennart staan, zulke mooie hollen zie je niet vaak, en net als hij zijn aandacht weer op het pad voor hem richt ontsnapt er condens uit de diepte van het gat. Dat moet iets in zijn ooghoek zijn geweest, maar toch blijft hij staan om beter te kijken.

Hij ademt de beslagen rits van zijn jas warm, die damp was gewoon het contrast met de afkoelende avondlucht, zoals een mestvaalt walmt, of een dampende berg potgrond, de aarde zelf geeft altijd warmte af. Maar als hij weer verder wil lopen ontsnapt er opnieuw een wolkje uit het hol en ditmaal weet hij zeker dat hij het goed heeft gezien, er komt damp uit, alsof er daarbinnen iets of iemand ademt. Het holletje is ongeveer twintig centimeter in doorsnee, er zou een niet al te grote vos doorheen kunnen kruipen. Lennart laat zich op handen en knieën zakken en voelt hoe de bosgrond natte plekken in zijn broek maakt. Het lijkt in de afgelopen minuut al een slag donkerder geworden, en

opnieuw stoot er een kringeltje nevel uit het zwarte gat.

Het bos is stil. Her en der plonkt een druppel in het bladerdek, er kraakt een tak, een twijgje, er dwarrelt iets, meer niet. Ook van zo dichtbij is het hol nog zwart, dat allerdiepste zwart, Vantablack, er is geen diepte in te bespeuren. Lennart steekt zijn vinger er een klein stukje in, maar hij kan niet zien hoe ver het hol gaat, welke kant het op gaat. Met lichte weerzin steekt hij zijn hand verder, beducht op iets, iets glads of juist hards, iets wat hem vliegensvlug grijpt, en schrikt als hij met de rug van zijn hand langs de hard zandige bovenrand schaaft. Hij wrijft het zand van zijn huid en houdt zijn adem in en luistert en kijkt en wacht, hij blijft gehurkt naast het hol zitten wachten tot het volledig donker is om hem heen, maar er verschijnt niets. Al heeft hij heel sterk de gewaarwording dat er aan de andere kant van dat zwart ook iets is wat de adem inhoudt en wacht tot Lennart weg is.

DITMAAL SLA IK steeds het goede pad in naar De Roek. Het stuk langs de vennen, niet naar Meijkes boom kijken, die boom is als zo'n stoplicht waar na een ongeval emmers met bloemen omheen worden gezet waarbij juist de versheid en vrolijke felheid van die bloemen het asfalt eromheen nog gruwelijker maken. De vijfsprong, de braam. Het rasterhekwerk trek ik opzij alsof ik hier iedere dag kom, ik wurm me door de smalle opening. Het gras staat tot mijn knieën en ook de brandnetels en berenklauwen lijken te zijn vermenigvuldigd, al kan dat natuurlijk niet. De zon is al achter de boomtoppen verdwenen, het duurt nu niet lang meer voor de schemering valt. Zelfs de struiken strekken vandaag verder over het grasveld. Niet naar de vitrage van het schuurtje kijken.

Dwars over het slot van het huisje zit een kromgetrokken naaktslak, als ik hem met de sleutel aan de kant wil tikken rolt hij zijn tongachtige lijf in waardoor hij met een plofje op de grond belandt. Slecht verdedigingsmechanisme. Met een tak veeg ik hem aan de kant, zodat Charles er straks niet op gaat staan, maar dat maakt de situatie van de naaktslak alleen maar penibeler, opgekruld en royaal gepaneerd in zand ligt hij nu op zijn zij, misschien wel de jammerlijke loop der dingen overdenkend.

Op de mat stamp ik mijn schoenzolen schoon en loop dan het woonkamertje in. Er zit een kleine kuil in de bank op de plek waar we de vorige keer zaten. Het water uit de kraan is zo koud dat er schichten door mijn tandvlees schieten. Ik weet niet eens wat er achter alle deuren zit. Een flits horrorclichés: een vreemde lekkage uit het plafond, een kast vol pruiken en maskers en maden, een bed vol groezelige knuffelbeesten. Maar het is gewoon een herfstige vrijdagavond in een vakantiehuisje genaamd De Roek, dit zijn uitgekauwde angsten en ik moet me niet zo laten meeslepen, dus ik doe de deur naast de keuken open. Zie: de grote slaapkamer met een tweepersoonsbed, het matras ligt er nog op. Er ligt verder geen beddengoed en het matras lijkt wel van plastic, de hoes glanst, daar kun je alle lichaamssappen zo met een harde straal vanaf spuiten. Ja ja ja. In de hoek van de kamer staat een beukenhouten kast met een grote spiegeldeur, het laminaat kraakt als ik ernaartoe loop. Lege planken, lege kleerhangers en op de bovenste plank één kussen, ook al zo klinisch glanzend. Verder niets. Reliëfbehang. De ramen in de slaapkamer links bieden zicht op een kluwen braamstrui-

ken, alles is groen en bruin, alles is plant, alsof alle planten om het huisje samendrommen om zicht te hebben op wat hier staat te gebeuren, alsof zij iets weten wat ik nog niet weet. Rechts ook uitzicht op woekerend gras, brandnetels en wat ooit een paadje moet zijn geweest en daarachter een wand van naaldbomen. Het begint te schemeren, als ik met mijn ogen knipper lijken de bomen tweedimensionaal, er is al bijna geen diepte meer, zowel het licht als de schaduw zijn blauwachtig. Hoe laat is het? Lennart heeft niets teruggestuurd, maar er is hier ook slecht bereik. Ik zet mijn telefoon op flight-mode en er weer vanaf, en nog een keer en nog een keer en heel even verschijnt er één streepje. Misschien heeft Charles gemaïld dat hij niet komt, dat hij later is. Ik had Telegram moeten downloaden. Buiten kraakt iets en mijn lijf verstijft, ik blijf met opgetrokken schouders stilstaan in de grote slaapkamer, maar de deur gaat niet open. Snel trek ik me terug in de woonkamer en ga op de bank zitten, op de plek waar hij zat toen hij zei *kom eens*, maar als ik eenmaal zit sta ik toch meteen weer op, het voelt niet goed zo laag, zo met mijn rug naar de deur. De lucht boven de dennenbomen verderop verliest steeds meer kleur en aan de grond is de nacht al begonnen, het zwart kruipt tussen de boomstammen omhoog.

Men lijdt het meest aan het lijden dat men vreest – die spreuk hangt bij de ouders van Lennart op het toilet, die tegel hing er al voor het ongeluk en waarschijnlijk hebben ze hem laten hangen omdat ze inmiddels niet meer zien wat er werkelijk staat.

Een nieuw soort donker, nu begint ook het interieur diepte

te verliezen en de ruiten worden reusachtige pupillen, zwarte gaten waarin alles verdwijnt behalve mijn alerte spiegelbeeld.

Refresh refresh refresh. Telegram downloaden heeft hier geen zin. Boven de boomtoppen is nog net te zien waar de lucht begint, er zitten nog een paar lichtere vegen doorheen. Bewoog daar iets, buiten, een flits wit in dat donker? Ik loop een rondje door de woonkamer, of een driehoek eigenlijk, een ongelijkbenige driehoek om de salontafel en de bank en ik probeer niet naar die zwarte ruiten te kijken. Ik kan nog net onderscheiden dat er gras tegenaan groeit, onkruid, een tak overdwars langs het glas, en dan schrik ik op van gerommel bij de voordeur.

De klink, een zucht, daar is-ie, hij veegt zijn voeten op de deurmat, twee stappen naar de deur van de woonkamer, hij draagt schoenen met harde zolen, klik klak, heel even schiet die naaktslak door mijn hoofd, klik-klak-pats.

‘Lief!’ roept Charles uit als hij binnenkomt, ‘wat zit je hier in het donker!’

Nu hij er is adem ik uit. Ik zou zenuwachtig moeten zijn vanwege deze ontmoeting, vanwege hem, vanwege het bedrog, maar wat ik voel is opluchting, dat ik hier niet meer alleen ben tussen de berkenbomen en de hoge sparren en de woekerende braamstruiken en de langpootmuggen die hier zijn ingesloten. Ik moet mijn ogen samenknijpen tegen het felle licht en eigenlijk wil ik er iets van zeggen dat hij me zo lang heeft laten wachten, maar hij heeft *liefgezegd*. Poppetje. ‘Maar zo kan iedereen ons zien,’ zeg ik, ‘zo met de lampen aan.’

‘Hier is helemaal niemand,’ lacht hij. Als hij mijn heup

pakt zie ik de heup van zijn vrouw voor me, haar heup in die glanzende yogalegging.

‘En als er nu net iemand loopt daarachter, dan zien ze de glinstering van dit licht?’

Hij draait mijn staart om zijn hand, trekt mijn hoofd ermee naar achteren en vraagt wat voor gek op dit tijdstip over dat paadje loopt, wat voor gek nu überhaupt in het bos loopt. ‘Bovendien is dit gebied afgesloten. Hier loopt nooit iemand. Kom hier jij, kleintje. Hee. Laat eens zien?’ Hij knijpt in mijn kin. ‘Je moet vaker lipstick opdoen.’

Kleintje heeft dezelfde lading als lief.

Na afloop wandelt hij helemaal mee naar mijn fiets. Mijn wangen branden van zijn stoppels en mijn huid ruikt naar tong. Een allergische reactie, kan ik tegen Lennart zeggen, of dat ik mijn gezicht gescrubd heb, dat ik bij Alice ben geweest en dat we gezichtsmaskertjes op hebben gedaan, maar waarschijnlijk zit hij straks toch in zijn werkkamer achter zijn geschakelde schermen en roept hij afwezig *hee poepzak* zodra hij me binnen hoort komen.

Als ik mijn fiets van het slot heb gehaald en weg wil fietsen zegt Charles *wacht eens*.

Ik stap af.

‘Kom eens.’ Telkens kom eens.

Met de fiets aan de hand schuifel ik de paar stappen naar hem toe.

Hij kijkt om zich heen, links, rechts, achterom naar het paadje waar we net uit zijn gekomen, alles is even aarde-donker, maar fijn donker is het met hem erbij, behaaglijk,

een knus besloten ruimte om ons heen. Als er nu iets zou gebeuren, zou dat betekenen dat ik meer van hem te zien zou krijgen, hij zou me zichzelf laten zien op een manier die ik niet ken en er zijn zoveel manieren waarop ik hem niet ken dat ik me haast ergens op verheug.

Hij pakt mijn hand, laat mijn fiets op de grond glijden en duwt me met mijn borstkas tegen de bast van een gigantische boom. Beuk, denk ik, els, denk ik, eik; allemaal eenlettergrepige bomennamen. Een slak heeft de bast kringelend verzilverd, cirkelend gelekt maanlicht dat zichzelf telkens weer kruist, omhoog, omlaag, zoekend, die slak had daar vast en zeker een bedoeling mee, alleen kan ik die niet lezen. Meijke viel uit een eik. Bomen zijn zo taai. Alleen met het brutaalste geweld kunnen wij ze vellen: vuur, kettingzagen, shovels met grijpparmen; toen de bouwplaats nog niet was stilgelegd waren ze al bezig met die stronkentrekker die de jongere bomen met wortel en al uit de grond trok onder een luid krakend, rijtend geluid. En dat hardnekkige groeien, hoe kan een zaadje toch tot zoiets groots en hards uitgroeien, puur door nóg zachtere dingen als water en zonlicht? Met mijn handen op het schors voel ik mezelf ook zachter worden, een homp zacht weefsel die je zomaar ergens tegenaan kunt drukken. Ik ben wat Charles van me maakt, de vorm waarin hij me kneedt. Minder nog, ik ben er amper nog en dat lijkt vreemd genoeg wel precies wat ik wil, er blijft steeds minder van mij over, ik ben vooral wat hij met me doet. Hij probeert in me te komen maar dat lukt niet, hij spuugt in zijn hand en probeert het nog een keer tot het wel lukt en dan pakt hij me bij mijn schouders. Het klinkt gênant, dat soppende geluid

onder het vredige ruisen van het gebladerte, het petsen van zijn ballen tegen mijn achterbenen, ik kan er niet van genieten, behalve dan van het idee, en van zijn handen zo strak om me heen, alsof hij mij nodig heeft.

‘Zet je Telegram op je telefoon, meisje? Dan kunnen we écht praten.’

‘Hm-mm,’ zeg ik. De bast drukt tegen mijn voorhoofd, hard en scherp. Toen ik nog geboren moest worden stond deze boom al hier, deze boom was al die tijd al deze boom. Mijn voorhoofd schuurt en het brandt tussen mijn benen maar dat is oké, dat betekent dat het er straks ook nog is, dat er straks nog iets van hem is. Hij heeft me lief genoemd, kleintje, meisje. Ik weet nooit wat ik dan terug moet zeggen dus glimlach ik steeds maar. Bij hem ben ik mezelf niet, maar telkens als hij weg is ben ik mezelf al helemaal niet meer.

‘Ooooooh,’ zegt hij als hij klaarkomt, ‘jé-zus.’

HET AMALGAAM VAN het zachte lantaarnlicht met alle woonkamerlampen langs de lintbebouwing geeft de straat van zijn ouders bijna weer een gelukzalige gloed. Het licht dat door hun gordijnen schemert is beige en door de kleine kier heeft Lennart alvast een kijkje op hun leven. De hanglamp boven de eettafel staat op zijn felst, zijn vader leest het magazine van de krant en zijn moeder doet de afwas met haar lange schoonmaakhandschoenen aan. Op de keukenbar staat de oranje gietijzeren pan, dus ze hebben soep gegeten, of risotto. Dit avondbeeld, het geluid van een auto verderop die maar niet wil starten, de perfect gecoeffeerde bolconiferen van de burens die zo strak detoneren met de verwilderde voortuin van Lennarts ouders, het licht, je kunt gewoon voelen dat

hier iets ergs gebeurd is. Zijn fiets zet hij op de standaard onder de overkapping van het hardhout, zachtjes duwt hij de schuifdeur van de schutting een stuk opzij.

In de bijkeuken hangt nog vaag de vette geur van het bruine schoensmeer waarmee iemand, zijn vader waarschijnlijk, net de schoenen verzorgd heeft, de in repen gescheurde theedoek piept nog uit de rieten schoenpoetsmand. Lennart probeert zijn ouderlijk huis te betreden en onderwijl zo min mogelijk persoonlijke details te registreren die hem van zijn stuk kunnen brengen, hij probeert alles wat zijn familie typeert, wat aan zijn familie herinnert, aan vroeger, dat probeert hij allemaal te omzeilen, zelfs te ont-zien. De eikenhouten kast waar ooit de seizoensstukjes op stonden. De dressoirkast met daarin de tafelkleden en de donkergroene dinerkaarsen en de dunne rode kaarsjes, gauw klapt Lennart in gedachten die deurtjes weer dicht. In de bonbonnière boven op de kast zitten twee dobbelstenen, een pennendop en het visitekaartje van een antiekhandelaar; dat is het uiteindelijke lot van dat soort kristallen schaaltes, om in plaats van paaseitjes, musketkransjes of chocoladebonen troep te presenteren die herinnert aan de tijden dat er nog iemand was die zich om huiselijkheid bekommerde. Helaas ontbreekt het zijn vader aan esthetisch inzicht om zulke schaaltes bij te vullen of om de tafel te dekken met een kleed en kaarsen en de kleine vaasjes met plukbloempjes uit de tuin die er vroeger altijd stonden, en zijn moeder ontbreekt het aan de hersencapaciteit om zich daar nu ook nog mee bezig te moeten houden.

‘Jongen,’ zegt zijn vader als Lennart via de zijdeur binnenkomt.

‘Lieverd,’ zegt zijn moeder, ‘ik schrok er bijna van. We gingen net koffiedrinken.’

Na de koffie glipt Lennart naar boven. Meijkes kamer is niet veranderd, en daardoor extra beladen; de leegte is het grootst op alle plekken waar zij ooit was, zelfs in de bijkeuken op het plekje waar haar laarzen nog steeds in het rek staan, en hier op haar kamer, waar de opberglades onder haar bed uitpuilen en haar kledingkast zo vol zit dat een van de spiegeldeuren niet meer helemaal dicht kan, is het leger dan in de meest afgelegen verten van het universum. Op haar bureau ligt de stukgelezen *Binas* vol ezelsoren en post-its, daarnaast een grote dennenappel die wat vliesjes heeft losgelaten en op de hoek van het bureau is een elektrische puntenslijper in het blad geschroefd.

De map op haar computer blijft door zijn hoofd spoken. Hyfen, sporen, een onsterfelijk netwerk van slijmdraden en neurotoxinen, een aards web van geëxternaliseerde longen, steneneters, plantendoders, aliens. Een proces in plaats van een wezen, een grillige geneigdheid, een stil oerwoud waar het krioelt van leven, een onzichtbaar ondergronds landschap en dan de zwammen als uitwas daarvan, antennes, een netwerk waarop alles is aangesloten, waar aansluiting een hoge prijs heeft, namelijk een aanzienlijk deel van de productie. Lennart duwt een potlood in de puntenslijper en het ding begint met veel kabaal te draaien. Meteen trekt hij het potlood er weer uit, wat nog flink wat moeite kost; alsof die puntenslijper hongerig was naar vers slijpsel en deze kans niet wil laten schieten hebben de messen zich vastgebeten in het bleke hout.

LENNART IS MET zijn kleren aan in slaap gevallen. Ik probeer zijn bergschoenen uit te trekken, maar de veters zitten te strak, dus hij wordt wakker en doet de rest zuchtend zelf. Lennarts rug gloeit zoals altijd wanneer hij gedronken heeft, ik sla mijn arm om zijn middel en druk mijn neus tegen zijn rug. Klam, alcoholporiën, warm, Lennart.

‘Even niet,’ bromt hij en hij gaat iets verderop liggen.

‘Was het leuk bij Tim?’

Hij steekt een duim in de lucht.

Als kind verstopte ik briefjes in bermen en tussen boomwortels, onder stoeptegels, in bosjes, *groetjes van Kasja*, schreef ik er dan op, en het idee dat een vreemde mijn groet las gaf me een groots, gloeiend gevoel. Ook fantaseerde ik over on-

gelukken, dat ik de enige toeschouwer was die ingreep, die in het water sprong, die het verdwaalde kind opving en dat de ambulancebroeders me dan zouden prijzen om mijn moed en mijn kracht. Ik draai me van Lennart af en probeer voor me te zien hoe het zou zijn als Charles een ongeluk kreeg in mijn bijzijn, dat hij wordt geraakt door een tak uit een boom, zijn been breekt, een beroerte krijgt en zomaar door zijn knieën zakt, dat ik hem zachtjes neervlij, zijn hoofd op mijn schoot houd en met vaste stem zeg dat alles goed komt, dat ik ervoor zal zorgen dat alles goed komt, dat ik het alarmnummer bel en dan precies doe wat de telefoniste zegt, ik zet de telefoon op speaker en leg mijn trui behoedzaam onder zijn hoofd en zeg hem dat alles helemaal goed is, dat hij nog heel even vol moet houden want de hulpdiensten kunnen deze plek zo moeilijk bereiken, ze zullen de wagens moeten laten staan en rugzakken omhangen, ze zullen net als toen met Meijke in looppas de bospaadjes af komen.

Duizelig van vermoeidheid download ik Telegram. Ik voer mijn telefoonnummer in, kijk opzij om te zien of Lennart nog slaapt. Toegang geven tot mijn contacten? Hoe werkt dit. CUres12 zoeken. *Last seen 59 minutes ago*. Ik stuur CUres12 een smiley.

Er komt geen antwoord, ik kan niet slapen en ik check het ieder uur, maar hij is niet meer online geweest. Lennart kreunt telkens als ik me omdraai. Dat ik over twee dagen weer werk, app ik Charles een paar uur later. Of hij dan ook in de buurt is?

De natte schaaftplek op mijn voorhoofd voelt aan het einde van de nacht al droog en korrelig. Kastdeurtje. Hoofd gestoten.

Lennart stelt voor om er een brakke dag van te maken en een film met een van de allerlaagste IMDB-scores te kijken, en als ik met de gehaakte spreij op de bank lig en Lennart met het kussen op schoot in de leunstoel hangt, tussen ons in op het rieten tafeltje een bak Bugles met een tube Heks'nKaas, op televisie *Battlefield Earth*, tweeënhalve ster, komt er een bericht binnen van Charles en bij het zien van het blauw-witte Telegram-icoon veer ik per ongeluk meteen op.

Ik ben zeker niet in de buurt, schrijft Charles. Maar ik zal hier wel aan je denken ;). Groetjes uit Torremolinos.

‘Even naar de wc,’ zeg ik tegen Lennart, die met één strenge vinger Frits terug naar zijn mand dirigeert. ‘Hoeft niet op pauze hoor, kijk maar lekker verder.’

Op het toilet googel ik Torremolinos, ik weet dat het in Spanje ligt maar niet dat het helemaal in het zuiden van Spanje ligt. 2350 kilometer hiervandaan. Drieëntwintighonderdvijftig kilometer. Ik voel me zwaar worden op het toilet, plas nog een paar druppels, trek door en open Daya's account. Ze heeft een nieuwe story, ik verwacht iets mediterranees, ze gaat vaak op vakantie, weet ik van haar Instagram, maar ze heeft nu een foto geplaatst van haar versgelakte teennagels die boven het badschuim uitsteken, lila nagellak, je ziet ook nog een houten badplankje met daarop een groene smoothie, een scrubhandschoen en de LINDA. Het is hun eigen bad, ik herken het van eerdere foto's, met die platte goudkleurige mengkraan en de flesjes Rituals op de rand – The Ritual of Happy Buddha, The Ritual of Mehr.

Lekker, stuur ik Charles met kloppend hart terug, vakantie?

Werk, antwoordt hij vrijwel meteen, en dat ze ook daar een paar huisjes gaan neerzetten.

CUres12 set the self destruct timer to 5 seconds, verschijnt er in het scherm. En dan: *popje. Kijk eens*. Een geblurd beeld met een icoontje van een vlam erop. Ik klik het open. Het is een foto van zijn pik. Precies als ik erop in wil zoomen is hij weg.

‘Kasjie,’ zegt Lennart terwijl hij op de deur roffelt, ‘wat zit je daar nou weer? Kom op, ik moet ook.’

HET DICHTSTBIJZIJNDE TEKEN van leven is het werkterrein van Staatsbosbeheer, de harvester sleurt er een boom door de machine en rist de zijtakken eraf. Het langhout is voor standpalen, balken, scheepsmasten, heipalen, met fluorescerende verf wordt een code over de jaarringen gekalkt, de ringen die zich alleen laten zien als de boom dood is, een logboek van voorbije seizoenen en rampen lang geleden. Verzagen, OSB, de papierfabriek, alle afkortingen heeft Lennart een keer nagezocht. Brandhout. Het schors eraf, de pissebedden hagelen op de grond en dan maken de zaagmachines moten van het hout. Gillende, zingende, krijsende zagen, de messcherpe bladen dwars door de stammen. Hij moet zijn aandacht bij de grond houden, goed opletten waar hij zijn

voeten zet, maar hoe dan ook verplettert hij er miljarden, al die bacteriën en schimmels die onder de grond leven en met veel meer zijn dan alles erboven, al veel langer bovendien. Niet die schamele paar honderdduizend jaar van menselijke evolutie, zij lopen miljoenen en miljoenen jaren voor. Wat betekent die voorsprong, wat kunnen zij zoal, zijn ze misschien zo ver doorontwikkeld dat ze zelf helemaal geen lichaam meer nodig hebben, zelfs geen vorm? Zij, de vormlozen, zij zijn het die alles af gaan breken en daar zitten ze nu al op te wachten, verlekkerd op een misstap. Een val, een ongeluk. Verse aanvoer, mogelijk is dat het, misschien moet hij iets in die gaten stoppen, iets wat verteerd kan worden, iets wat tijd kost om te verteren, dat hij op die manier kan zien hoe het leeft. Wat er precies leeft.

De dag van Meijkes ongeluk was ook een donderdag. Er is iets met donderdagen, veel donderdagen lijken op elkaar. Net als de lichtinval van de afzonderlijke seizoenen in zijn geheugen is gegrift, zo is ook dat donderdaggevoel in hem genesteld. Donderdagen voelden altijd rond, behaaglijk, en heel licht dreigend. Ze had om zes uur thuis moeten zijn. Zijn ouders zouden rundervinken eten en Meijke een vegetarische cordon bleu. Er zijn nog steeds zo veel mogelijkheden, in zijn notities-app scrolt Lennart door de lange checklist met beweegredenen, oorzaken, hulpmiddelen, verklaringen. Ze wilde wandelen, ze wilde alleen zijn. Ze had geen tijd om Frits op te halen, daarom liep ze in haar eentje, ook langs de vennen en nog wat verder. Haar boterhammen waren op, of in ieder geval was haar broodtrommel leeg. Ze had twee

schriften en vier boeken bij zich. Haar leren etui vol pennen en potloden. Ze wilde iets zien, ze wist dat er iets was maar ze kon het niet zien. Misschien van een afstandje, van grotere hoogte. Hij klikt zijn telefoon uit en loopt verder, Frits schiet gelijk overeind en stuift het pad op.

‘Ja, is goed, jongen. Vooruit.’

Lennart schrikt op van een zwarte vorm op het landje. Als hij dichterbij komt blijkt het gewoon een bult aarde, maar voordat hij zich daardoor gerust laat stellen beseft hij dat die er gisteren nog niet lag. De bult heeft de structuur van een molshoop, alleen dan vele malen groter, het is vers omgewelde grond, een grote homp zwarte aarde die alleen maar ontstaan kan zijn door iets wat zich uit wilde graven, alsof er ondergronds iets huist wat eruit wilde, omhoog, vrij. Lennart port er met een stok in. Rul, zo ziet het er ook uit, de stok drukt er zonder weerstand doorheen.

Hij knielt, veegt met zijn vingers door de aarde en pakt dan de schop om de bult open te steken. Als hij alle aarde heeft weggeschept en er niets onder vandaan komt, geen gat, geen dier, geen gang, geen hol, laat hij heel even een vlaag woede toe en ramt de schop met kracht in de grond.

Geen reactie.

‘Sorry.’

Het gras lijkt alweer hoger, alsof het groeimiddel heeft gekregen, alsof iemand alle knoppen heeft aangedraaid, alles op maximaal. De politie had na haar ongeluk niets gevonden, maar ze hebben dan ook naar de verkeerde dingen gezocht, op de verkeerde plek. Het forensisch team zocht naar sporen

van geweld, naar mogelijke opstapjes waarmee ze de eerste tak bereikt kon hebben, en niets wees erop dat sprake was van kwade opzet. Maar niemand heeft toen naar de planten gekeken en de bomen. De bodem.

Thuis boent hij zijn nagels met het nagelborsteltje in de badkamer, kust het schaafplekje op Kasja's voorhoofd en ploft met zijn telefoon op de bank.

CHARLES' VROUW IS veel sympathieker dan ik dacht. Dat komt door dat slisje in haar stem, en ze zegt *amor* tegen me en dat klinkt oprecht. Direct voel ik een verwantschap die verder gaat dan slechts het feit dat ik het met haar man heb gedaan, ik kan nu al geen genoeg van haar krijgen, alsof ik haar óók wil. Het hele gezinspakket.

‘Is het je eerste keer hier?’ vraagt ze bij de glazen voordeur – ik heb de instructies op de site uitvoerig gelezen: oprijlaan op, rechts de fiets in de rekken, de studio is het gebouwtje met de glazen pui erachter, deur is open, simpel, maar op de oprijlaan blijf ik dralen alsof ik de weg niet kan vinden, alsof ik dit alles voor het eerst zie, wat in principe ook zo is: nog nooit ben ik zó dichtbij geweest en het voelt gevaarlijk, ook al

is hij drieëntwintighonderdenvijftig kilometer van zijn eigen huis verwijderd.

Zijn voordeur, zijn grijze geometrische oprijlaantegels, zijn snoeistrakke buxushaag; vlug probeer ik alle details op te zuigen om hem nog dichterbij te naderen, haar, hen. Vrijstaande brievenbus met een uitgestanste posthoorn in glanzend donkerrood staal. Brede zwarte jaloezieën voor het keukenraam. Donkergrijze vloertegels in de gang. Een staande kapstok, gele kinderlaarsjes eronder. Vanuit de hal is een stuk van de woonkamer zichtbaar: de ramen van vloer tot plafond, de gigantische tabakspiant, de donkere bank, de levensgrote knuffel van een hond voor het raam. Zijn vrouw. Zijn huis. Zijn ramen.

‘Deze kant op, amorcita.’ Ze gaat me voor naar het lokaaltje waar al wat mensen in lotushouding zitten.

Ik heb mijn mooiste sportlegging aan, ik heb mijn haren gewassen en zelfs make-up opgedaan, en nog voel ik me slodderig in haar bijzijn.

‘Leuk dat je erbij bent vandaag!’ Haar houding, haar huidskleur, haar lach, haar stem, dat slisje, hoe ze de kaarsjes aansteekt, hoe ze hurkt om een playlist op haar telefoon aan te zetten, hoe ze heel zachtjes steeds mijn houding verbetert, *kin die kant op, amor, stuitje omlaag, alsof hier een touwtje loopt*, ik krijg kippenvel van haar handen over mijn ruggengraat, zo raakt ze hem ook aan, ze pakt mijn hoofd met acht zachte vingers en draait het behoedzaam iets verder naar rechts en knijpt zachtjes in mijn nek, *je zit vast schat, je moet meer strekken*. Ze ruikt vaag naar kokos.

‘Ben je gevallen?’ Ze knikt naar mijn voorhoofd.

‘Ongelukje. Op m’n werk,’ zeg ik en ik denk aan de harde boomschors van eiken en aan de gele regenlaarsjes onder hun kapstok.

Als ik thuiskom is Lennart op zijn werk, met Frits. Het is stil in huis zonder die twee, zonder de nagels van Frits die over de vloer krassen, zonder Frits die zijn draai niet kan vinden in zijn krakende mand, zonder Lennart die neuriënd door het huis loopt om nog een kop koffie te pakken, nog een schaal-tje chips. Ik klop het kussen uit op het balkon, zet Lennarts koffiekopje in de gootsteen en ga in bed liggen. Met de kus-sens in mijn rug schrijf ik Charles het bericht dat ik in mijn hoofd al tientallen keren heb opgesteld. Vanaf deze plek in bed zie je precies de toppen van de bomen bewegen, en ook de dakrand van het complex aan de overkant, de steengrijze lucht erboven onderstrept het belang van mijn woorden. Het heeft net geregend en de frisse geur van een nieuw begin stroomt door het open kantelraam naar binnen. Opnieuw beginnen met Lennart, helemaal zoals het eerst was. Het gevuldespectaculasseizoen komt er weer aan. Dikke sokken en filmmarathons. Ik noem Lennart en Charles’ vrouw niet, maar er kan geen misverstand over mijn woorden bestaan. Dat ik ‘dit’ niet langer wil, dat ik ‘het’ niet eerlijk vind, niet oké, dat ik hem vreselijk ga missen maar dat het uiteindelijk beter is. X. Send.

Poppetje, stuurt Charles terug, wat een dapper bericht. Je hebt gelijk, ik denk er hetzelfde over. Laten we elkaar nog één keer zien om het af te leren, en dan nimmer weer. Beloofd! C.

Het staat er alsof er geen discussie over mogelijk is, en aan

het opgevoerde bloed in mijn vaten, suizend tot in mijn vinger-
gertoppen, merk ik dat het precies de reactie is waarop ik had
gehoopt. *Poppetje*.

'TSST!' SIST LENNART en steekt zijn wijsvinger op naar Frits. Misschien is het geen toeval dat zijn zusje hier in de buurt ten val kwam, zo dicht bij het terrein waar de graafmachines al klaarstaan voor grootschalige bodemverstoringen. Frits legt zijn oren in zijn nek en volgt schoorvoetend over het schelpenpad dat door jaren van vakantievoetstappen, huurfietsen en paardenhoeven is verpulverd tot wittig poeder. Toch kraken ook Lennarts stappen nog. Kalkskeletjes, over de neuzen van zijn schoenen ligt een wittig waas schelpengruis, botgruis, als je mensen cremeert krijg je eerst brokken en die worden in de cremulator met loden ballen verpulverd, dan pas krijgen de nabestaanden hun busje nette as, stuifas. Het voelt verkeerd om hier te lopen, niet als overtreding, maar

als aantasting, deze bodem is al te lang niet meer betreden, ze is het verleerd te incasseren. Alles om hem heen houdt de adem in en de geur van het bos is dik en bedompt. Verval, schimmel, hompen vochtig mos, die zompige grondgeur die vrijkomt als je een handje aarde lostrekt. Het gruispad gaat abrupt over in een slordig geasfalteerde laan en op dat opengebarsten asfalt ligt het platte, uitgedroogde lijkje van een kikker. Lennart tikt het met de neus van zijn schoen opzij en het raspt als een platgereden bierblikje over het bitumen in de richting van de receptie. De balie is leeggeruimd, maar aan de muur hangen nog wel posters met aankondigingen voor oude evenementen, dat is hem de vorige keer niet opgevallen. Knuffelmarkt? Snuffelmarkt? Lennart duwt tegen de glazen deur en precies op dat moment klinkt er een geluid, klingelend staal verderop, een sleutelbos, een kettingslot.

Bij de ingang van het bouwterrein staat een man in pak die een ketting door het raster trekt en de standpaal van het hekwerk opzijtilt.

In een reflex trekt Lennart Frits mee terug, achter de receptie is een betegeld pleintje met in het midden een fontein waar al tijden geen water meer uit heeft gespoten. Het zal een vis voorstellen, de spuitmond voor het water, maar het kan evengoed een bloem zijn, of een waternimf, haar contouren zijn vervaagd door donkergroen mos, een prooi verstrikt in planten.

‘Zit,’ fluistert Lennart naar Frits. De opzichter, of de projectontwikkelaar, waarschijnlijk is het strafbaar om hier te zijn, dus Lennart steekt één duidelijke vinger op ten teken dat Frits zich koest moet houden.

De man pakt een doosje van de grond en zet de paal terug op zijn plek in de betonnen staander, trekt dan het kettingslot weer ratelend door het hek en loopt gedecideerd met dat pakketje onder zijn arm en een grote IKEA-tas over zijn schouder het terrein op. Heel even heeft Lennart de neiging stiekem achter de man aan te lopen, maar hij knikt ten teken dat Frits hem moet volgen en wandelt dan de andere kant op.

DE EEKHOORNSLEUTEL LIGT niet in de dakgoot, mijn vingertoppen zijn smerig van het grabbelen door het bladafval dat in de goot ligt en als ik buk om mijn handen aan het hoge gras af te vegen zie ik dat de deur al op een kier staat.

‘Charles?’ zeg ik in het halletje. Het is voor het eerst dat ik zijn naam hardop uitspreek en die naam klinkt pompeus uit mijn mond, het maakt me klein, in de smalle hal met het lichte laminaat krimp ik tot niet meer dan een meisje dat hem roept. Op de ronde tafel ligt een rechthoekig doosje met daaromheen een breed oranje lint.

‘Meisje,’ klinkt het vanachter een van de deuren, het lijkt vanuit de grote slaapkamer met die lege kast te komen.

Het bed is opgemaakt met fris, nieuw beddengoed, en er-

bovenop ligt Charles met een vergenoegde glimlach op zijn gezicht. ‘Kun je dat pakje op tafel eens openmaken?’

Ik draai me om en loop terug naar de eettafel. ‘Dit?’ vraag ik met het doosje in mijn hand. Natuurlijk dit.

‘Pak het maar uit, liefde.’

Ik knoop het lint los en die handeling maakt me extreem zelfbewust, het heeft iets kleinerends, een cadeau uitpakken ten overstaan van de schenker, pakpapier openscheuren terwijl Charles de verwachting op mijn gezicht kan lezen, ik schrompel verder ineen, tot een meisje dat verwachtingen durft te hebben. AUBADE, staat op het doosje. Ik vermoedde het al maar schrik er toch van. Lennart geeft me altijd ondergoed met grapjes. Een onderbroek met heel groot HERE op de billen, een witte onderbroek met allemaal oranje macaroni’s.

Oké. Ik moet bijna werken, koffie en Fristi serveren, verrassingspannenkoeken voor glunderende kindjes neerzetten en dan *kijk eens* zeggen, *Mickey Mouse! Heeeeeee, jij hebt de schatkist!* En nu sta ik me uit te kleden voor iemand die een dochtertje heeft met gele regenlaarsjes. Oké, zeg ik nog eens, blaas uit. Allerlaatste keer.

Er staat licht parelweet op zijn bovenlip, zijn wangen blozen en als ik mijn neus in zijn netjes bijgehouden borsthaar druk ruikt dat naar het einde, dit is het, denk ik weer. ‘Ik moet opschieten,’ zeg ik. ‘Ik moet zo werken.’

Hij trekt me aan mijn benen onderuit tot ik op mijn rug lig en gaat boven me hangen. Zelfs als zijn lijf me niet raakt is hij zwaar. ‘We hebben nog twee minuten. Wat wil je doen

in die laatste minuten? Jij mag het zeggen.'

Ik wil mijn borsten bedekken, dit is bloter dan zonder bh, ik heb niet nog twee minuten.

'Wil je misschien nog één keer vrijen?' vraagt hij.

De Kuil moet open. Ik knik.

'Vraag het maar.'

'Zullen we nog één laatste keer?' zeg ik.

'Wat?'

'Nog een laatste keer?'

'Een laatste keer wat?' Zijn gezicht hangt direct boven het mijne en hij praat mijn mond in, legt daar zijn woorden neer.

'Neuken,' zeg ik en ik schraap van schrik mijn keel, ik geloof niet dat ik dat eerder hardop heb gezegd, in ieder geval nooit in bed.

Hij buigt verder naar voren en drukt zijn mond tegen mijn oor.

'Sorry,' fluistert hij, 'maar ik versta je niet.'

'Wil je me nog een keer neuken?'

'Ik denk het wel,' zegt hij. 'Even zien.' Hij komt een klein beetje in me. 'Wat gingen we doen?'

'Neuken.'

'Ik ben vergeten hoe het moet. Help me even, wat moet ik nu doen?' Hij loent van zo dichtbij, ikzelf waarschijnlijk ook want ik ben duizelig.

'Neem me.'

'Wat zeg je?'

'Neem me!' Het komt eruit met een gretigheid en bazigheid waar ik zelf van opkijk.

'Zeg het.' Charles' ondertanden komen tevoorschijn en

het puntje van mijn neus beslaat door zijn adem. ‘Zeg dat nog een keer.’

‘Neuk me, alsjeblieft.’

‘Goed zo, meisje,’ hijgt hij, ‘ja goed zo, meisje.’

‘Blijf me alsjeblieft neuken,’ zeg ik en dit is wat ik wil: iemand die de baas is, iemand die me klein maakt, die me reduceert tot vragend, wachtend meisje.

‘Kleintje,’ roept hij als ik me aankleed. ‘Wil je nog één laatste ding voor me doen?’

Ik steek mijn hoofd om de hoek van de deur.

‘Wil je dit vandaag blijven dragen? Dan hoort je werkdag er ook nog bij.’

Pas als het vakantiepark ver achter me ligt kijk ik op mijn telefoon. Zeven gemiste oproepen, ik ben veertig minuten te laat. En een appje van Lennart. *Kus terug lief, werk ze.*

Binnen zijn drie tafeltjes bezet: een viertje en twee tweetjes, de kaarsen en de menukaarten staan er niet, de mensen zitten aan kale tafeltjes ongeduldig om zich heen te kijken en Youp staat met verhitte wangen bij de koffiemachine.

‘O dank u, dank u,’ roept hij uit en hij maakt een buiging met zijn handen in de lucht, ‘ik ben hier niet voor gemaakt. Ik heb de bestellingen wel opgeschreven, maar ik kan het niet meer lezen en... hee! Gaat het? Er is toch niets gebeurd?’

‘Nee,’ zeg ik terwijl ik mijn jas om de hoek gooi en een oud schort van het haakje pluk, ‘niets, sorry, dit gebeurt me nooit, ik heb me verslapen, vertel, wat moet ik doen?’ Ik heb heel veel zin om iets te doen, wat dan ook, om maar niet na te

hoeven denken dat ik Charles niet meer zal zien.

‘Kun je nog heel even langs de tafeltjes en vragen wat ze ook alweer wilden hebben, dan ga ik de keuken klaarmaken en dan komt het allemaal goed.’ Hij geeft me een high five met twee handen en rent naar de keuken, waar zelfs de lampen nog uit zijn.

Pas als alle gasten iets te drinken hebben en de menukaarten en de planten en de kaarsjes op tafel staan, als de kussens op de houten banken liggen en ik de kassa heb opgestart en het luikje naar de keuken heb behangen met briefjes, denk ik weer aan mijn ondergoed. Wanneer ik het om kan wisselen voor mijn eigen ondergoed voor ik naar huis ga. Wat Charles nu aan het doen is. Ik breng poffertjes naar de familietafel en een tosti naar tafel zes, ik ben nog altijd een beetje geïrriteerd als daar iemand anders zit, en nu is het een schreeuwerige familie met dikke winterjassen. Ik veeg tafels schoon, ruim borden en glazen op, spoel de bar, vul de koffiebonen bij en snijd wat citroentjes en net als ik me omdraai om ook muziek aan te zetten, ik had nog niet aan muziek gedacht, komt hij aanwandelen. Handen in de zakken van zijn pantalon. Zelfs van deze afstand heeft hij dat effect op me, alsof hij mijn lichaam met één druk op de knop op pauze kan zetten, *twieng-twieng*, of juist het tegenovergestelde van pauze, zelf sta ik als vastgenageld maar binnen in mij vliegt alles door, voort, mijn ingewanden, mijn bloed, alsof er in mij nog een Kasja zit die zo snel mogelijk verder wil, door, weg.

‘Ik weet niet of dit bij de afspraak hoort,’ zegt hij als ik met mijn pen en notitieblok naast hem sta.

‘Welke afspraak?’

‘Van de laatste keer. Mag ik hier nog koffie komen drinken?’

‘Je bent een vrij man,’ zeg ik. Zijn handen. Nette nagelriemen. Hoe zijn vingers de menukaart kantelen, alleen al hoe zijn vingers bewegen, die duim en die middelvinger, het beneemt me de adem.

‘Hoe vind je het setje?’ vraagt hij terwijl hij de menukaart bekijkt.

‘Mooi. Wat wil je drinken?’

‘Ik wil een cappuccino en een spa rood met citroen en een verse jus d’orange,’ zegt hij terwijl hij de menukaart weer terugzet in de metalen houder zonder zijn blik van mij los te maken. ‘Ik heb dorst.’

Als bomen dorst hebben beginnen ze volgens Lennart te schreeuwen, met een bepaald soort trillingen waarschuwen ze dan de rest, ultrasoon of zoiets. Het zou best kunnen dat de bomen om ons heen nu ook aan het schreeuwen zijn, ik ruik Charles’ haren en ik kan het me eigenlijk heel goed voorstellen. De zon schittert op de metalen menuhouders en pikkelde alle stofjes en pluusjes om ons heen, het sneeuwt puntjes licht waardoor het lijkt of we zo’n scène in een sneeuwbol vormen, het kan weer eens niet clichématiger.

‘En wil je ook wat eten?’ Er lijkt iets in mijn keel te zitten, iets wat uitzet, een spons die slikken en praten bemoeilijkt, ik schraap m’n keel en hoop dat iemand aan een van de andere tafeltjes me wegroept, maar iedereen lijkt tevreden, eet, drinkt, converseert, niemand maakt aanstalten om me te wenen.

‘Misschien wel, eens even zien. Vind je het niet erg dat ik er ben?’

Ik haal mijn schouders op.

‘Ik moest hier toch langs en ik wilde je nog één keer zien, ik wilde je nog heel even zien, snap je dat?’

‘Ja, ik jou ook,’ krijg ik eruit. ‘Ik ga je drankjes even maken.’

‘Die kerel van Ubbink,’ zegt Wiebe als ik bij de kassa de bonnetjes op volgorde leg ‘die zal hem wel knippen nu.’

‘O.’ Ik wip het kroonkurkje van de spa rood en zet het flesje naast het met ijsblokjes gevulde longdrinkglas op het dienblad. ‘Youp!’ roep ik meteen, ‘had jij toevallig al jus gemaakt?’

‘Er is weer een partij voor gaan liggen,’ gaat Wiebe verder, ‘ik persoonlijk denk dat ze die machines binnenkort wel van het terrein kunnen halen. Doe nog maar een verkeerd.’ Met de knokkel van zijn duim drukt Wiebe zijn bril omhoog op zijn neusbrug, hij heeft een bril met licht getinte glazen waarvan het moeilijk te zeggen is of dat zo hoort of dat het ouderdom is, vuiligheid.

‘Welk terrein,’ vraag ik zo achteloos mogelijk terwijl ik Charles’ kopje voorverwarm met heet water voor ik de koffie erin laat lopen.

‘Het vakantiepark, er is weer nieuwe informatie opgedoken voor de omgevingsvergunning,’ Wiebe is duidelijk in zijn nopjes met zichzelf. ‘Ik zal het je daarstraks als je het wat minder druk hebt vertellen.’

‘Straks,’ zeg ik.

‘Wat?’

‘Straks, niet daarstraks.’ Hoe Wiebe altijd probeert om

meer woorden te gebruiken dan nodig, het maakt me laai-
end. ‘Wat voor informatie?’ Ik kiep de melk die nog in het
kannetje zit weg in plaats van hem opnieuw te verwarmen,
verse koude melk geeft het beste schuim, licht golvend en
met de kleinst mogelijke luchtbelletjes.

Wiebe ademt diep in zodat zijn borst naar voren komt, het
is maar een klein mannetje eigenlijk. ‘Een van de raadsleden
is er blijkbaar nog eens goed in gedoken en nou blijkt dat
precies op het vakantiepark een beestje is gevonden dat op
de rode lijst staat. Dus nu moeten ze weer tot na het broed-
seizoen van volgend jaar wachten met saneren, maar dat is
allemaal symboolpolitiek natuurlijk.’

Even overstemt de melkschuimer zijn verhaal, gauw haal
ik de stoompijp uit het kannetje, veeg de toef melkschuim er
met een natte doek af. ‘Sorry Wiebe, wat zei je?’

‘Nou, je kunt er donder op zeggen dat er na het broedsei-
zoen weer iets anders opduikt, als het geen bedreigd diertje
is of asbest, dan wel een landschap van cultuurhistorische
waarde of iets van een dergelijke strekking.’

Iets van een dergelijke strekking, bouw ik hem in mijn hoofd
na, hij praat alsof er meer publiek is dan alleen ik, alsof hij
college geeft.

‘Ja,’ zeg ik, ‘ik weet dat allemaal niet zo goed, ik heb geen
verstand van dat soort dingen. Youp!’ roep ik nog een keer.
‘Had je nou al jus?’

‘Sorry, nog niet aan toegekomen!’

Ik draag de dienst over, Youp en ik drinken wat aan de bar,
in het toilet trek ik de bh uit en prop hem in het binnenvak

van mijn rugzak en fiets dan naar huis, opgeruimd. Verdrietig, maar toch prettig, glimlachverdriet over de juiste keuze, waardoor dat verdriet over zichzelf heen wordt getild door trots om de beslissing. Mijn beslissing, hij kan nu nooit meer besluiten om mij niet meer te zien. Ik draag zijn slipje nog, maar de laatste keer dat Lennart bij thuiskomst de kleren van mijn lijf rukte was nooit.

De wolken worden voorbijgeblazen, de lage zon knipt aan en uit. Over de akker ploegt een tractor, de rulle bovengrond stuift omhoog en boven de tractor groeien de vogels in aantallen, krijsend snijden ze de lucht in repen.

‘Is goed zo,’ zei Charles toen hij een briefje van twintig onder het windlichtje schoof. ‘Dus nu zien we elkaar niet meer.’

‘Nee.’ *Ik wil met je uit eten*, schoot het door mijn hoofd, *ik wil je blijven zien, ik wil je veel beter leren kennen*. ‘Dank je wel voor alles,’ zei ik.

‘Meisje toch. Ik zou jón moeten bedanken. Als je maar weet dat ik aan je denk.’

‘Ik ook.’

WINTER

FRITS TIJGERT ONDER het prikkeldraad door, schudt de stress uit zijn vacht en draaft weer verder. Het donkere water van de vennen kringelt rond zijn poten terwijl hij tevreden naar de overkant tuurt. Over het wateroppervlak trekken schokkerige rimpelingen, alsof er in de verte iets stampvoetend nadert, alsof er ieder moment iets reusachtigs vanuit de diepte op kan doemen. Ondiepe kustwateren, brak land, modderpoelen, hoge zandgronden; het migreert altijd mee. Het lichte trillen van oppervlaktewater, de amper waarneembare rimpelingen, het komt eraan, het vormt zichzelf terwijl het nadert, steeds hoger, steeds wat dichtert tegen het oppervlak schuift het voort als modder op een helling. Lennart fluit Frits terug.

De bodem is begroeid met een soort miniatuurdennen, een dikke stugge vacht waar best eens een grote kam doorheen zou mogen, een reusachtige hark. Lennart hurkt en legt zijn hand op de ondergrond. Als je contact maakt voel je de taal van het land, van de aarde, Lennart hoort het ratelend ademen, fluistergras, slikwormen, de opengesneden keel van de beek verderop die rochelend naar beneden klettert. Als Frits zich weer bij hem voegt is hij donkerbruin tot op zijn buik. Dit is het bruine jaargetijde. Andere seizoenen houden dat aan het oog onttrokken, maar de ondertoon van de natuur is bruin, de oerleur. Alles verloopt, hoe dan ook, en wat op de grond belandt wordt bruin in alle schakeringen, zelfs de pieszakdoekjes achter wandelpadbomen, alsof de dingen dan pas toegang krijgen tot de benedenwereld, om daar te vergaan, om nieuwe lagen toe te voegen in de eindeloze symbiose van verstrengelen en versterven.

Zevenentwintig keer bruin onderweg naar zijn zusje, de kleur van aarden, relaxen, de kleur van weer in de grond zijn en rusten. Lichtbruine aanslag op de zwart-witte paal van het stoplicht, het baksteen van de autoshowroom, de houten picknicktafel. Boomstammen. Een papieren broodzak in de berm. Snippers, naalden, blad. Terracotta bloempotten op balkons en het bruin langs de snijranden van een rottende sierpompoe bij een voordeur. Een verregend knuffelbeertje. Theezakje. Elzenpropje. De schoenen van de mensen in de gangen van Lankhoef.

Ze hebben zijn zusje vegetatief genoemd. *Plantaardig*, volgens het woordenboek, *de groei betreffend of deze bevorderend*.

Lennart schrikt van haar aanblik, ze ziet buitengewoon bleek en onder haar ogen schemert een donkere waas, wat de rest van haar gelaat nog witter maakt.

Hij aait zijn zusje over haar hoofd, haar haren zijn nog steeds mooi glanzend, en hij geeft zijn moeder een kus op haar wang. Ze zit Meijkes nagels te vijlen, waardoor het heel licht naar verbrande kalk ruikt, verbrand bot.

‘Aan nagelvijsel kun je ruiken of iemand ziek is,’ zegt Lennart zonder precies te weten wat hij daarmee wil zeggen, het is niet zijn bedoeling om zijn moeder van streek te maken, het flapte er zomaar uit. Hij veegt wat aarde van de vensterbank, iets of iemand heeft weer in de plant zitten wroeten, alsof ook hier de bodem zichzelf omwerkt om dichterbij te komen. ‘Nagels van zieken gaan blijkbaar stinken.’

Zijn moeder kijkt op en pulkt aan een draadje van het laken dat over Meijkes lijf ligt. ‘Zou dat, lieverd?’ vraagt ze met de afwezige stem van iemand die tegelijkertijd ook op haar telefoon bezig is, zo praat ze sinds het ongeluk.

‘Als papa vroeger ziek was kon ik het aan zijn adem ruiken,’ antwoordt Lennart om van onderwerp te veranderen. Als zijn vader dan met zijn dikke ochtendjas in de leesstoel zat en zuchtte vulde de hele ruimte zich met die bedompte maaglucht.

‘Meijke is natuurlijk niet ziek, hè Meijk?’ zegt zijn moeder zonder op te kijken. Ze heeft Meijkes hand weer vast.

‘Weet ik.’ Lennart gooit de aarde terug in de plantenpot, drukt het met ingehouden venijn aan en draait het plantje een kwartslag naar het licht. Onder het raam is de parkeerplaats en het valt hem op hoe rustig de mensen uitstappen,

hoe ze zonder zichtbare paniek hun kromme moeder of bleke kind uit de auto helpen en naar de zijingang duwen in blauwe rolstoelen die daar als winkelkarretjes op een rijtje klaarstaan.

De takken van de bomen buiten zijn al bijna kaal, Lennart moet zijn ogen samenknijpen, in dit tegenlicht zijn het net zwarte ellepijpen, zwarte spaakbeenderen, zwarte handbotjes waar ooit blaadjes aan zaten. Er zit een moord kraaien in en iedere gladde tak waar ze op zijn neergestreken heeft daarvoor iets onheilspellends. Dat langzame deinen, dat knokige en dan steeds zo'n zwarte kraai, ook al is dat een cliché, clichés bestaan niet voor niets. Volgens het onderzoeksverslag wezen haar verwondingen op een val van grote hoogte, Lennarts ogen tranen nu hij naar de hoge boomtoppen kijkt, volgens het onderzoek is ze gesprongen, anders hadden ze sporen van geweld op haar lijf aangetroffen. Anders waren er meer takken gebroken, had ze zogenaamd wilder om zich heen gegraaid. Lennart probeert daar opnieuw niet woedend om te worden. *Ja*, zei die rechercheur die haar nooit had ontmoet, behalve dan aan de rand van haar bed op de ic, *ja*, zei hij steeds terwijl hij inademde. *Ja ja ja*, alsof het hem allemaal helemaal duidelijk was alleen al door naar de monitor met daarop haar hartslag en bloeddruk te kijken. *Ja ja ja*, alsof hij astma had, ademnood. Lennart weet nog precies hoe hij dat zei, hij praatte alsof hij constant een boertje onderdrukte. Misschien had hij een maagprobleem, hij stonk vreselijk uit zijn mond, zo'n oudemensengeur, te sterke koffie en maagsappen.

Lennart schudt de gedachte van zich af door zijn nek te knakken, links, rechts. 'Wil jij ook koffie, mams?'

Als hij terugkomt met een wienermelange voor zijn moeder en een espresso voor zichzelf, zitten de kraaien nog steeds roerloos naar Meijkes raam te kijken. Morrigan, the battle crow, de Ierse godin van de oorlog, die kraai verscheen voorafgaand aan veldslagen om de slachtingen alvast voor zich te zien en deze kraaien kijken ook allemaal naar binnen alsof ze precies weten waar ze op wachten, alsof ze de dood al kunnen ruiken.

IK STUUR CHARLES niets meer, maar blijf de eerste weken wel met dezelfde frequentie Telegram checken, en ook weer mijn mail, evengoed uit gewenning als uit verwachting. Alleen al het zien van mijn mailbox bezorgt me een shot dopamine, of endorfine, dat was de plek waar zijn naam voor het eerst verscheen, die grotesk boerse naam, Charles Ubbink. Charles Ubbink Charles Ubbink.

Hij appt mij ook niet, maar bij De Kuil verwacht ik hem toch ieder moment, steeds wanneer er iemand nadert kijk ik gespeeld achteloos naar de deur, ik speur naar zijn auto op de parkeerplaats, maar de bomen gooien er slechts beteuterd wat laatste blaadjes neer.

Het wordt kouder en donkerder en heel langzaam begin

ik me lichter te voelen. Ik ben niet meer voortdurend met mijn telefoon bezig, maak amper nog de omweg langs zijn huis, verwijder uiteindelijk zelfs Koraalrif33 van Instagram en kan me weer concentreren op dingen die Lennart vertelt. Betere software, nieuwe opdrachtgever, thuiswerkdagen. Hij wil iets maken uit de tajine die al maanden in de kartonnen doos boven op de keukenkast staat. Hij trekt me naast zich op de bank en laat me foto's zien van zijn lievelingshuis, hij weet dat ik niet in een dorp wil wonen maar *kijk dan*. Spiegels in het baksteen. Een houten deur, een eigen poortje. Alle ingrediënten voor het huis van een gezinnetje.

Alice en ik gaan uit eten en we worden zo dronken dat ik bij haar moet blijven slapen, zij woont in een appartement midden in de stad, boven de T-Mobile-winkel, zelfs de paar honderd meter naar huis fietsen is te veel.

‘Zal ik haar komen halen?’ vraagt Lennart. Alice heeft de telefoon op luidspreker gezet.

‘Neeheeeeeee!’ roep ik.

‘Je hoort het,’ zegt Alice.

‘Succes,’ zegt Lennart.

Niet eens zo heel lang geleden lag het bos nog bezaaid met alle soorten boomvruchten – beukennotjes, eikels, kastanjes – nu zijn de bladeren verschrompeld, de kleuren vloeien met het licht mee weg, vogels vliegen met een stotterend gekriekt tabee naar het zuiden, de hele wereld wordt leger, zonsopgang volgt steeds sneller op zonsopgang en uiteindelijk wordt het zo koud dat het tijd is om het terras van De Kuil

op te doeken. Ik vraag me af of de verwarming in De Roek het nog doet, ik moet denken aan de besjesachtige cocons die Lennart toen in de bak met zaailingen op het balkon vond, het leken kleine sneeuwbesen maar dan paarsbruin en uit die besjes waren allemaal natte roze wormpjes gekronkeld, helemaal de weg kwijt.

Lennarts hand in mijn nek. ‘Wat maak je?’

‘Hm?’

‘Wat is er?’ zegt hij. ‘Je doet alsof je mijn gevangene bent, je bent zo schichtig.’

‘Schichtig? Dat zeg je over een katje. Soep.’ Ik probeer terug te halen hoe zijn hand eerst voelde, vroeger, een paar maanden geleden.

‘Je bent ook een schichtig katje. Kom eens hier. Ik mag niet eens dichterbij komen!’

‘Tuurlijk wel.’ Ik sla mijn armen om zijn onderrug en leg mijn neus in het kuiltje van zijn sleutelbeen, het kuiltje waar mijn neus precies in past als ik een beetje op mijn tenen ga staan. Zó ruikt thuis, thuis heeft niets met huizen te maken, maar alles met geuren die je uit duizenden zou herkennen.

Mijn neus drukt hard tegen Lennarts sleutelbeen en de kraag van zijn trui schuurt langs mijn wang. Ik moet niezen.

‘Gelukkig,’ zegt Lennart en hij omhelst me net iets te stevig terug. ‘Gezondheid, snoepie.’

Huilen gaat zo ontzettend makkelijk met twee armen om je heen.

Lennart laat niet los. ‘Hee,’ zegt hij met zijn lippen in mijn haar. ‘Sweetie. Huil je nou?’

We stapelen de stoelen van het terras op de aanhanger, Sjors stalt ze tot na de winter in de grote schuur verderop. Het jaar is weer bijna af, weer een jaar leeggetrokken, ik moet denken aan de kalender bij mijn moeder in de keuken en de kruisjes die ze door alle voorbije dagen zet, dat driftige afkruisen met het timmermanspotlood dat daar speciaal voor op het keukenplankje ligt, weer een dag verslagen, alsof ook dat een taak is: de dag doorkomen. *Kggt-kggt*. Zo. Die zien we nooit meer terug.

Troosteloos ziet De Kuil eruit, zonder het buitenterras. We vegen alles aan en deze keer is dat treuriger dan anders. Alles houdt op. De zon verdwijnt iedere dag weer, de zomer houdt ieder jaar weer op, net als de herfst en de winter, er is nog nooit een seizoen geweest dat het vertikte om op te houden, ja, op Hawaii, daar heersen de zomers, misschien moet ik naar zo'n oord verhuizen om niet meer door die eeuwige molen van eindes te hoeven, hoewel het er nu op lijkt dat het de hele winter serieus winter zal blijven en het ook daarna alleen nog maar meer van deze schrale, lege soberheid zal zijn.

Zelfs nu van de houtblokken in de gietijzeren kachel harde vonken opspatten en De Kuil weer sprekend lijkt op de plek waar ik ooit zo verliefd op werd – de groengelakte vensterkozijnen, de kneuterige gordijntjes, de oude filmposters en die houtkachegeluur – nu ik aan het eind van de middag al naar huis kan fietsen in het dromerige licht van de maan, de elfenmaan zoals Lennart de maan die door de boomtoppen schijnt altijd noemt, voel ik niet die sprankelende belofte van het winterseizoen vol knusse opgeruimde dagen, het enige

wat ik zie is dat strenge witte gezicht dat tussen de kale takken door priemt, die opgepoetste kop die daar met haar bolle starre wangen maar een beetje loopt te hangen en misprijzend op mij neerkijkt.

De wereld waarin Charles niet ieder moment kan verschijnen is kaal en kil.

Als Lennart er niet is zie ik zijn sokken naast de bank liggen en kan ik me niet voorstellen dat iemand anders de hielen zo lief tot gaas afdraagt. Zijn brillendoekje. Dan zie ik hem op de bank zitten, zijn leesbril in de lucht houden, van een afstandje door de glazen turen, hem opzetten, opnieuw poetsen.

We vieren kerst eerst bij mijn moeder, we eten koude appelbeignets op de bruine ribbank waar ik altijd voor de rechterkant kies zodat ik de lichtgrijze slijtplek daar niet hoeft te zien. Ik doe het volume van de televisie omlaag tot zes, want op nul is het veel te stil in de kamer. Ze heeft lichtjes in de vorm van waterijsjes in de stervende ficus gehangen en geeft Lennart een cd met Top 40-hits waarvan ik niet eens wist dat de Top 40 nog bestond. Voor in de cd-speler die we niet hebben. De cd zit opgevouwen in een *Telegraaf*. EISENPAKET GEEFT GROEIEND ONGEMAK.

‘De echte leeftijd van een vrouw kun je aflezen aan haar hals of haar handen,’ zegt mijn moeder zodra we aan tafel gaan zitten wachten op Thuisbezorgd. De lychees uit het schaaltje op tafel smaken naar de kabeljauw die ze voor Taxi koopt.

Lennart kijkt haar aan met zijn lieve, open grijns. ‘O ja?’

Hij strekt zijn vingers voor zich op tafel. Zwarte nagelrandjes, gladde huid. Thuis doen we haar weleens na, maar als hij haar te goed imiteert roep ik dat hij op moet houden.

‘En haar buik ook, maar daar showen vrouwen van boven de dertig niet meer mee. Ah,’ zegt ze als de bel gaat. ‘Zul je ze hebben.’

Ze komt terug met een plastic tas die bijna bezwijkt onder het gewicht, de hengsels striemen in haar hand. Ze zet de tas op tafel en dan haalt ze er een voor een de bakjes uit. Vouwt het grijze papier open, kijkt erin en zegt bij ieder bakje: *ja*. De beslagen dekseltjes legt ze boven op elkaar op de hoek van de tafel, naast de kaars in de vorm van een sneeuwman die ze ook deze kerst niet zal aansteken.

‘Zal ik het papier even weggoaien?’ vraag ik. Je kunt amper zien wat er in de bakjes zit.

‘Zo,’ antwoordt mijn moeder terwijl ze het papier iets verder omlaag vouwt, ‘ik denk dat we alles wel hebben.’

Nadat mijn moeder nog een keer zegt dat we zo alles wel hebben en geen van ons opschept omdat dat niet bepaald als een startschot klonk, wordt het me plots duidelijk, als een scherpe geur, penetranter dan de walm van gewokte groenten en pekingeend dringt het mijn lichaam binnen: haar zwakte, haar zuchten, haar eeuwige weifeling; omdat ze me nooit iets verbood en nooit iets heeft opgedragen, heeft ze mij simpelweg nooit contouren gegeven. Ze zegt niet ‘we gaan nu eten’, ze durft niet eens te zeggen dat we nu gaan eten, dus zegt ze *ik denk dat we nu alles wel hebben*, in de hoop dat iemand anders het initiatief neemt. En nu ik zie hoe ze de brokken witte rijst met een pollepel uiteen probeert te drukken glijdt

er een rust over me. Ze kucht in een stukje keukenpapier, vouwt het open om te kijken of er iets in zit en zegt dan dat we nog bestek moeten hebben. Ik heb haar niet nodig, bedenk ik, ik heb zelf inmiddels zulke duidelijke contouren dat ik haar niet meer nodig heb.

‘Laat mij maar mam, ik pak het wel.’

‘Dank je kindje.’

Ze maakt ook geen aanstalten om op te staan. Normaal had dat me woedend gemaakt, maar nu denk ik: bestek. Vroeger was mijn allergrootste angst dat ze doodging. Als ze een avond weg was en ons buurmeisje kwam oppassen, dan verwachtte ik ieder moment de deurbel, ik zat er letterlijk op te wachten, dan ging ik in de smalle vensterbank zitten en keek ik naar de lichtjes in de tuinen van de burens, dat kon ik uren volhouden, ik herinner me ook weer hoe koud het marmer van de vensterbank was en de gummyachtige kitlaag langs het raam waar je je nagels in kon drukken, er moet nog steeds een lange rij nieuwe maantjes in gekerfd staan. Twee politieagenten zouden er dan voor de deur staan, een man en een vrouw deden zulk soort werk altijd, je had zowel een man als een vrouw nodig om achterblijvers het slechte nieuws te vertellen. Nu is mijn grootste angst dat we nog jarenlang op deze manier kerst moeten vieren.

OP NIEUWJAARSDAG HANGEN er dichte banen mist, af en toe doorsneden met een geelwitte waas van koplampen. De toekomst is er. Het loopt al tegen het einde van de middag en in de verte donderen nog steeds melkbussen vol carbid, diepe doffe dreunen zodra de voetballen aan flarden klappen. De straten in het centrum zijn schoongeveegd, maar daarbuiten liggen ze nog bezaaid met rode en zwarte wikkels, overal kartonnen kokers en uiteengereten dozen duizendklappers in dit jaar zonder zusje.

Maar in het bos is het stil en een meter of tien voor haar boom blijft hij staan – verderop zit een buizerd op het pad. Die weet het ook: hier is niemand. Dit is typisch zo'n mo-

ment om weer getuige te zijn van iets wat niet kan, weet Lennart, niet in deze werkelijkheid, maar er gebeurt helemaal niets. Hij legt zijn hand op haar boom en bedenkt dat hij assertiever moet worden, initiatief moet gaan nemen, want er gebeurt al tijden niets buitengewoons meer. Geen rillingen, geen gaten, helemaal niets en het bos ziet er ook volkomen normaal uit. Stagnatie. Ingedikt regenzand, geel eikenblad, stukken verpulverd schors. Terwijl ze hier de klap heeft gemaakt, Lennart proeft het ijzer op zijn tong. Het blijft vreemd, ongepast zelfs om hier te staan, alsof een landschap daadwerkelijk schuldig kan zijn, alsof er kwaad in deze bodem zat, alsof dat er nog steeds rondwaart. Maar als het landschap dat in zich heeft, als hier al dat duister huist, hoe kan hij zich hier dan zo goed voelen?

Meijke had twee boterhammen met vegetarisch gehakt en mosterd mee naar school en twee boterhammen met crispy chocopasta. Haar broodtrommel zat nog in haar rugzak en die trommel was leeg, dus ze heeft haar boterhammen allemaal opgegeten. Of aan de vogels gevoerd. Wat zegt zoiets? Misschien niks. Maar Lennart moet volledig zijn, geen detail over het hoofd zien, want mysteries ontvouwen zich in de details, dat heeft vast ooit iemand gezegd. Hij ziet iets over het hoofd, hij is hier zo vaak geweest en hij heeft het bijna, hij is zo dichtbij dat hij het niet meer ziet, hij staat er bovenop. Die gigantische zwamvlok die zich blijft vertakken, het omslagpunt dat ze naderen. Smalspoorcombinaties die afgelopen zomer bacteriepreparaat in bomen spoten tegen de eikenprocessierups, de zwarte mist van dansmuggen boven stilstaand water, het extreem vroege begin van het mierensei-

zoen. De nesten van de Aziatische hoornaar en dat de rozen en kamille gewoon door blijven groeien deze winter. Actiepotentiaal, neurotransmitters en de signaaloverdracht in het zenuwstelsel; chaos, lijkt het alomvattende woord. Paniek, oproer. Misschien als hij dieper graaft, met intentie, nog eens in het donker, wie weet wat zich dan laat zien.

Lennart trapt de schop in de grond, het halve maantje aan de hemel geeft zoveel licht dat hij de omgeving nog behoorlijk goed ziet. De grond ruikt muf. Alles wat dood is wordt opgenomen in de bodem, de dood houdt de wereld vers en schoon en nieuw. Lennart moet op de schop gaan staan om door de bevroren bovenlaag te komen maar na een paar keer wrikken snijdt het blad dwars door de knappende worteltjes, de bodem breekt in etappes open onder zijn schoenzool. Een zucht. Zijn eigen adem dampst wittig, verderop grijpen flarden mist om zich heen en lossen op zodra ze iets aanraken.

Heb je het leuk met Alice? appt hij Kasja. *Niet te dronken worden hoor.* Dat laatste wist hij weer en hij maakt er een kus van, daarna moet hij een poos knippen om weer wat zicht terug te krijgen na het felle licht van zijn scherm. Nog steeds geen enkel teken. Grond, grond. Alle mensenlevens spelen zich af op deze gigantische bal dood materiaal die na lang composteren en doorsijpelen weer begint te broeien, te borrelen van leven.

Op tweeënhalve bladdiepte van de schop stopt Lennart, zijn voorhoofd is bezweet, zijn rug doet pijn en het enige wat hij tegenkomt is grond. Hij legt zijn schop neer en veegt het

gras rond de kuil plat, hij hijgt zo hard dat hij alle geluiden om hem heen overstemt.

‘Oké,’ fluistert hij, en hij wacht op antwoord. Niks. Op verschillende diepten glijden nu wezens onder hem door, massa’s rondwormen, aaltjes, potwormen, regenwormen, mijten, springstaarten, bacteriën, schimmels; enorme zwermen circuleren door die donkere diepte. Geschraap. Geknars en gefriemel en getik, geruisloze pieren die op prooien afkronkelen, de imploderende cellen van dat wat in de bodem belandde, haren die loslaten, vocht dat uit rottingsblaren sijpelt, bodemdraadjes die de boel strak inwikkelen, de radertjes draaien. Met zijn vingers kamt hij het gras, de lange halmen strelen zijn hand. In de verte is de snelweg te horen, dreunend avondverkeer, vrachtverkeer naar Duitsland. Af en toe misschien nog een trage tractor van een loonwerker op weg naar huis, en dan de steeds langere staart auto’s daarachter. Het gras is vettig en fluweelzacht op de platte kant, scherp langs de snede. Hij kroelt er gedachteloos doorheen met zijn vingers, kneedt de pollen alsof de bodem een vacht heeft, alsof de bodem een hond is. Blijven kammen, blijven aaien, nooit tegen de richting in. De sprietten huiveren, dat zie je aan hoe ze zich verleidelijk om zijn vingers omhoogwikkelen en dan wegglijpen, terug de bodem in, het gras laat zich heel langzaam terugzuigen.

Lennart gaat verzitten. Hij legt een dennenappel aan de kant, plukt wat takjes uit de vacht. Klein geritsel, hoog boven hem de wind, zijn ogen zijn inmiddels zo aan het donker gewend dat hij zelfs de donkere boomtoppen kan onderscheiden van het donker van de lucht erachter. Net kon hij zijn vingers nog als een kam door het gras halen, nu is het

niet meer dan een stoppelig plukje. Hij pakt een grasspriet tussen duim en wijsvinger, maar het sprietje knapt onder zijn vingers en het restant zuigt zich terug in de bodem, het slingert weg als een sliert spaghetti die wordt opgeslurpt door de gulzige diepte, het doet hem denken aan dat filmpje op YouTube van muggen die door een stuk gaas in een arm probeerden te steken: lange zuignuiten die door dat gaas op en neer prikten, jaknikkers, in en uit, hongerig speurend naar bloed, bloed nét buiten bereik.

LENNART EN IK vragen een bezichtiging aan voor een hoekhuis met vier slaapkamers en een open haard. Dit past me, zeg ik tegen mezelf. Dit is mijn leven. En als het niet mijn leven is dan moet het dat maar worden.

Als ik mijn moeder in het weekend weer eens help met de boodschappen, voel ik hem eerder dan dat ik hem zie. Alsof de deur van het vriesvak open is blijven staan, de tl-balken aan het plafond haperen een milliseconde. Daar staat hij, bij het pastaschap. Hij pakt een pak lasagnebladen van Grand'Italia, en voor ik me om kan draaien en achter de tafel met de mandarijnennetjes kan duiken, ze zijn 1+1 gratis, roept mijn moeder of ik tien blikjes tomatenpuree wil pakken. 'Kasjterix?' roept ze ook nog als ik van schrik niet kan antwoorden.

‘Hee, Kasjterix,’ zegt hij terwijl hij de lasagnebladen naast de pakken Bar-le-Duc in zijn wagentje positioneert. Hij kijkt naar mijn winterjas en mijn spijkerbroek voor hij weer bij mijn ogen uitkomt en glimlacht. ‘Je ziet er uitgerust uit.’

‘O, hallo,’ zegt mijn moeder, die zich meteen voorstelt als mijn moeder.

‘Dag moeder van Kasja,’ zegt Charles met een mondhoek in een geamuseerde krul, ik moet mijn best doen om niet naar zijn mond te blijven kijken, hoe zijn bovenlip blijft hangen op die ene hoektand die een beetje uitsteekt. ‘Charles Ubbink. Ik ken uw dochter van haar werk, wij beheren wat gebied in de buurt van het bosrestaurant.’

In mijn moeders wagentje liggen een gigantische zak aardappelen, twee handvatflessen Zaanse Hoeve-melk, een fles AH Regular Cola, een doos earl grey-thee, een tube leverworst en een grote homp jonge kaas.

‘Ja, hij is van dat vakantiepark,’ zeg ik gauw, en ik duw haar wagen alvast de andere kant op, in de richting van de zuivelkoeling, terwijl ze daar net vandaan komt. ‘Ik pak even wat toetjes, hoor. Doeg Charles!’

‘Dag dames!’

‘Wat een patser,’ zegt mijn moeder, en ze kijkt nog een keer om terwijl ze zich aan het winkelwagentje vasthoudt en weg laat voeren.

‘Ja,’ zeg ik, ‘hij zit af en toe bij De Kuil met zijn familie, aardige mensen, nooit last van, ze eten er ook nooit echt, meestal gewoon een koffie of zo,’ en de rest van dat supermarktbezoek voelt als een belegering, achter ieder schap kan ik opnieuw geraakt worden door zijn blik, door zijn aanblik,

nu ik hem zie weet ik het weer, helemaal van een afstand: zien is niet genoeg. Ook hier loopt hij alsof hij de baas van de tent is, alsof de grijze vloertegels van de Albert Heijn erom smeken door hem belopen te worden, hij loopt met één hand in de zak van zijn pantalon en de andere losjes om de stang van het wagentje, gelijk moet ik aan zijn pik denken, ik sta bij de Zonnatura-producten, lijnzaad, chiazaad, rijstwafels en ik denk aan seks met hem, dan was het alsof hij me óveral aanraakte, overal gelijktijdig de hele tijd, en hier bij dat Zonnatura-schap realiseer ik me wat voor bleke saus er over mijn leven is uitgeschonken sinds ik hem niet meer zie, iedere dag is een dag zonder verwachting, waardoor die dag geen noemenswaardig begin of einde heeft en opgaat in een zee van bleke dagen die allemaal achter elkaar kapotklotsen. In een flits zie ik voor me dat de rest van mijn leven ook zo zal zijn. Ik zal weer met een medium interessante studie beginnen, Lennart en ik zullen een groter huis kopen en over een paar jaar lopen we hier dan op zoek naar luiers. Shakira schettert over de speakers, *can't you see, I'm at your fee-heeeeeet...* En als die panfluit begint, trek ik het niet meer.

‘Mam, ik wacht even in de auto, oké?’ Zonder haar antwoord af te wachten hol ik naar buiten, vis het blik shag tussen de krabbers en de spons en de wikkels uit het dashboardkastje en probeer er eentje te rollen. Hij is te dik, ik lik met te veel spuug, de tabak komt er aan twee kanten uit en het vloeitje is doorzichtig op de plek waar ik het dichtgelikt heb, maar het ding brandt. Ik zak onderuit op de ijskoude leren bekleding en speur op de parkeerplaats naar zijn auto. Nergens. Reflexmatig open ik Telegram om te zien wanneer

hij voor het laatst online is geweest, en ik verslik me in de rook als ik *Typing...* onder zijn naam zie staan. Zelfs die letters, CUres12, bezorgen me hartkloppingen. Meteen flik ik de peuk uit het raam, nooit lekker gevonden, ik klik mijn telefoon uit en wacht op wat hij nu, vanuit de grote Albert Heijn in Winkelcentrum De Dennen, gaat sturen.

Gelijk weer zin in je.

Ik laat de telefoon in mijn schoot vallen en sluit mijn ogen. Open ze weer. Het is een prachtige dag, het krijtbord van de viskraam schittert in de witte winterzon en het kantelbord voor de drogist staat muisstil, zo weinig wind is er. Overal mensen met winkelwagentjes, boodschappentassen, kinderen in skipakjes, op loopfietsjes, honden. Zelfs de glasbak ziet er mooi uit, zo groen glimmend in de zon, auto's parkeren behoedzaam in en uit, allemaal netjes binnen de nog dikke witte kalkstrepen, witte wolken uitlaatgassen, achterkleppen slaan dicht en daar komt mijn moeder door de schuifdeuren naar buiten. Vlug help ik haar de boodschappen uitladen en ik zeg dat ik wel rij, zodat ik het winkelwagentje niet terug hoeft te brengen en dus niet gelijk op zijn bericht kan reageren, zo zitten er in ieder geval nog tien minuten tussen zijn bericht en mijn antwoord, zodat hij niet de indruk krijgt dat ik permanent beschikbaar ben.

Ik draai de sleutel om. Haar gare Berlingo schudt even en valt dan stil, pas na drie keer starten rij ik de parkeerplaats af en de pinguïn die op zijn schommel aan de achteruitkijkspiegel hangt zwiept wild heen en weer. Mijn moeder houdt de handgreep in het portier vast en zwijgt.

Ook thuis lukt het me om het antwoorden uit te stellen, ik moet iets gaan doen, bedenk ik, om zo lang mogelijk niets terug te sturen, ik moet de stad in, ik bel Alice, die altijd ja zegt als je vraagt of ze meegaat.

‘Jaaaaaaa!’ roept ze. ‘Hoe laat en waar?’

Maar als ik in de keuken met mijn hand de kruimeltjes onder het broodrooster vandaan veeg zie ik weer haarscherp hoe triest deze situatie is, een kansloos doolhof van hoop, iedere wending opnieuw een stoot verwachting, maar er wacht telkens slechts teleurstelling aan het eind. Continu ben ik met Charles meebewogen, zacht als was heb ik me de hele tijd naar zijn gedraai gevormd, tot ik niet veel meer was dan de huls van zijn omtrek, een stootband voor zijn bewegingen.

Ik ga erboven staan, besluit ik, ik ga mijn tijd niet meer verdoen met verlangen naar iets wat nooit heeft bestaan, nooit zal bestaan. Ik wil een echt leven met Lennart en zijn donkerblauwe joggingbroek.

Lieverd, stuurt Charles, als je het contact wilt verbreken heb ik daar alle begrip voor, maar misschien kunnen we nog één keer afspreken om bij te kletsen. Let me know. Tabee babe, XC.

Godver.

We spreken af bij een restaurant langs de snelweg, tegen Lennart zeg ik dat ik even met de auto naar de woonboulevard ga. Vanbuiten ziet het restaurant eruit als een ouderwetse boerderij, vanbinnen lijkt het een vakantietankstation.

De gepaneerde schnitzels liggen klaar onder warmtelampen en we moeten in een rij aansluiten, het assortiment plastic karnemelkbekers en frisdrankflesjes staat langs de looproute uitgesteld in de koeling, de flesopener hangt er aan een zwart geworden touwtje naast.

‘Wil je ook iets eten? Kies wat je wilt.’ Charles’ hand ligt subtiel op mijn onderrug en er schieten flitsen door mijn huid, dit kan nooit de manier zijn waarop hij zijn vrouw dergelijks aanraakt.

Alles, denk ik, ik wil alles. Ik pak een smoothie uit de grote bak met gecrusht ijs. ‘Nee, dank je.’

Deze plek is precies wat De Kuil niet is. Gigantisch, onpersoonlijk, gericht op een efficiënte doorloop en uitzicht op langszazendverkeer. Dit is dus wat mensen doen, afspreken met hun minnaar in een wegrestaurant waar nogal hard Qmusic wordt gedraaid.

We praten wat, staren naar het voorbijflitsende wegverkeer en hij belooft dat hij me nooit meer lastig zal vallen.

‘Ik vond het geen lastigvallen.’ Nog twee slokken van mijn bramen-yoghurtsmoothie, in mijn hoofd bereid ik de omhelzing voor. Er zitten pitjes in de smoothie, de harde stukjes blijven in de groeven van mijn kiezen zitten.

‘Zelfs nu voel ik het,’ zegt hij, ‘dat puberale, ik kan er niks aan doen, lief Kasjaatje.’

De laatste slok ratelt door mijn rietje en ik blijf naar de snelweg kijken. Precies de hoeveelheid verkeer die je verwacht bij een zondagmiddag. Het soort auto’s ook. Een Peugeot 206, een Citroën Picasso. Een poosje niks, en dan een Mazda nog iets. Weinig vrachtwagens, geen dure Audi’s.

O wacht, toch, mensen als Charles moeten natuurlijk ook op bezoek bij familie, bestellingen ophalen bij woonwinkels.

‘Ik heb het ook,’ zeg ik, ‘ik moet ook de hele tijd aan jou denken. Gek word ik ervan.’ Het maakt nu toch niets meer uit.

‘Hoe lossen we dat op?’

‘Weet niet.’ Een aanzwellend joepiegevoel in mijn middenrif, slierten siervuurwerk door mijn aderen.

‘Ik moet dit natuurlijk niet voorstellen,’ zegt hij en hij grijpt het dienblad vast.

‘Wat niet?’ Ik moet mijn lege glas vast blijven houden om het trillen van mijn handen te bedwingen, het stoot door mijn lijf. Een Volkswagen Golf. In iedere verkeersstroom zit wel een Volkswagen Golf.

‘Ze hebben hier kamers.’

De dranger heeft de hoteldeur nog niet dichtgedrukt of ik sta met mijn blouse open tegen de muur.

‘Weet je wat ik heerlijk vind?’ vraagt hij.

‘Nee?’

Hij knijpt zo hard in mijn keel dat er een kokhalsgeluid ontsnapt, en dan doet hij de deur naar de badkamer open. ‘Dat niemand ons hier kan horen.’ Hij dirigeert me de douchecabine in en drukt de mengkraan omhoog waardoor we een volle plens lauw water over ons heen krijgen.

In de douchecabine doen we een onhandige poging tot neuken, de vloer is te glad en ik ben te klein, hij moet me optillen maar dat lukt niet.

‘Ik wil je op bed hebben,’ zegt hij.

‘Liefje,’ zegt hij dan, ‘vertel me alsjeblieft wat jij lekker vindt.’

Het antwoord dat het meest in de buurt komt is dat hij weet wat hij doet, dat ik daar nog het meest van geniet. Dat hij me aanstuurt en dat ik niets hoeft te zeggen, alleen maar hoeft te volgen, dat ik langzaam kan verdwijnen als mezelf maar tegelijk tóch gezien kan worden. Duidelijk maar klein. En dat ik weet dat hij nooit van mij zal zijn, dat ik misschien wel het meest geniet van de afstand tussen ons. Maar hoe leg je zo iets uit, hoe zeg je dat allemaal tegen een man die twintig jaar ouder is, een kind heeft en met wie je het voor de laatste keer doet? Zeg in ieder geval iets, is het enige wat ik uiteindelijk kan denken, zeg iets, maar mijn gedachten kunnen geen rustpunt vinden, nergens een veilige plek, niet eens een overzichtelijke plek waar woorden zijn, gewoon woorden. Ik staar naar de beige verduisteringsgordijnen en er flitsen veel te snelle gedachten voorbij, Meijke in haar ziekenhuisbed, ik moet gauw weer eens mee, we moeten weer een nieuwe zak dieetvoer halen voor Frits. RKC Waalwijk, waar staat die afkorting voor? Rijks... Rooms Katholieke Voetbalclub? Nee, dat is met een v. Zeg iets. Zeg toch iets.

‘Dit?’ vraagt Charles dan en ik knik.

Hij streelt mijn rug na afloop, hij kust mijn nek en zegt: ‘Meisje, meisje, waar heb ik jou aan te danken?’ Hij omhelst me met de deken om me heen en ik lig zo strak opgevouwen dat ik hem niet terug kan omhelzen.

‘Cru,’ zegt hij.

‘Hm?’

Hij aait mijn hoofd met zijn hele hand, hij aait mijn haar

tot het helemaal glad en plat is. ‘Hebben we eindelijk de tijd, en is het de laatste keer dat we elkaar zien.’

‘Misschien hoeven we niet te stoppen,’ zeg ik. Ik weet het niet. De gezellige geur uit zijn mond, zo vertrouwd, en de dekengeur die nu ook van hem is, nu ik in zijn armen lig en naar de menukaart van de hotelbar op het smalle bureau kijk en de snelweg hoor brommen en de televisie in de glanzend witte muurbeugel zie hangen, moet ik mijn tranen verbijten. Ik druk mijn hoofd in zijn nek maar hij duwt me omhoog en kijkt me aan.

‘Hoe bedoel je dat?’ zegt hij.

‘Nou, dat we misschien toch maar niet moeten stoppen.’

DE OOSTENWIND SNIJDT vlijmscherp langs zijn kraag. Een muur van uitgebloede braam en berenklaauw en daarachter wat jonge sparretjes die het landje aan het zicht onttrekken. Op een kale beukenboom aan de rand zit een dikke tonderzwam. Met zijn nagel tikt Lennart ertegenaan. Een zwakke beuk dus, want tonderzwammen leven van boomsappen tot de boom sterft, parasieten die na de dood van hun gastheer hun eigen celmateriaal nog verder opbouwen met stoffen uit dat bomenlijk. Daarom zien ze er zo hard en uitgedroogd uit waarschijnlijk, puistige spiegels van de dood. De tonderzwam klinkt zowel holler als harder dan Lennart had verwacht, een houten kistje.

Op de plek waar het gras zich terugtrok knielt hij. Er lijkt meer te staan nu, maar dat is vast het daglicht. Met de zijkant van zijn hand veegt hij het gras wat opzij, hij kamt het netjes in dezelfde richting. Tussen duim en wijsvinger wrijft hij een sprietje fijn en ruikt eraan. Koeienmaag. Hij kroelt opnieuw door de sprietten, en er knakken er wat in zijn hand.

Het gras voelt koortsig, kippenvelachtig, maar het houdt zich stil onder zijn aanraking. Alles zwijgt weer. Honingzwammen, daar moet hij aan denken, die doden hun gastheer in tegenstelling tot tonderzwammen wel, die hebben geen leven nodig om zelf te overleven, met schoenveterachtige hyfenbundels dringen ze bomen binnen. Stel dat het onzichtbare bodemleven helemaal niet inferieur is, stel dat wij bovengronders dat zijn met al onze bombarie? Ook overdag bestaat het bos meer uit dood dan uit leven. Al dat rottende blad, al die holle bomen, leeggezogen zwammen. Alle gevallen insecten. Mestkevers, buiken omhoog. En de bodem die het allemaal in zich opneemt. Wat zou het doen als hij er iets groots in stopte? Bij iedere stap voelt Lennart de vlugge flitsen onder zijn voeten, haarfijne bliksemschichten knetteren van boom naar boom. Die bossterfte in Oregon bleek een zwamvlok van negen vierkante kilometer, een levend ding ter grootte van een stad, een ondergrondse entiteit die een heel bos de vernieling in zoog.

Het wolkenpak wordt egalder, zwaarder, het hangt hem dicht boven het hoofd en dat voelt niet dreigend, het is slechts een constatering. Hoog in de lucht krijst een roofvogel, het klinkt als het gillen van treinrails maar dan rustgevend. Deze plek maakt hem rustig, brengt zijn gedachten over Meijke tot

bedaren. De natuurlijke gang van zaken is opkomen en verdwijnen, ademhalingen, in en uit, in, uit. We hebben honderd miljard voorgangers, denkt hij, de hele aardbol is doordrenkt van voorgangers, de bodem zit vol restanten van de mensen en de dieren en de planten die ons voorgingen, honderd miljard mensen die hier ooit op aarde leefden en weer in de aarde verdwenen, de sapstroom. Honderd miljard mensen die kuilen groeven, sloten dempten. Honderd miljard mensen die de takken van bomen braken om hutten mee te fabriceren, daken, schuilplaatsen. Schuilplaatsen die steeds vindingrijker werden, steeds harder. Tak, plag, klei, steen, cement, glas, staal. Verdiepingen. Nog veel meer verdiepingen, steeds hoger de lucht in. Heipalen, kelders, schachten omlaag. Donkerder. En in de breedte de langgerekte dozen van distributiecentra. Honderd miljard mensen met hun huisdieren en hun vee die zich ergens verscholen, die samendromden, aten, ademden, spuugden, bevielen van kinderen, stierven. Honderd miljard mensendoden in de grond en in de lucht en in de planten en de dieren en in onze eigen lijven. Honderd miljard doden, achter ieder mens schuilen zo onvoorstelbaar veel doden. Achter ieder mens twee ouders, vier opa's en oma's, acht overgrootouders, zestien overovergrootouders, tweeëndertig overoverovergrootouders. Enzovoort. Bijna allemaal dood. Wie sluiten weldra aan? Lennart ziet de reusachtige hoeveelheid toekomstdoden voor zich, achteloos voortstappend naar het einde. En de aarde, die ruimschoots plek biedt om te sterven, namelijk: overal. In hotelbedden, langs snelwegen, in bermen. In greppels en op ziekenhuisstretchers, soms terwijl er nog mee door de gangen wordt gerend. Onder aan trappen en op

stoeptegels en tegen de wand van een publieke wc met glimmende tegeltjes die schoonmakers makkelijk kunnen boenen. Tegen het stuur van een auto, claxon, op braakliggend terrein, in groenstroken. Aan tafels, in veiligheidsgordels, onder pontons, steeds weer op de stroming mee met het hoofd tegen de kade bonkend. Sterven en geboren worden, het ritme van het universum, en altijd terug naar de bodem, want niets van het leven wordt ooit verspild.

CHARLES NOEMT ME na het snelweghotel vaker *lief*. Popje. Baby. Ik spaar alle liefkozingen, die peuter ik als pareltjes tussen de rest van zijn woorden vandaan en schuif ze opzij om ze als hij weg is eindeloos te herhalen, rond te draaien, nog gladder te polijsten en weer bij me te stoppen, hij heeft gezegd dat hij me wel fijn kan knijpen. Kleintje. Kom eens hier, kleintje, kom eens. Dat hij me bij zich wil houden. Meisje. Poppetje. Hij noemt me zelfs een keer *mijn lieve, lieve Kasja*. Ik spoel dat eindeloos terug in mijn hoofd, hoe hij het precies zei, ik lag op mijn buik en hij boven op mijn rug, mijn lieve, lieve Kasja, zei hij, ik kan je wel kapotmaken, zo graag wil ik je.

We zitten met het dekbed om ons heen geslagen te praten op de bank van De Roek. Het regent zacht maar onophoudelijk en ik weet amper waar ik moet beginnen met hem lief te hebben. Ik houd al zo ongelooflijk veel van hoe zijn jas daar over de stoel hangt, de zachte stof van zijn pantalon. Buiten lijkt alles vervormd door het beregende venster, buiten ruist. En hierbinnen dan het oude tapijt, de ronde tafel. De hanglamp. Kon ik onze wereld maar kleiner maken, zo klein mogelijk. Zo klein als deze hoek van de bank, tot waar een zaklamp in een tent reikt. Precies zo klein als wij tweeën zo heel dicht op elkaar, zijn oksel is klam en mijn wang laat geen fractie lucht tussen zijn huid en die van mij. De druppels langs het raam verliezen ook niets van hun formaat, terwijl ze toch eindelijk zichzelf achterlaten.

‘Weet je het wel zeker?’ vraagt Charles.

‘Wat?’

‘Dat je hier nu met mij wilt zijn? Ik wil je nergens toe dwingen.’ Met zijn nagels kriebelt hij zachtjes mijn schouder.

Wat kan ik zeggen? Heel erg veel, er is opnieuw heel erg veel wat ik kan zeggen en er is één woord dat ik zou moeten zeggen, en dat is nee. Maar zelfs nu ik in zijn armen lig mis ik hem al, ik kan op geen enkele manier stoppen met naar hem verlangen.

Thuis speel ik urenlang met Lennart op de Playstation. Ik hou het huis netjes en ga tegelijk met hem naar bed om samen films te kijken. Ik leg mijn arm over zijn borst en druk mijn neus tegen zijn bovenarm. Huidgeur, zijn lichte huid

met de moedervlekjes die soms oranje lijken. Het maakt me kwaad dat het allemaal zo vertrouwd is, dat ik hem zo goed ken, en andersom.

Meestal appt Charles op donderdagochtend of vrijdagochtend, of ik zin heb om na mijn werk naar het huisje te komen.

(Ja)

Eén keer laat hij niets van zich horen terwijl hij wel online is geweest, en ik doe dagenlang weer nauwelijks iets anders dan Telegram openen en met een nieuw account Daya's Instagramstories bekijken, het is een vacuüm zonder hem, een vrije val in een grote leegte. Hier is niets. Ons huis is niets. De bos trosanjers die Lennart voor me heeft meegenomen doet me niets. Buiten: niets. Er is zon, de boomtoppen wiegen heel zacht en hoopvol heen en weer op de wind en normaal zou ik dat een mooi beeld vinden, maar nu voel ik alleen maar mijn darmen, mijn maag, het gerommel van iemand die zich met zijn afwezigheid heel diep in mijn lijf heeft genesteld, een brute afwezigheid die zich met pikhouwelen in mijn ingewanden heeft geslagen. Pikhouweel. Ik krijg geen hap door mijn keel, ook al heeft Lennart mijn lievelingseten klaargemaakt.

‘Wat is er toch,’ zegt Lennart.

‘Ik weet het soms niet meer,’ flap ik eruit.

‘Wat niet?’

‘Nou, alles natuurlijk!’

OP HET BALKON steekt Lennart een peuk op, hij inhaleert zo diep dat het vloecipapier knettert. In de appartementen aan de overkant is bijna iedereen thuis, de vensters op al die leventjes lichten gelig en oranje op, bij een enkeling guur wit. Kasja meent zoiets niet. Een van de overburen, een jongen met een gigantische televisie, trekt de gordijnen half dicht. Lennart kent zijn ritme, hij weet dat hij zo meteen die televisie aanzet en gaat koken en dan af en toe terugloopt naar de woonkamer om voor het scherm te blijven staan, het is een televisie met zo'n meekleurende sfeerrand. De jongen opent dan ieder half uur de balkondeuren om op de drempel nogal gesjeesd een sigaret te gaan roken. De verlichting is fel, de televisie staat te flakkeren, één muur is hardblauw geschilderd

en er zijn geen planten in huis; dat is wat Lennart weet van zijn overbuurjongen. Nou, dan kun je de rest er wel ongeveer bij fantaseren.

Wat zou die jongen over zijn leven weten, hun leven. Man en vrouw eten 's avonds meestal aan een gedekte tafel, man en vrouw drinken een glas wijn. Man ruimt af, vrouw zwijgt. Man knuffelt hond. Man zit op balkon en rookt. Man in blauw laptoplicht. Man blijft nog uren achter zijn computer zitten in een kamer waarin het enige licht dat van het beeldscherm is.

ZONDER LENNART GA ik mee naar de verjaardag van mijn tante en mijn familie verbijstert me. Mijn moeders nepbontjas, die ze ook draagt nu het regent, waardoor de donshaartjes in slierten samenklonteren. Hoe mijn tante het glazen schotel-tje met de tompouce voor me neerzet, haar mond hangt een eindje open en ze mompelt er iets bij wat dezelfde strekking heeft als *hiero*, het woord ‘voorschotelen’ is voor haar gemunt, ik ga op mijn handen zitten om mezelf eraan te herinneren dat ik aardig moet zijn maar het lukt niet, en in de auto op weg naar huis, als mijn moeder na een paar minuten zwijgen de radio aanzet en meteen harder draait ook al vallen we in bij het reclameblok, zeg ik het. Dat ze een slechte moeder is, dat ze er net zo goed niet had kunnen zijn, het enige van

waarde wat ze me ooit heeft kunnen geven is het feit dat ik er ben. En zelfs dat weet ik niet helemaal zeker.

‘Is goed,’ antwoordt ze op een toon die voor ieder ander normaal zou klinken, maar zo kwaad heb ik haar nog nooit gehoord. Ze knijpt in het stuur. De kilometerpaaltjes van de provinciale weg flitsen voorbij, ze rijdt harder dan gewoonlijk, assertiever ook, en zwijgt. Bij de afslag mept ze de richtingaanwijzer naar rechts, draait zonder in de buitenspiegel te kijken het parkeerterrein op en zet de auto schuin over drie parkeervakken van de Texaco stil. Daar wacht ze met haar blik op de bosrand tot ik ben uitgestapt en rijdt weg, zodat ik nog drie kwartier naar huis moet lopen. Ik heb niet eens de behoefte om te schelden. Haar Citroën Berlingo verdwijnt achter de zwarte laagbouw van het tankstation en ik denk: dag Berlingo.

Als ik thuiskom zit Lennart alweer op het balkon te roken. Hij is meer gaan roken, meer dan de twee sigaretten per dag die hij zich had voorgenomen. Af en toe tuurt hij naar binnen, maar aan zijn blik zie ik dat de ruit te veel spiegelt, hij zoekt met samengeknepen ogen naar iets achter de reflectie maar neemt dan genoeg met zijn eigen spiegelbeeld, haalt een hand door zijn haar.

Misschien moeten we een reis maken om dichterbij elkaar te komen.

Kenia, stel ik voor.

Brazilië, daar wil Lennart altijd nog eens heen.

Als compromis boeken we tien dagen Gran Canaria en

zeggen dat dat het is, dat we waarschijnlijk al te lang niet op vakantie zijn geweest.

LENTE

'WE HADDEN HEM uit moeten ruimen voor we weggingen,' zegt Kasja.

'Ja.' Lennart kneedt zachtjes haar nek. 'Maar we hadden ook niet bedacht dat de stroom uit zou vallen.' Lennart klikt de schakelaar in de keuken een paar keer achter elkaar aan en uit. Aan uit aan uit aan uit. Niks. 'Wel fijn om weer thuis te zijn, toch?' probeert hij voorzichtig om het wankele evenwicht dat ze de hele vakantie in stand hebben weten te houden niet te verstoren.

Kasja staat nog steeds met de koelkastdeur in haar hand naar de inhoud te staren. De plakjes kaas zijn zweterig en er ligt een harige waas op, de komkommersubstantie in de groentela wordt slechts bijgehouden door het plastic en

houdt het midden tussen gelei en sap. De spitskool is zwart geworden langs de rand waar Lennart hem voor de vakantie doormidden sneed, het pak melk in de deur staat bol.

‘Huil je nou, lief?’ Lennart trekt haar staart iets strakker en aait heel even met een vinger haar nek, haar huid is bruinrood en begint naar haar rug toe al te vervellen.

‘Ik weet niet.’ Ze zet een stap opzij en doet de koelkastdeur dicht. ‘Moe van de vlucht, denk ik.’ Dan drukt ze haar neus tegen zijn nek en leunt met haar armen slap omlaag tegen hem aan.

‘We hebben ook weinig geslapen,’ zegt hij tegen haar voorhoofd en slaat zijn armen om haar heen.

‘Ik kom zo helpen, hoor,’ zegt Kasja terwijl ze zich loswringt, ‘met opruimen.’ Ze verdwijnt met haar rolkoffer naar de badkamer, waar hij haar met potjes hoort rammelen, ritsen, plastic. Het klinkt doelgericht, boos.

Lennart trekt de koelkastdeur weer open. Zonder kou is het vacuüm dat de deur dichtklemt weg, het mechanisme dat de deur veilig gesloten houdt is ontmanteld. Het lampje blijft uit, maar het grijze bodempje water in de groentela klotst tegen de randen, er drijft een losgeweekt etiket. Behoedzaam trekt hij de groentela eruit, maar het schimmelvocht drupt langs de onderkant van de koelkast omlaag en in de klemstripjes van de vriezer eronder, het sijpelt over de voorkant van de deur. ‘Godver.’

‘Wat?’ roept Kasja vanuit de badkamer.

‘Niks, ik maak er een bende van,’ roept hij terug. Met een theedoek dept hij de vloer bij de gootsteen droog. Ook op de vriezer zit het, sommige spetters hebben de substantie van

Brinta. Wat je ruikt, adem je ook in, Lennart ademt alles in, het dringt bij hem binnen en hij moet aan die schimmel denken die zenuwen stimuleert om te groeien, aan schimmels die nieuwe neurologische paden in hersenen kunnen aanleggen, zombiemieren, dat sommige schimmels neuroactieve stoffen uitstoten die mieren aansturen ze mee hun hol in te smokkelen om dan de koningin te mummificeren en vervolgens de rest van de kolonie, om zich als een paard van Troje vast te bijten tot het hele volk dood is.

VANDAAG BARST HET voorjaar door het oppervlak. Op weg naar De Roek merk ik het aan hoe de spreuwen hupsen, aan de insecten die met hun sprietpoten over het wateroppervlak van het beekje roetsjen en gigantische bollen schaduw op de bodem achterlaten, alsof onder water hun stiekeme sandaaltjes pas zichtbaar worden, maar ik merk het vooral aan het licht. Alsof er een felle lichtbak áchter de lucht hangt, veel scherper licht nog dan nu door het scherm priemt, het is niet te ontkennen: daar zit nog veel en veel meer licht achter.

De vakantie was pijnlijk, alsof er een melancholisch filter overheen was gelegd, alsof ik alles al zag als foto's achteraf: hier aten Lennart en ik een knapperig broodje. Hier aten we Canarische aardappeltjes, daar was Lennarts gezicht ver-

brand en dit was onze kamer, een hotelkamer met een witte tegelvloer en een zwembroek op het onopgemaakte bed, de afdruk van twee woelende lichamen, ieder op zijn eigen bedhelft.

Lennart vindt dat ik het goed moet maken met mijn moeder, ik vind dat zij ditmaal de sterkste moet zijn. Ze belt niet. Ik ben niet boos, ik zie alleen maar de hele tijd haar zongebleeke Berlingo uit het zicht verdwijnen.

Charles en ik zien elkaar nu minstens één keer per week in De Roek en mijn verliefdheid is al minder fladderig, ik lig tegen hem aan en kan genieten van het moment zonder me continu bewust te zijn van mezelf. Vaak neemt hij een zak tankstationsnoep mee, waar hij dan zelf nog het meest van eet, chemisch gekleurde kikkertjes, perziken, kersen. Ik lig tegen hem aan en laat mijn hand op zijn borst rusten, bijna zonder schuldgevoel. Nu het met Charles zo vertrouwd voelt lijkt het minder op bedrog. Ik wil vragen of hij als we niet samen zijn ook de hele tijd aan mij denkt en of hij nog seks met haar heeft, met zijn vrouw, die vraag brandt op mijn lippen, maar ik ben bang voor het antwoord. Buiten roetsjt een eekhoorn voorbij.

‘Een eekhoorn!’ roep ik. ‘Zag je hem? Daar!’ Ineens valt het woord me in. *Veilig*. Bij Charles voel ik me veilig. Omdat hij de baas is, omdat hij bepaalt, omdat ik zo klein ben in zijn armen. Hij heeft mijn grenzen getekend: dit ben ik. Dit, zo naast hem. Duidelijk. En als je zo duidelijk bent is er nog maar weinig wat je uit kan vegen. Ik associeerde het woord ‘veilig’ met autogordels of bouwhelmen of condooms, maar

nu zie ik dat het bedoeld is voor de beschutting die je nodig hebt om tot jezelf uit te groeien. Contouren, grenzen. Dit ben ik, precies in de juiste vorm.

‘Ik zat ergens anders naar te kijken,’ zegt hij. ‘Zelfs je tanden vind ik sexy.’ Hij knijpt zo hard in mijn voortanden dat de wortels diep in mijn tandvlees schuiven, het voelt als vroeger toen mijn tanden zich na een nacht met mijn beugel weer heel langzaam naar hun oude plek begaven. ‘En je oren.’ Hij trekt aan mijn rechteroor en dan aan mijn haar. ‘Hee. Hee.’ Hij pakt met één hand vrij ruw mijn gezicht weer vast. ‘Weet je wel dat ik van je hou?’

Ik knijp zo hard met mijn ogen dat ik flitsen zie in de vorm van zijn silhouet, donkerpaars, strandbalgeel, ik heb geen idee waarom ik huil, van opluchting of van geluk, ik denk aan hoe ik tegen Lennart zei dat ik het niet meer zeker wist en de eerste keer dat we ‘ik hou van je’ tegen elkaar zeiden, *ik hou van je, koekedallie* zei hij toen. Hoe mijn moeder haar kauwgom altijd uit haar mond haalt en tot een perfect balletje rolt en dat op de leuning van haar tv-stoel legt tot haar peuk op is, hoe Lennart zijn lippen van enthousiasme op elkaar perst als hij goed nieuws heeft gekregen maar ook als hij het even niet meer weet.

‘Hee, kleintje, kleintje.’ Charles aait mijn rug. ‘Kom eens hier jij, huilebalk.’

Zelfs huilen is leuk met hem.

Op de grond onder de stoel waar Charles’ jasje overheen hangt ligt een sleutelbos. Zijn sleutelbos? Er zit een blauw knijpertje aan de sleutelring, en een sleutel met een groen

dopje, een kleine sleutel en iets wat een huissleutel zou kunnen zijn. In een reflex schop ik de bos bij zijn jasje vandaan en ga ernaast staan en meteen is die fladderige stemming weer terug. Zijn vrouw, hun familie, hun huis, hier naast mijn voet ligt zomaar de sleutel tot zijn huis. Vlug trek ik mijn kleren aan, laat de sleutelbos in mijn tas glijden en roep richting slaapkamer dat ik moet gaan. *Lieverd*, roep ik er in mijn bravoure nog achteraan, ik heb hem nog nooit een koosnaam gegeven, ik noem hem zelfs amper bij zijn naam, alsof ik nog steeds niet geloof dat dit echt is, dat hij echt is, dat er iets is wat om hem heen past, iets zo banaal als een naam.

‘Kleintje,’ zegt Charles als we afscheid nemen. Hij heeft zijn jasje al aan en ziet er niet uit als iemand die iets mist, sleutelboswise. ‘We gaan elkaar voorlopig even niet zien.’

Meteen verstijf ik, mijn lijf reageert heviger dan mijn trots zou willen tonen en even wordt het wit voor mijn ogen, alsof er een plaat naar beneden valt, alsof er iets kouds door mijn lijf omlaagkukelt, een scherm waardoor ik alles scherper zie, het was me niet eerder opgevallen dat hij ook sproetjes heeft. Naast zijn sleutelbeen klopt een ader.

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik ben een poos in Spanje vanaf morgen.’

Uitademen. ‘Voor je werk weer?’ Dat duizelige gevoel als je in de branding staat en naar beneden kijkt terwijl het water zich terugtrekt, zeewaarts, dan is er die sensatie alsof de bodem misschien wel helemaal niet stevig genoeg is om je te houden.

‘Ditmaal niet,’ zegt hij.

‘Met je vrouw?’ Zo direct heb ik haar nog nooit benoemd,

alsof het minder erg is wanneer we het bestaan van onze partners niet erkennen: dit huisje is een vacuüm, een holte die buiten de werkelijkheid bestaat, wat hier gebeurt heeft geen effect op alles erbuiten. *Gedoe thuis*, zei hij één keer, *je weet hoe het is*, meer heeft hij nooit losgelaten, en ik probeerde toen te kijken als iemand die wist hoe het was, *hopelijk niets ergs*, reageerde ik luchtig terwijl ik al voorsorteerde op een scheiding, of dat ze een ziekte had, een aneurysma, iets waar ze prednison voor moest slikken. Een rolstoel.

Hij knikt.

‘Hoe lang blijf je weg?’

‘Drie weken waarschijnlijk.’

MEIJKE HEEFT HAAR ogen open, maar ze ziet er slecht uit. ‘Hee Meijk,’ zegt Lennart. ‘Wat bun ie meeps,’ fluistert hij om haar te pesten. ‘Ik zal je even naar het raam draaien.’ Hij snapt niet dat de verpleging zoiets zelf nooit doet, zo hoeft ze niet de hele tijd naar die gesausde muur te kijken. Ze hoeven haar maar een kwartslag te draaien, dan kan ze gewoon wat groen zien, de verte, de horizon.

‘Hee, zussie.’ Hij legt zijn hand zachtjes op haar schouder en schrikt toch weer van zijn eigen stem, een stem die geen reactie terug verwacht klinkt zo onbeholpen. ‘We zijn even weg geweest, daarom was ik er niet.’

Ze ziet er beroerd uit, haar huid is papperig en ze kijkt apathischer dan normaal. In zijn afwezigheid is ze volledig

ingezakt. Lennart knipt twee vingers voor haar gezicht, maar zoals gewoonlijk staart ze daar dwars doorheen, zonder te knippen. Ze staart Meijke naar de boomtoppen die in de verte zachtjes op de wind heen en weer wiegen, haar wangen zijn slap als die van een dronkenman waardoor ze helemaal een melancholische indruk maakt. Het is niet eens staren wat ze doet, eerder turen. Fixeren.

‘Sorry, ik had dat moeten aankondigen,’ zegt Lennart en hij pulkt wat pluisjes van haar laken, precies zoals hij zijn moeder altijd ziet doen. ‘Ik had het voor moeten bereiden of zoiets, maar ik weet ook niet precies wát ik moet doen. Zo frustrerend. Kijk.’ Hij zoekt de foto’s van de vakantie op zijn telefoon en houdt haar het scherm voor met daarop het hotelbalkon. De rode tegelvloer, de gietijzeren stoeltjes die zo gloeiend heet werden in de zon, en ondertussen kijkt hij naar haar ogen waarin een reflectie van zijn scherm te zien is, hij speurt haar gezicht af of er iets gebeurt met die informatie, of ze er toch iets van registreert, maar dit heeft hij al zo vaak gedaan. Er zit een pukkeltje op haar slaap, een klein heuveltje dat zich door het oppervlak van haar huid naar boven perst, een rood alarmbericht van binnenuit, alsof haar lijf dan toch iets tracht te zeggen, het is per slot van rekening een teken van beweging, van groei, in ieder geval iets van leven. Lennart probeert niet aan tonderzwammen te denken, dat zijn zusje net als zo’n stervende beuk is, met de parasiterende zwam er alvast op.

DE EERSTE DAGEN lijken normaal. Ik doe mijn werk. Ik draai muziek en maak koffies, ik snij taartpunten en ossenworst en kaasblokjes. Thuis stop ik Lennarts kleren samen met die van mij in de was, zijn spijkerbroek is weer donkergroen bij de knieën dus ik smeer er eerst wat groene zeep op en hou de broek omhoog, de broek die ook zonder hem zijn contouren nog een beetje aanneemt.

Daya en Charles zitten in een restaurant met grote olijfbomen en uitzicht op zee, voor hen op de gedekte tafel staat een visschotel. Ik tik terug naar haar story van gisteren met de gebruinde hand van Charles die op de schouder van Yasmin rust, op de achtergrond iets wat lijkt op een wildwaterbaan,

het meisje glundert en ook hij heeft een grijns op zijn lippen, een rustige grijns, een blik die ik nog niet eerder bij hem zag.

Ik ben blij met de extra diensten die ik kan draaien, met de warmere maanden in aantocht verandert De Kuil in een lopende band voor trouwerijen. Achter de tijdelijke bar moppert Youp met een brede grijns op de muziek en doe ik alsof ik mild ontroerd luister naar de speeches; de vader vertelt iets over de losbandige jeugd van de bruid, een collega van de bruidegom over iets met een bedrijfsfeest, de jeugdvriendin zal straks in tranen uitbarsten en de bruid veel te lang omhelzen en voordat de moeder van de bruid opstaat en met haar lichtgele jurkje op de microfoon af loopt ga ik naar het toilet. De moeders hebben altijd perfecte kapsels en zijn nooit afgeleid.

Als alle dronken gasten zijn vertrokken en De Kuil weer is aangeveegd fiets ik langs Charles' huis. Zijn wijk is muisstil zo midden in de nacht en hun tuinverlichting is automatisch aangesprongen, zowel de zwarte pilaartjes in de voortuin als de witte bollen in de gigantische achtertuin. Zijn ramen, zijn voordeur, alle muren rond zijn afwezigheid. In de verte trekt een auto op en voor het geval hij deze kant op rijdt stap ik vlug op en fiets zijn wijk weer uit.

Lennart maakt me kwaad nu Charles weg is, ik voel eenzelfde soort woede als die ik vroeger voor mijn moeder voelde, kalme, vertrouwde woede, omdat hij me zo dichtbij laat komen, omdat hij zo ongelooflijk nabij is in mijn leven. Alsof het allemaal vanzelfsprekend is. Zijn joggingbroek, die pilt

van het vele dragen, zijn houding bij het gamen, met zijn schouders omhooggetrokken tot zijn oren, de dikke haar uit de moedervlek in zijn nek, dat hij de melk alweer buiten de koelkast heeft laten staan. Met het pak loop ik naar de werk-kamer en als hij mij nog niet opmerkt wanneer ik achter hem sta gris ik de grote koptelefoon van zijn hoofd. Hij schrikt en grijpt uit gewoonte naar zijn oren, om de koptelefoon af te zetten.

‘Schatje,’ zegt hij zonder van het scherm weg te kijken.

‘Ben je aan het gamen?’ vraag ik en hij klikt het scherm weg.

‘Beetje.’

‘Hoe bedoel je, een beetje, ben je weer dat domme spel aan het doen, ja of nee? Zo’n moeilijke vraag is dat niet.’

‘Waar heb jij ineens last van?’ Hij draait zich om met zijn bureaustoel en ik flikker het pak melk op de grond en verlaat de kamer.

In de woonkamer loop ik van de bank naar het balkon en weer terug, ik heb zin om iets stuk te maken, om alles op de vloer aan diggelen te smijten, maar ik blijf heen en weer lopen tot Lennart me bij mijn schouders pakt en tegen zich aan drukt.

‘Hee,’ zegt hij, ‘meissie, wat is er nou toch?’

Ik wurm me los en plots zeg ik het hardop: ‘Ik weet het niet meer. Ik wil nadenken. Ik wil weg hier.’

‘Is het iemand anders?’ vraagt hij meteen en doet een stap naar achteren.

‘Nee, natuurlijk niet,’ zeg ik en ik kijk naar de poster boven de bank, de twee lichtblauwe flatgebouwen die op een ma-

nier die perspectivisch niet klopt maar toch juist voelt in elkaar haken. ‘Het is natuurlijk niet iemand anders.’ Constructivisme, het is een constructivistisch werk, zei Lennart toen ik mijn spullen vanuit Utrecht hiernaartoe verhuisde en voorstelde om de poster weg te halen, hij was er gek op, zei hij, ik mocht iets voor de andere muur uitzoeken en toen koos ik de vergulde spiegel.

‘Het is godverdomme iemand anders!’ roept Lennart.

NU ZE HET zo zegt klinkt het alsof het er al die tijd al aan zat te komen. Daar gaan we dan, denkt Lennart, daar gaat ze. Zodra ze de deur uit is pakt hij zijn fiets. Dit is het tijdstip van de slagschaduwen. De boomschaduwen langs de erfsloten zijn uitgerekt als op Italiaanse schilderijen, de naaktheid van deze pasgemaaide berm, het contrast. De lucht torent hoog boven de bomen en op nesthoogte vuren vogels salvo's af. Niemand leert nog wat de oogstmaand is, de hooimaand, de slachtmaand. Niets over de geur van lenteochtenden – hondsdrif – of zomeravonden: distels schemergroen op zand. Een voorwaarde voor grote hoogten is het inslijten van depressies, dat herinnert hij zich van een aardrijkskundeles lang geleden, en nu snapt hij het pas. Botsingen, bergketens.

In het avondgras verderop wordt al gebarbecued, de zonnewei van het zwembad wordt bevolkt door krekels. Het bad is leeg maar toch dat zachte klotsen, echo's van waterkreten. Chloor, damp, valavond. Wat je op dit soort avonden ruikt is de ruimte tussen de dingen, het vervolg van de dagen. De afkoelende lucht, de brakke geur van koolzaad. Bij het houten hek van de lege wei zet Lennart zijn fiets neer en dan loopt hij over het zandpad in de richting van het bos. Brokken baksteen steken hun kop omhoog, planten laten hun sappen los. Kleine zwerfkeien. Steen vergaat niet, alleen wij vergaan, gonst het door zijn hoofd. Alles vergaat. Wezens, planten, zusjes. Met grote bubbels waterstofsulfide. Achter dit soort afrastering komt nooit iemand, Lennart drukt het verroeste prikkeldraad met twee vingers omlaag en stapt eroverheen. Mensen zijn bang voor berenklauw, ze zijn bang voor dit soort paadjes in hun eentje.

Aan de rand van de greppel zuigt de grond rond zijn laarzen, bij iedere stap slurpt het vacuüm rond het rubber, hij moet wadend lopen om ze niet kwijt te raken. Aantrekkingskracht, trekkracht. In de polder bij Woerden is eens een tractor gezonken. Kun je nagaan. Kun je nagaan wat er verder onder het oppervlak is weggezakt, wat er zoal op de bodem van de bodem ligt. Maar dit zijn hoge zandgronden, alleen het bovenste deel is zompig, alleen langs de slootjes is het hier drassig. Witte bloemen in de schemering van hun eigen groen. Dovenetel, gesloten distels. Onder het gebladerte ligt een verkleurd chipszakje. Paprika. Lennart knijpt het tot een prop en stopt het in zijn zak, hij blijft net zo lang wandelen tot hij een idee heeft. Maar er komt niets, dus loopt hij ver-

der. Er zijn te veel paden, te veel richtingen, het is onmogelijk overzicht te krijgen, dit bos laat zich nooit zomaar kennen, zelfs niet aan hem.

‘MIJN MOEDER,’ flapte ik eruit toen Lennart vroeg waar ik dan naartoe ging. Ik zag haar laatst in de stad. Hoi Berlingo, dacht ik toen. Hee mam, riep ik, en dat leidde tot een knullige omhelzing en een vruchtentaartje met heel veel gelei bij de patisserie.

‘Hebben Lennart en jij het nog fijn samen?’ vroeg ze terwijl ze een zoetje in haar koffie kneep en het doosje Canderel weer in haar tas stopte. ‘Heb je het fijn op je werk, heb je het fijn op je studie?’

Als ze nog één keer het woord ‘fijn’ zegt flikker ik dat taartje op de grond, dacht ik, ik schrok van mijn agressie, ook dat deed me aan vroeger denken, toen ik haar zo kon haten wanneer ze met dat stemmetje tegen een van de poezen praatte.

‘Hoe is het met Taxi?’ vroeg ik daarom maar, en ik herinnerde mezelf eraan dat ik haar niet meer als moeder moest zien, maar gewoon als een vrouw die het moeilijk had. Distantiëren. ‘En ik studeer al een poos niet meer, hè, mam.’

‘Hij heeft een vetbult op zijn rug.’ Blijkbaar was ze toch niet zo benieuwd naar hoe fijn ik het had. ‘Ik dacht dat het kanker was, maar gelukkig is het een vetbult. Liefje, ik moet nog naar de Etos voor maagzuurtabletjes, kom je gauw weer een keertje bij ons langs?’

Met ons bedoelde ze bij haar en Taxi, en ik probeerde in die vraag een *sorry* te horen, *ik ben er voor je, kindje*.

Toen zijn grootste woede bekoeld was hielp Lennart met inpakken. Ik stopte kleren in mijn rugzak, mijn tablet en oplader, toiletpullen, de sleutelbos van Charles. Verder kon ik weinig bedenken, wat ik nodig had zat in Spanje met zijn vrouw en zijn kind. Toen legde Lennart zijn hand op mijn tas en vroeg of we nog even konden praten. Hij zei dat het in bijna alle relaties voorkwam, dat we hier heus wel overheen kwamen. Daarna omhelsde hij me heel stevig en zei dat ik niet gelijk weg hoefde, dat hij me wel wilde wegbrengen, en toen ik zei dat ik liever ging fietsen riep hij dat ik dan maar helemaal op moest flikkeren.

‘Lief,’ zei ik en ik wilde de traan van zijn wang vegen, maar hij sloeg mijn hand weg en liep de kamer uit. Even later kwam hij terug met de ingelijste foto uit de werkkamer, waarop we dansen op de trouwerij van zijn neef, en daarna liep hij nog een keer terug om het beeld van de dikke ezel dat we op Gran Canaria kochten in mijn tas te proppen, hij duwde het hardhandig in mijn rugzak, die door dat spekste-

nen beeld gelijk een heel stuk zwaarder was.

‘Snoetje,’ zei ik, maar hij schreeuwde dat ik hem godverdomme geen Snoetje meer moest noemen en zijn huis uit moest, meteen.

Ik fiets niet naar mijn moeder en ook niet naar Alice, ik fiets naar de enige plek die ik kan bedenken. Het is uit, denk ik de hele weg, het is uit, herhaal ik om iets te voelen, maar ik voel niets. Misschien ruikt het beddengoed nog naar Charles.

Het uitpakken van mijn rugzak voelt als grensoverschrijdend, alsof ik De Roek iets aandoe. Ongewenst binnendringen. Ik zet het fotolijstje op de ronde tafel en ik leg mijn kleding in de slaapkamerkast en de spullen vormen een smet in de ruimte. Ik vouw mijn kleren netter op dan ik thuis zou doen, alsof er iemand toekijkt leg ik ze behoedzaam op de plank en check dan of alle ramen zijn gesloten. Het jurkje dat ik om onverklaarbare redenen heb meegegrist hang ik aan de houten hanger en het ding ziet er nu uit als iemand, iemand die hier heel opzichtig in de kast hangt. Snel doe ik de kastdeur dicht. Nee, toch weer open, zodat ik straks in bed de spiegel niet hoeft te zien, in het donker moet je nooit in spiegels kijken. Ik trek het jurkje van de haak en leg het achter mijn stapel kleding.

De ezel zet ik op het nachtkastje, maar daarna toch op de ronde tafel in de woonkamer, zodat het huisje niet denkt dat ik bang ben en iets nodig heb naast mijn bed.

Huisjes kunnen niet denken.

Bovendien was pepperspray dan een beter idee geweest,

mocht er iets gebeuren. Morgen koop ik een bus haarlak bij de Etos. Taft. Schwarzkopf. Zo'n ouderwetse gouden bus met dat postzegelachtige portret op de voorkant, plus een aansteker. Ik leg mijn rugzak onder in de slaapkamerkast en schuif de foto van Lennart en mij dichters naast de ezel op tafel.

Op mijn telefoon kijk ik naar een documentaire van David Attenborough, het is de enige video die ik offline kan kijken omdat ik die blijkbaar ooit heb gedownload. Het geluid zet ik uit omdat ik alles om me heen wil kunnen horen. Vleermuisen zwermen over drekkig groen junglewater en krokodillen happen ze uit de lucht, geluidloos verdwijnen de vleermuisjes in die opengesperde boomstambekken, alsof het niets is verdwijnen ze onder de troebele waterspiegel.

De foto en de ezel misstaan hier, maar het zou nog minder kloppen om niets van Lennart te hebben. Ik verplicht mezelf om naar die foto te kijken, hij heeft blosjes op zijn wangen, van de drank en van het dansen, we lachen en kijken allebei een andere kant op, ik staar net zo lang naar de foto tot ik silhouetvlekken van onze omtrek op mijn netvlies heb. Hij is knap in dat witte overhemd, maar nog steeds voel ik daar weinig bij.

Buiten is het loeistil, een landbouwstille, het klinkt als avondweilanden, niet als bos. Nergens het geluid van insecten en vogeltjes, maar toch hoor je dat ze er zijn. Een dieper horen, wetend horen.

Als ik de voordeur opendoe verstijft mijn lijf van het overweldigende donker. Het bos ruikt heerlijk, maar is beang-

stigend. Naast de deur staan twee grote aardewerken potten met wijlen lavendel, knisperdor en grijs. Tegen de ruit hangt een groot spinnenweb met een dikke kruisspin in het midden. Ernaast zit een mug te trillen en ik ben niet verdrietig, ook niet bang. Ik ben niks. Zelfs mezelf niet. Wat ik graag zou willen is dat het internet het doet, ik wil nu even geen filmpje van gevaarlijke dieren zien, ik wil naar vriendelijke mensen kijken, onverschillige mensen, gelukkige mensen, mensen die met hun gezin naar Portugal emigreren om een wijnboerderij met B & B te beginnen.

In het donker verandert De Roek in een felverlicht uitroepteken dat door een pikdonkere nacht zweeft, hier, hier; hier zit iemand! Ik doe alle gordijnen dicht om de illusie te wekken dat het buiten niet zo zwart is, niet zo duister. Als ik aan simpele, vrolijke dingen denk lukt dat ook eventjes. Ik maak een sudoku. Lees de *LINDA*. Maar achter de gordijnen wolkt het donker. De nacht is het domein van de dieren, ik hoor hier niet. Eekhoorns, die horen hier. Mollen. Muisjes, insecten, wormen, bosuilen. Wat krioelt er allemaal. Pissebedden.

Ondanks de stilte is de nacht vol geluid, het getsjirp en gezoem en geritsel van het echte nachtleven. De wind. Muggen. Ik hoor alles, ik hoor zowat de sterren in het grote donker boven me hangen, knarsend in hun stelsels.

Een vogeltje vliegt luid twiepend op. Waarom doet een mus dat, verdomme, ga slapen, wat in godsnaam maakt een mus zo aan het schrikken?

Met een harde tik zwiept de wind iets tegen het raam. Een tak? Ik moet niet overal zo van schrikken. Een bos zit

boordevol takken, die wiegen op de wind. Soms slaan die per ongeluk tegen een huisje. Ik open de deur om toch even te kijken, maar die aardedonkere muur van bos maakt meteen dat ik me amper nog kan verroeren, het lukt me domweg niet om een stap naar voren te zetten, een stap in het donker, alsof iets me langzaam terugduwt, naar achteren, weg van het diepe zwart, terug naar het licht.

Ik wil Lennart bellen om te vragen of ik terug mag komen, dat het me spijt, dat ik niet weet wat me bezielde, maar ik heb hierbinnen alweer slecht bereik en met de deur op een kier is het net of dat zwart als een sliert rook naar binnen sijpelt, alsof ik daarmee iets toelaat.

Eén nachtje, verman ik mezelf, het is gewoon maar nacht, nacht betekent niets meer dan dat de zon elders zijn ronde doet, morgen verzin ik een beter plan. Ik zet mijn telefoon net zo vaak op flight mode en er weer af tot er een streepje van het netwerk verschijnt. Meteen bel ik Lennart en sta ik klaar om in te pakken en weg te gaan, maar na anderhalf keer overgaan wordt de verbinding verbroken en besluit ik dat het beter is zo. Afstand. Van Lennart en van Charles en van iedereen.

Ik word wakker van grijsig licht. Amper licht, maar genoeg om het donker op te wrijven tot iets nieuws, iets gloedvols. De slaapkamer lijkt te ademen. Het is gelukt, de nacht.

De gordijnen bewegen zachtjes, laten een steeds vervormende streep licht op de vloer achter en dat ruisen buiten zullen de boomtoppen wel zijn. Ik trek de gordijnen open en ruik de ochtend en voel me krachtig, beter dan in lange

tijd. Ik heb zin om te werken terwijl ik amper heb geslapen, misschien ben ik slaapdronken. De ramen zijn beslagen, ik veeg de koude condens met mijn mouw weg om een blik op de omgeving te werpen. Langzaam deinende takken van de braam en de vlier die me heel traag begroeten.

LENNARTS OUDERS ZIJN volledig grijs. Niet alleen hun haren, maar ook hun gezicht, alle kleur is weggevloeid met hun levenslust, van doorgaan tegen je zin in word je asgrauw. Zijn vader is sinds Meijkes ongeluk hoeden gaan dragen maar leest nog altijd alle kranten, tegenwoordig zelfs het sportkatern. Hij heeft zijn schort om en staat in de keuken groenten te schrappen en te hakken. Zijn moeder zit boven sinds ze terug is van Meijke.

‘Laat haar maar even,’ zegt zijn vader. ‘Dit moet even bezinken.’ Hij doelt op het woord ‘stagnatie’, dat het opnieuw is gevallen.

Geen goed moment om te vertellen dat Kasja tijdelijk niet thuis slaapt. Ondanks de zwaarte is het fijn om bij zijn ou-

ders te zijn, alles beter dan alleen in het lege huis. Lennart ploft in de chesterfield en trekt de *VPRO Gids* uit de spleet naast de leuning. Er zijn meerdere programma's met blauwen omcirkeld, plus de zaterdagavondfilm. Zijn vader zet de bakjes groenten in de koelkast en hangt zijn schort terug aan het haakje. Gaat dan met de keukentrap naar buiten om de regenpijp van de schuur te controleren, hij voert die taken uit alsof het volstrekt vanzelfsprekend is dat Lennart hier op de bank zit en die huiselijke atmosfeer is precies wat Lennart zocht, een ruimte waarin de dingen voorspelbaar zijn. De houtblokken naast de haard, de rieten mand met tijdschriften, de foto's van de opa's en oma's, de Unicef-kalender boven het rekje tuinlaarzen en wandelschoenen; een ruimte waarin alles al jaren is zoals het is. Verdriet komt eigenlijk helemaal niet met veel bombarie, het glipt stilletjes binnen, doet de deur rustig dicht en schuifelt dan net zo lang rond tot het ergens een behaaglijk plekje vindt om zich te nestelen. In Lennarts geval is dat in alle mooie herinneringen, daar is het geruisloos maar zo zwaar neergestreken dat hij er zelf niet meer bij kan.

Met een lange buigbare staaf steekt zijn vader van bovenaf het bladafval van de afgelopen seizoenen uit de regenpijp. Daarna smeert hij de cilinders van de sloten in de voordeur en de deur van de bijkeuken, dat soort dingen doet hij vaker dan nodig. De auto wassen, alle schoenen poetsen, het isolatiemateriaal onder het schuine dak op zolder checken. Waarschijnlijk heeft hij lijsten van alle dingen die mis kunnen gaan, leeg kunnen lopen, kapot kunnen vallen; een eindeloze lijst met zaken die kunnen lekken, kieren, tochten, sneuve-

len. Hoe weinig er inderdaad voor nodig is, Lennart snapt het wel, hoe alles in een paar seconden in kan storten, hoe alles in één klap voorbij kan zijn.

Lennarts dagen op kantoor zijn inwisselbaar, voorspelbaar, prettig. Twee boterhammen om tien uur en tussen de middag een warme snack in de kantine: soep, of een wit kadetje met kroket. Het lunchpauze-ommetje met Farik langs de laagbouwpannen en de hoogspanningsmasten. De wilde orchideeën in de berm, al heeft Farik daar geen boodschap aan, die kijkt vooral naar vrouwen. Maar die lopen hier amper op het bedrijventerrein, het uitzicht is voornamelijk greppels en bitumen. Twee keer rechts, stukje rechtdoor, krooslootjes, langs de bushalte terug, en dan kun je in de verte het glanzend grijs van hun pand al zien, de tientallen spiegelende raampjes. Linksboven in de hoek het venster met daarachter Lennarts computer. Als je zijn bureau met die computer weg zou nemen zou er weinig veranderen op aarde. Ja, project 1902-Gerp.A zou een paar weken te laat worden opgeleverd en Els zou zeggen: jongens jongens wat is hier gebeurd.

‘Dude, waarom rook je weer?’ vraagt Farik.

Lennart probeert aan normale dingen te denken. Aan licht kruimige aardappels. De derde plaat van *Explosions in the Sky*, *The Earth is not a Cold Dead Place*. The Earth is not a Cold Dead Place The Earth is not a Cold Dead Place The Earth is not a Cold Dead Place The Earth is not a Cold Dead Place.

‘Nee, dit is tijdelijk,’ zegt Lennart.

DOEN ALSOF IK niets raars doe. Naar de voordeur lopen als een postbode, als een buurvrouw, als een kennis die de planten water komt geven. Ik klem mijn hand om de koude sleutelbos.

De tuinverlichting van huize Ubbink is weer aan, de brievenbus glanst in het schijnsel en het ruikt hier naar gras. Paniek, is dit gras in paniek? Het ruikt nat, het ruikt vredig, Lennart met zijn fabels.

Stel dat er een alarm afgaat (dan ren ik weg).

Stel dat iemand me ziet (dan zeg ik dat ik de planten verzorg).

Stel dat geen van de sleutels past (dan hoef ik niet meer zo zenuwachtig te zijn).

De brede sleutel glijdt probleemloos in het slot en de adrenaline knalt door mijn lijf, zoekt als een aanzwellend orkest in mijn oren wanneer ik de sleutel omdraai, de tandjes tikken langs de binnenkant van de cilinder en verder is het stil, ook als ik de deur achter me dichtduw en in zijn gang sta hoor ik alleen het suizen van mijn bloedbaan en het gebonk in mijn slapen. Het ruikt hier naar huis, niet naar hem. Het ruikt naar karton, naar crackers, naar een voorraadkast, heel lang kijk ik naar de kapstok en de regenlaarsjes van zijn dochter Yasmin, ik kijk zonder iets te zien hun gang rond, zijn gang, waar het klinkt naar een huis waar al een poos niemand thuis was, de echo's van de bewoners volledig verstorven. De hal is kaal. Het is gewoon een zwarte klink naar de woonkamer.

Ze hebben een grijze gietvloer, maar dat wist ik al van haar stories. De profielzolen van mijn schoenen hebben een kruisje aarde achtergelaten, het steekt af tegen het lichte grijs. Ik buk om het in mijn zak te stoppen en verstijf dan als er buiten iets ratelt. Op mijn hurken blijf ik in de deuropening zitten en verwacht ieder moment een sleutel in de voordeur, een tik op de schuifpui, een buurman, de politie die door iemand is gewaarschuwd, misschien hebben ze een stil alarm en ziet iemand mij op mijn hurken in de deuropening zitten, ik zou op zijn minst op moeten staan, me om moeten draaien. Ze komen toch eerder thuis, de burens die daadwerkelijk de planten water komen geven, Airbnb-gasten, maar algauw is het weer stil, en na zo lang hurken dat het bloed in mijn knieholtes ijskoud aanvoelt lijkt het ook stil te blijven. Dit is het slechtste idee dat ik ooit heb gehad, langzaam sta

ik op en schop mijn benen wakker, glip het huis uit, draai de voordeur weer op slot en loop zo onopvallend mogelijk terug naar mijn fiets aan de bosrand.

Weer in De Roek kan ik nergens anders aan denken: ik ben in zijn huis geweest, er is niets gebeurd. Er was geen alarminstallatie. Ik had meer kunnen zien, ik had hem veel dichter kunnen naderen, ik had dichterbij kunnen komen dan ooit. Daya's laatste story was nog geen twee uur geleden: lampjes in een vissershaventje, veilig ver weg.

Ik neem nog een heel groot glas wijn en dan durf ik terug.

Hoepsa, dat gaat een stuk makkelijker. Geen idee waarom ik daar zo moeilijk over deed, ik bedoel, iemand gaat een huis in. Punt.

In de gangkast staat een stofzuiger. Een gewone stofzuiger met een snoer, geen draadloze. Grappig hoe deze oude Miele totaal niet bij hem past. Er staat ook een dweil en een stalen rek met uien en aardappelen in het onderste schap, sinaasappels erboven. De aardappels hebben dikke paarswitte uitlopers en de sinaasappels zijn zacht, bijna beurs, die gaan de komende dagen niet overleven. Niets voor hem en ook niet voor zijn vrouw om die niet even weg te gooien voor vertrek.

Wat is het óngelooflijk stil in zo'n gangkast.

Naast het rek staan donkerblauwe regenlaarzen, maat 46. Met mijn vinger strijk ik langs de gazige binnenkant. Die draagt hij waarschijnlijk als hij in de tuin het onkruid aan het wieden is. Doet hij dat soort dingen zelf, krijgt onkruid überhaupt een kans hier in de tuin? De laarzen zien er niet

bijzonder gedragen uit, in de zolen geen spootje modder. Of hij spoelt ze af voor hij ze in de kast terugzet, ik steek mijn neus diep in de laars. Ze ruiken naar rubber, naar speelgoedwinkel, naar gangkast. Ik check Telegram. *Last seen 2 days ago.*

Tegen de wand zijn schappen getimmerd met daarop potten verf; klodders wit- en grijstinten druipen langs de randen en op een plank bovenaan staan doosjes met lampen. Kleine fitting, grote fitting, flame. Een bus WD-40. Een fles ontkalker voor koffiemachines. Zelfs in hun rommelkast amper troep. Ik krijg er een beetje de slappe lach van, dit is de gangkast van Charles die mijn polsbotjes te hard tegen elkaar knijpt als we seks hebben. Charles die 'kleine viespeuk' tegen me zegt. Die me foto's van zijn pik stuurt. Zijn gestofzuigde gangkast met zeven doosjes Witte Reus Kracht Actief-toiletblokjes in de geur lavendel.

Ik wacht tot ik niet meer lach en open dan de deur naar de woonkamer. Ook hier ruikt het niet naar hem, het ruikt naar tapijt en naar een geurkaars, of nee, dat zijn die zwarte geurstokjes. Esteban... wat staat er op het flesje? Esteban Teck&Tonka, ik gok iets met sandelhout of cederhout.

In de keuken is alles achter glanzende frontjes verborgen. Hij heeft Aromat in huis zie ik als ik de grootste lade met een tikje opendruk, en er verschuift iets in mijn beeld van hem. De la staat vol smaakmakers, links een flinke stapel aluminium bakjes seroendeng, je kunt in één oogopslag zien wat er in huis is, en dat zijn vrij veel E-nummers. Meerdere

verpakkingen Conimex Sajoer Boontjes. Charles kookt met Conimex, het is een inzicht dat me alweer enigszins van mijn stuk brengt omdat het zo banaal is. Conimex. Co-ni-mex.

Op de witmarmeren keukenbar liggen wat enveloppen en kranten op nette stapels. *Financieele Dagblad. Elsevier.* Een envelop van Bakhuijsen Groep aan C.H.A. Ubbink. Charles H.A. Ubbink. Cha-cha-cha Ubbink.

De trap naar boven kraakt gemeen op de derde trede, maar ze hebben toch geen burens – dat bedenk ik pas als mijn hartslag weer bedaard is. Condé Nast, denk ik daarna. Biafra. Waarom? Grootse begrippen, maar ik weet niet precies wat ze betekenen. Iets met oorlog, honger. Samhain, denk ik, wat is Samhain ook alweer, Lennart weet dat, iets Iers. Berghain. Duitsland. Losse woorden vliegen voorbij in mijn hoofd in een mist van rode wijn en roekeloosheid, een kettingwoordspelletje met woorden waar ik zelf niets mee heb. Tarpaulin. Conimex.

Hun slaapkamer heeft twee inbouwkasten met in hoogglans gelakte louvredeurtjes. In een van de kasten ligt beddengoed, terwijl er al behoorlijk veel op het bed ligt. Twee grote kussens per persoon, een deken, een spreij, en dan nog een sierspreij. Jezus. Rechts is zijn kant, want links staat een tube handcrème van Kiehls. Links ligt bovendien een boek van Nicci French. Op mijn tenen loop ik naar de rechterkant van het bed. Een hoekig nachtlampje op het robuust houten nachtkastje, een pakje Kleenex en een potje tijgerbalsem. Het hoofdkussen heeft enigszins een mensengeur, maar niet per

se zijn geur. Of wel? Heel vaag? Ik duw mijn neus er dieper in en snuif, maar die houding maakt me zenuwachtig, met mijn gezicht in het kussen, mijn achterhoofd naar de deur.

De jaloezieën voor het raam zijn gekanteld, met mijn wijsvinger til ik er eentje omhoog. Niemand op straat. Heel even op dit bed liggen. Nee, dat zou dom zijn, dat zou de lakens kreuken.

Heel even zitten dan, op de rand. Mijn hart probeert zich van zijn plek te vechten, het is niet te geloven hoe hard het bonkt, ik zou het niet eens meer horen als beneden de sleutel in het slot werd gestoken, de deur openging en iemand de trap op zou stampen, het gebons in mijn ribbenkast overstemt alles wat hier mogelijkwijs in huis gebeurt. Kalmeer toch even, wat is het allerergste dat er kan gebeuren? Dat iemand me betrapt. Dat ik moet uitleggen wat ik hier kom doen. En dan? Dan doe ik dat. Dag, ik ben Kasja. Ik neuk twee keer per week met de man des huizes. Ja, Charles Ubbink. Die ja. Dus ik kwam even kijken hoe hij woont. Hij heeft maat 46 en Aromat. Gewoon, nee hoor, ik ben zo weer weg.

Heel voorzichtig laat ik me achterover op bed zakken, heel even, ik hou mijn buik in om minder gewicht in de zaak te leggen, ik span de spieren in mijn bovenbenen aan om minder druk op het beddengoed uit te oefenen. Het matras is stevig. Auping waarschijnlijk, of hoe heet die andere. Hästens. Slag bij Hästens. Langzaam word ik omlaaggezogen, dat matras in, een veilige omhelzing met zijn matras, ik kan er niets aan doen, maar ik moet wel ontspannen. Eerst mijn benen, dan mijn handen, dan de rest.

Ik word wakker van iets wat misschien wel een geluid was en zich vertaald heeft in schrik. Het eerste wat ik registreer is een ongelooflijk droge mond. Een ruimte die me niks zegt. Jaloezieën. Louvredeurtjes. Ik ben bij Lennart weg. Dit is niet ons huis, dit is ook niet De Roek. Ik heb een sleutelbos in mijn vuist, ik lig op het bed van Charles en Daya en beneden kleppert iets aan de deur.

Ik schiet overeind en buk meteen weer. Was het de deur? Gebukt blijf ik op de rand van het bed zitten. Dit valt op geen enkele manier uit te leggen. In de kast verstoppen? Onder het bed gaan liggen, uit het raam springen, op mijn dooie akkertje naar beneden wandelen en me uitrekken aan de keukenbar. Naar zolder? In ieder geval niet op de rand van het bed blijven zitten wachten tot er iemand binnenkomt.

Gelukkig is de bovenverdieping gestoffeerd, het geluid van mijn voetstappen valt volledig weg in het beige tapijt. Ik sluip naar het trapgat om de situatie beneden in te schatten.

De situatie beneden is: het *Financieele Dagblad* op de deurmat. De stapeltjes op de bar flitsen door me heen: een buurman, straks komt er een echte buurman om de planten water te geven en de post te sorteren.

HET OOG VAN een groene kikker wordt leeggegeten door een libelle, de rest nemen de wormen straks voor hun rekening, de mieren, kleinere kruiers. Overal staan provisorische waarschuwborden, in dit gebied is het nu verboden om met schoenen in natuurlijk water te staan. Lennart loopt langs de oostzijde van de vennen en leest wat er op de geplastificeerde papiertjes staat die aan het prikkeldraad zijn bevestigd. Er mogen geen schepnetjes gebruikt worden. Delen zijn afgezet en die klapperende linten in de wind dragen bij aan het voor gevoel dat er iets staat te gebeuren, het kan niet lang meer duren.

In sommige gebieden zou gewoon stilte moeten zijn, hooguit wat vennetjes met eromheen hard gras vol konij-

nenkeutels. Ouderwets moerasbos, houtwallen, rennende kieviten, spinrag in dopheide, zandgronden en bosranden, klevurig hars. Er zou een eind moeten zijn aan waar mensen mogen komen.

Zodra Lennart van het pad af gaat ziet hij nog meer dode kikkers en padden, hij moet Frits kort houden want luid snuivend loopt hij steeds rechtstreeks op de lijfjes af. De meeste liggen op hun rug en tonen buiken die je normaal nooit ziet. Er gaat een schimmel rond die het voorzien heeft op de huid van de amfibieën, op de proteïnen in die huid. Zulke dingen staan nooit in de krant, maar het zijn allemaal handlangers van de bodem. Met een stok probeert Lennart een kikker die er nog enigszins levend uitziet vooruit te helpen, maar het beest is al stijf aan het worden. De dikke kikker beweegt nog één langzaam pootje, trekt het op als een laatste tabee en kantelt dan op zijn rug. De buik van het dier heeft iets menselijks, een bleke bierbuik met levervlekken die onder een shirt tevoorschijn bulkt, een buik die niet bedoeld was om te laten zien, wit en kwetsbaar. Een flits van de PEG-sonde die zich dwars door Meijkes buik naar haar ingewanden ploegde. De schimmel vreet de huid van de amfibieën weg terwijl ze nog leven.

Achter het vakantiepark is een graafmachine een geul aan het graven, de lange graafarm reikt naar beneden, dieper, dieper, Lennart ruikt de donkere toplaag van de aarde die op een bult naast het gat ligt, en ook het gelige zand uit de diepte, het maagdelijke moeder materiaal voor het eerst in open lucht, voor het eerst in eeuwen weer blootgesteld aan

daglicht, en wat hij hier ruikt is niet alleen de opengetrokken grond, het zijn ook de sappen van kapotgescheurde boomwortels. Wanneer de bak van de graafmachine gretig door de bodem harkt hoort hij ze knappen. Kootjes, ribbenkasten.

De graafmachinist met zijn dikke gele gehoorbeschermers bonkt onaangedaan mee op zijn stoel, de gigantische CAT-machine is in een bruut gevecht met de bodem verward en het ziet ernaar uit dat de bodem nog altijd de baas is. De rupsbanden van het gele gevaarte steunen op rijplaten en de stalen bak komt maar niet door de grond heen, wortels die de boel hier al zo lang bijeenhouden lekken wit, plakkerig bloed.

Lennart schudt zijn hoofd. Onbekommerd gaat iedereen maar op onderzoek in de diepte, om leefgebied uit te breiden, vakantieparken, woonwijken, winkelcentra; de mens graaft gedachteloos gigantische gaten, stort er zijn zoi, laat achteloos allerlei afval liggen. Ze ruikt planten uit, voegt bodemlagen toe, bodemlagen van plastic, bodemlagen van cement, ze stort beton onder kruipruimtes, maakt damwanden, graaft grachten, zwembaden, wijnkelders, zinkbuisrioleringen, caissons. Reusachtige machines tarten geologische krachten en de bodem neemt het allemaal, de bodem geeft zachtjes mee en laat het over zich heen komen, laat steeds dieper in zich binnendringen. Baggergeulen, gasvelden, olieputten, schalie-gasspleten. Compleet nieuwe lagen van ophoogzand, artefacten, funderingen, doodskisten, doorworteling van akkerland. Ploegsporen, colablikjes, huisdieren verpakt in theedoeken. Pijpleidingen, bekabeling, riolering. De mensen pompen Roundup in de grond, maken daar zelfs reclame voor opdat

nog meer mensen het zullen gebruiken, ze gooien de zakjes van kaascroissants in de berm, al dan niet met die croissants er nog in. Blikjes, sigarettenpakjes, frietzakjes. Ze snoeren ducttape rond bomen om te zeggen: kijk, hier wonen wij, hier tussen deze twee bomen aan de donkere landweg moet je rechtsaf. Ze kwasten er strepen witte verf op, of geel, of groen en soms knallen ze er een auto tegenaan. En dan weer linten, glassplinters, veegwagens, bloemen. Reflectorpaaltjes. Cirkelzagen. Graafmachines. Lennart kan het gebrom verderop nog steeds horen, de zware dieselwalm zweeft als een lint tussen de bomen. De bodem laat zich leegzuigen en verkrachten en doet helemaal niets. Of nee, de bodem lijkt niets te doen, lijkt op het eerste oog niet terug te slaan. Maar als je voor de verandering gewoon een keer oplet, dan moet je het zien. Al die blootliggende wortels, al die overwoekerde paden, het stuifmeel, de dode kikkers, de gaten. Tektonische platen blijven heel gestaag schuiven en de toplaag brokkelt alvast af. Diep onder zalencentra beweegt het, onder het uitgestrekte landelijk gebied, onder de Xenos, langs de doorworteling van boomgaarden kruipt het langzaam op ons af. Mensenlichamen sloten zich zo lang geleden om bloot oogwit, de mens is het enige dier met die uitgespaarde kleur, de niet-kleur. Ze passeerden steentijden, metaaltijden, en al die tijd werden ze zomaar gedragen, aan de oppervlakte creëerden botsingen bergketens, catastrofes leidden keer op keer weer tot een nieuw begin. De bodem neemt wat hij nodig heeft, de bodem maakt zich op.

IN HET WEGRESTAURANT kijken Charles en ik naar een stel dat de afruimband zoekt, ik had voorgesteld om opnieuw hier af te spreken, ik wilde hem niet in het huisje meedelen dat ik er slaap. GA VOORBEREID DE WEG OP stond op de matrixborden boven de snelweg en dat hadden ze wat mij betreft wel wat eerder mogen aangeven dan op de weg zelf, ik zocht in het dashboardkastje van Alice' auto naar kauwgom maar vond alleen een doosje fittingen en een cd-map.

Ik logeer even in het huisje, oefen ik in mijn hoofd, vind je het goed als ik een paar nachtjes in het huisje slaap, ga voorbereid de weg op, ik slaap een paar nachtjes in De Roek. 'Ik ben weg bij Lennart,' zeg ik.

Hij drukt zijn lippen met een frons op elkaar.

Waarom schrik je? wil ik vragen, ben je niet blij? In plaats daarvan druppel ik de inhoud van het kuipje honing in mijn thee.

‘Je weet wat de afspraak was,’ zegt hij, het klinkt vaderlijk, op een heel vervelende manier.

Ik knik. *Ik heb je zo gemist*, wil ik zeggen. ‘Dit staat los van jou. Ik weet niet waarom ik het je vertel. We zijn misschien wel uit elkaar gegroeid.’

‘Wat ontzettend vervelend voor je,’ zegt hij, hij scheurt het suikerzakje open en leegt dat in zijn koffie. Tingtingting met het lepeltje tegen het dikke porselein van het kopje. Kloenk, op de rand van het schoteltje.

Cha-cha-cha Ubbink. ‘Wil je eigenlijk wel bij me zijn?’ vraag ik per ongeluk, en een hitte vlamt vanuit mijn liezen omhoog naar mijn nek. Niet doen, dit. Vlak voor die hitte me de adem beneemt vraag ik ook nog: ‘Wil je mij eigenlijk nog wel zien?’ Omdat ik bang ben voor het antwoord zeg ik snel dat ik heel even in het huisje logeer, dat ik hoop dat hij dat goed vindt, ik voel me zowel kleiner als opvallender worden, een krimpand roodgloeiend meisje, een kind, ik druk het goudkleurige lipje weer terug op het lege honingkuipje en mijn vingers plakken, het helpt niet om ze aan het servetje af te vegen, nu kleven er ook nog flintertjes papier aan mijn vingers.

‘Nou,’ negeert hij mijn eerste twee vragen, ‘ik kan niet instaan voor iemands aanwezigheid daar, voor de veiligheid van die persoon, het is een bouwterrein. Ik kan niet garanderen dat er niet gecontroleerd wordt. Heb je er spullen staan?’

Ik schud mijn hoofd. Ik ben gedegradeerd tot *die persoon*. ‘Niks. Er liggen wat kleren.’

Ik nodig er geen mensen uit? Als ik het met niemand deel en er alleen maar ben om te slapen en zorg dat niemand me daar ziet en er niets achterlaat, dan zou het misschien moeten kunnen voor een paar nachtjes. Maar hij is er geen fan van. Not amused. 'Ik moet haast maken,' zegt hij dan terwijl hij opstaat, en we lopen naar de parkeerplaats zonder dat hij heeft gezegd dat ze hier ook kamers hebben.

Twient-twient, doet zijn auto.

Ik ga in mijn eentje naar de kroeg, want Alice kon niet en verder zijn er weinig mensen die ik mee zou willen vragen. Bovendien zijn er toch altijd bekenden.

Hoi Sanne, hoi Geke, hoi Eelco, lang niet gezien, ja goed hoor, ja zeker, zal ik doen, jij aan Alex.

Ik zeg dat ik wacht op een vriendin van vroeger, dat ze zo wel komt, bestel nog meer drank.

Tim is er, hij vraagt hoe het gaat. Hij denkt dat ik overstuur ben vanwege Lennart, hij zegt dat het heus goed komt.

'Ja,' zeg ik, 'vast.' Ik vraag me af of Charles zijn koffers al heeft uitgepakt, of de sinaasappels in zijn gangkast heel erg schimmelen, hoe die geurstokjes ook alweer heetten, Trinidad & Tobago moet ik aan denken, maar dat was het niet.

Een jongen vraagt of hij er even langs mag.

'Nee,' zeg ik.

De jongen schiet in de lach, maar het was niet grappig bedoeld, integendeel, ik had gehoopt dat iemand nou eindelijk eens een keer zou zeggen dat ik onmiddellijk moet stoppen met wat ik aan het doen ben.

ZIJN OUDERS ZITTEN in de tuin en het ziet eruit alsof zelfs de tuin moet worden opgelapt. Zijn moeder was zo'n goede tuinier, maar de akelei en lupine hebben geen aandacht gekregen, er groeien lange strengen kleeftkruid dwars doorheen. De schutting is getaand en de waslijn een steeds zwarter koord, dwars over het gras. Zijn moeder heeft roze koeken, op zich een goed teken dat de koektrommel weer gevuld is vindt Lennart. Frits ligt naast het pad te hijgen, zijn tong als een ingewand uit zijn bek. Doordeweekse ochtenden vormden hier in het dorp van zijn ouders altijd al een verdwijnpunt, het forenzenverkeer over de randweg is na een uur of negen verstild en dan duurt het nog uren voor de loonwerkers terugkomen, loze uren die voorheen vooral loom waren zijn nu terrein voor steeds weer

terugkerende gedachten. Lennart staat op van zijn tuinstoel om Farik te appen dat hij ook vandaag iets later begint, hij loopt naar binnen, naar de houten draaitrap en blijft onderaan staan luisteren, in de vage verwachting iets van Meijke op te vangen. Gestommel, een telefoongesprek met overdreven veel ontkennende uithalen, maar in het huis klinkt enkel die toon waarvan hij niet zeker weet of zijn ouders die ook horen, namelijk Meijkes schrille afwezigheid.

Bloesems lijken gemankeerde vlinders, bromvliegpotjes penseelhaarzwart op de rand van zijn glas. Het gras is stug en aardehard, een ingedroogd slakkenspoor kruist zichzelf op de tegels. Zijn vader staat ze te schrobben met de harde bezem, blote voeten op warme tegels. Lennart wil niet over Meijke beginnen. De nachten zijn sliertig, er prikt zoveel doorheen nu Kasja niet naast hem ligt. Te veel gedachten. Waterschoentjes, Meijkes badmintonracket, Dr Pepper. Haar peperkleurige haar. Nee peper-en-zout. Melkboerenhonden. Op de akker achter het huis hobbelt een tractor met een gigantische plastic tank, het gif klotst tegen de binnenkant en het ooit doorzichtige plastic is bruingeel uitgeslagen. Want de mensen willen knoeperdharde aardappelen. Knalrode tomaten, dikke knollen, glimmend gele mais, alle gewassen groot, bulkend, glanzend. In welk seizoen ving de aarde eigenlijk aan?

‘Pap,’ zegt Lennart. ‘Welk seizoen denk jij dat het was tijdens de oerknal?’

‘De óerrknal?’ Zijn vader spreekt het uit alsof hij nog nooit van het woord gehoord heeft.

DE WEEKENDEN ZIJN zo druk dat er amper tijd is om aan iets anders te denken dan dat de spek-met-appelpannenkoek naar de pubermeisjes aan tafel vier moet en de tosti's naar de biologenclub aan tafel tien. Ik hou van de ezelsbruggetjes die ik verzin, en van de mensen die dan vol bewondering uitroepen *onthoud je dat écht allemaal?* als ze hun bestelling hebben geplaatst.

‘Vind je het erg als ik naar een ander tafeltje verhuis?’ vraagt een man met een bezweet voorhoofd en een strakke wielrenbroek, ik probeer niet naar die bobbel te kijken. ‘Het stinkt hier.’

‘Hoe bedoelt u?’ vraag ik, en even ben ik helemaal in het hier en nu.

‘Die geur beneemt me de trek, ruik je het niet?’

Ik probeer te ruiken wat hij bedoelt en mijn oog valt per ongeluk toch even op die knoedel achter het glanzende lycra tussen zijn benen, maar ik ruik vooral de vette geur uit de keukenroosters, de koffie op mijn dienblad, een zweem zonnebrand, en heel subtiel onder al die geuren misschien iets muffigs.

‘Alsof je vandaag de begraafplaats kunt ruiken.’ Hij knikt naar opzij, in de richting van de graven die schuilgaan achter de rododendrons en het smeedijzeren hekwerk verderop. ‘Misschien door de warmte?’

Ik moet lachen, ik kan er niets aan doen. ‘Dat lijkt me niet, meneer. Maar u kunt aan tafel zeven gaan zitten, dat is die kleine daar in de hoek. Nee, daar,’ zeg ik als hij met zijn muntthee de verkeerde kant op loopt. ‘Bij het fietsenrek, ja, daar, bij die Bavaria-borden.’

Het is de vlier waarschijnlijk, die ruikt wat muf af en toe.

De dag vliegt voorbij, tafeltje na tafeltje vertrekt en uiteindelijk liggen er alleen nog belipstickte servetjes in proppen op de tafels, verkreukelde bonnetjes, overal lege en halflege glazen, borden vol kruimels en overgebleven lappen pannenkoek en brokken taart, maar het is fijn om iets te doen te hebben, om te zien hoe snel je chaos kunt bedwingen. Etenresten in de prullenbak kieperen, borden op stapels, stapels naar de keuken, tafels afnemen, bloempje en kaarsje en menukaart in het midden, hop.

Bij het huisje kijk ik eerst of de spin bij de voordeur nog iets heeft buitgemaakt. Vincent noem ik hem, Van Gogh is

de enige Vincent die ik ken en daar heb ik persoonlijk niet zoveel mee, maar de spin heeft iets rossigs. Ook al is hij bruin met zwart en wit. Er zit nog niks in zijn web. Toi toi toi, Vinnie.

Ik heb me het huisje helemaal eigen gemaakt. Althans: er staat nu een plant, een ficus van de Plus, en ik heb een kaarsenhouder naast de ezel gezet. De brochures van verschillende universiteiten liggen op een stapeltje in de hoek, ik denk niet dat er iets voor mij tussen zit. In de slaapkamer hangen mijn kleren in de kast, de foto van Lennart en mij ligt er even onder.

Het water sputtert uit de keukenkraan als iemand die bloed ophoest en ik weet precies hoeveel tellen na het opendraaien van de kraan de eerste lading eruit barst, als je niet gauw genoeg een stap naar achteren doet zit je tot je middel vol spetters.

Alles is lichter, nu ik op mezelf woon, zo lijkt het, alsof ik voor het eerst op mezelf woon, zeker als ik water kook en dat over de noodles met het zakje rode kruiden giet en die op de bank opeet met uitzicht op al dat groen dat iedere dag weer groener lijkt en dicht.

Charles kijkt om zich heen zodra hij binnenkomt, hij drukt me niet gelijk tegen de muur. Nu ik hier logeer kijkt hij anders naar me, alsof hij niet goed weet wat hij met me moet, alsof iemand hem een krijsende baby in handen heeft gedrukt en hij geen enkel benul heeft hoe je zoiets vast moet houden. Hij kijkt naar de kommetjes op het aanrecht, naar de hard geworden slierten die tegen de randen kleven, de wijnflessen

op de grond naast de keukenkastjes, naar mijn joggingbroek met veegvlekken.

Kijk maar, kijk maar hoe slecht het met me gaat, ik heb koppijn, dit ben ik inderdaad.

Hij herhaalt dat dit tijdelijk is, dat het eigenlijk niet kan, dat ik nu echt *zet-es-em* een andere plek moet hebben. En dan pas: hoe is het met je. 'Je lijkt moe.'

'Ik ben ook moe, ja.' Ik stapel de kommetjes op elkaar in de gootsteen en laat er water in lopen. 'Ik slaap hier niet goed. Amper, eigenlijk. En ik mis je. Ik denk zoveel dingen tegelijk, volgens mij word ik daar ook moe van, het lukt me niet om minder dingen tegelijkertijd te denken.'

'Dat klinkt inderdaad vermoeiend.' Zijn blik is droef, zijn hoofd lijkt wel kleiner. 'Je moet niet van die troep drinken,' zegt hij en hij tikt met zijn nagel tegen het blikje Monster Energy.

'Weet ik.'

'Zoiets verbaast me nog het meest. Dat je het weet, en het toch doet.'

'Verbazingwekkend hè,' zeg ik en ik mik een vork in een van de kommetjes. 'Dat mensen dingen doen die niet goed voor ze zijn.' Ik beuk de kraan dicht en wrijf de spetters van mijn broek. 'Dat mensen dingen doen waarvan ze weten dat het ze schaadt, dat mensen roken en drinken en neuken met de verkeerde vent, wonderlijk hè, dat mensen niet de hele dag elkaars hand vasthouden en in kringetjes rondansen en als één grote gelukkige familie *vrede op aarde* zingen en...'

'Hee! Wat is er met jou aan de hand?'

'Niks.' Ik probeer met een vork een aangekoekte noodle

van de rand van een kommetje te krabben. 'Niks. Sorry.' Ik loop op hem af en leg mijn hoofd tegen zijn schouder. 'Gewoon heel slecht geslapen.' Ik moet op mijn tenen gaan staan om hem te kussen. 'Plus verdrietig.'

Hij reageert nauwelijks, het lijkt zelfs alsof hij terugdeinst, maar na een tijdje voel ik hoe hij weer naar me toe beweegt, hoe hij zijn armen om me heen slaat, mijn billen pakt en me hard tegen zich aan drukt.

MET EEN SCHOP is Lennart sterker, met een schop steek je het zo overhoop. Druk, zwaartekracht. De bodem is hebbertig, inhalig; hij houdt al het leven krampachtig tegen zich aan geklemd. Schommels, liften, trappen, vliegtuigen, alles om ook maar een klein beetje afstand te creëren.

Voet op het blad. De bovenlaag, dan in kwadranten de laag eronder. Zijn t-shirt plakt aan zijn rug. Had hij Frits meegenomen?

‘Frits!’

Verderop, nog achter de dikke begroeiing en de lege paardenwei en de ingestorte schuur, is de provinciale weg vol mensen met normale bestemmingen.

‘Fritsie!’ Niks. Hij moet niet zo ver op eigen houtje, hij

zou hem aan de lijn moeten leggen maar dat is niet Lennarts keuze, een aangeliijnde hond, al maakt Frits dat er nu zelf van.

Hij steekt zijn schop opnieuw in de bodem en er knappen dunne witte worteldraden, het scherpe blad knarst door de bodemlagen en hij steekt nog een keer, dieper, met meer woede en kracht. In films graven ze altijd in een handomdraai een graf. Hij graaft natuurlijk geen graf, wat hij hier doet zou hij eerder een holte noemen, een opening, een ademgat; bij alle openingen in de grond denkt hij nu aan kieuwen, de bodem moet ademen, Meijke moet lucht. Het ruikt naar grond, grondige ondergrond, een gretige open bek van grond, normaal graaft hij nooit zo diep. Het heeft iets bevredigends om zo diep te gaan, te ver te gaan, de baas te zijn.

Ogenschijnlijk onopmerkelijk. Bosgrond, een vergroeide boomwortel, hoge grassen, verderop een strook verdorde zuring. Zonder dit grote gat zou je niets aan het landje zien, en dat stemt hem tevreden. Maar het is niet voldoende, alles is stil, er gebeurt helemaal niets en Meijke stagneert.

VLAK VOOR IK mijn moeders wijk in fiets begint het te hozen, schuilen heeft geen zin meer. De bui slaat neer als een grote sluier kutgedachten, waardoor ik alleen nog maar bezig ben met racen, scheuren, jakkeren, weggomen. Alles is nat, ook mijn sokken, het lijkt of ik zelfs vanbinnen doorweekt ben. Mensen bestaan voor de helft uit water. Of was het meer? Zestig procent? Maak er maar vijfennegentig van in mijn geval, zelfs mijn ingewanden lijken drijfnat.

Ik droog me af met de handdoek die mijn moeder van boven heeft gehaald, hij ruikt naar sportsokken en rook.

We eten nasi van Knorr met schijfjes komkommer en drinken daar Bacardi-cola bij, uit de longdrinkglazen met de kleurige reliëfbloemetjes langs de rand.

Vocht, sap, spuug, misschien dat mensen daarom wel zo graag zoenen, om maar zo veel mogelijk van onszelf door te geven, water te maken, alles zo nat mogelijk te maken, terug naar waar we ooit vandaan zijn gekomen, ons eindelijk weer eens een keertje thuis te voelen.

‘Kom je gauw weer?’ vraagt mijn moeder als ik nog niet eens aanstalten heb gemaakt om weg te gaan. Haar bril flakert in het licht van de televisie. ‘Misschien kunnen we dan samen even naar de oven kijken, want ik heb het gevoel dat de instellingen veranderd zijn.’

‘Is goed, mam.’

‘Ja,’ zegt ze tegen Taxi, ‘dat is Kasja, die ken jij misschien nog wel, hè lieverdje, die ken jij vast nog wel. Kom eens hier, jij rakkertje, je zit helemaal onder de pluïjes.’ En dan tilt ze hem op schoot terwijl hij gewoon in de vensterbank lag te spinnen, iedereen kan zien dat ze hem alleen maar op schoot trekt om iets te doen te hebben, omdat ze zich geen raad weet met mij aan tafel.

Ik race de stad uit, ik wil voor het donker in het huisje zijn. De weg kan ik dromen, de geluiden erbij ook. Het doffe *klong klong klong* van de spoorwegovergang. Dotterbloemen, eenden die zich niet lijken te storen aan ronddobberend afval dat samenklontert in het kroos langs de randen van hun sloot, tunneltjes waar de verlichting aarzelend aan- en weer uitknipt, de bonkige spinnen onder die lichtbakken, lichtbakken die door niemand meer gecheckt worden, altijd al aanstaan, nooit meer aangaan, zwart van de webben, de door alle roetaanslag dik en zwart geworden webben. De

brug over en de rotonde driekwart, het brede zandpad langs de vrijstaande huizen en dan met een boog om de wijk van Charles het steeds dichtere bos in tot ik mijn fiets moet laten staan.

WAT ALS HET een systeem is dat lichamen nodig heeft, lijven, vachten, hersenen, gedachten, herinneringen, wat als wij het niet zijn die parasiteren, maar andersom? Wat is er dan vergelijkbaar met Meijke? Meijke is aan de bodem ontglipt. Voor haar in de plaats misschien heel erg veel vogeltjes om de balans te creëren, een onmogelijke hoeveelheid insecten, het totale gewicht van alle mieren op aarde is groter dan het totale gewicht aan mensen.

Een zwerm grasvliegjes danst op hoofdhoogte boven het veld, de beestjes zijn strokleurig in het licht van de zon. Heel subtiel al de zomergeur van hooi. Hoe zijn zusje ruikt weet hij niet meer. Ja, naar Andrélon Kokos. Toen hij bij zijn ouders onder de douche sprong om al die aarde van zich af te

spoelen was haar geur er ineens, als in een tijdmachine, in een fractie van een seconde was ze er weer, de badkamer vulde zich met damp en haar lucht en met zijn ogen dicht was het heel even vroeger. Maar er ruiken honderdduizenden meisjes naar Andrélon Kokos. Of naar Robijn-wasverzachter, ook dat was haar geur. Maar daar ruiken miljoenen mensen naar. Nu ruikt ze naar het beddengoed van Lankhoef en dat heeft de geur van handen ontsmetten, van vuil- en waterafstotende hoeslakens die je van het matras kunt ritsen en in grote zakken naar de wasserette kunt laten rijden en dan op het volgende bed kunt spannen zodat er een nieuw iemand op kan liggen te vergaan, op dat beddengoed krijgt de zwaartekracht steeds meer grip op haar. Kom maar, Meijke. Omlaag, omlaag. Terug.

Niet boos worden, hier in het bos geen woede toelaten.

Iets groots, hij moet iets groots aanslepen, de bodem nog brosser maken, ruller, zwak. Hij weet het niet, het is te druk in zijn hoofd. Er is deining, voel je dat? Frits! De druk is groter, de bomen zingen mee, de bomen deinen en wenken, zie je? Het dreigt hier. Het wiegt, het bos wiegt ons. Kijk, vliegjes. Allemaal vliegjes die over ons heen suizen. Eigenlijk zou hij dat grote gat dicht moeten gooien, het is een aberratie in het landschap. Het schiet even door zijn hoofd dat zelfs Frits er zonder proppen in zou passen, zo groot is het.

‘Meeen ik niet, Fritsje.’ Lennart kriebelt de dikke vacht van zijn nek, streelt zijn fluweelzachte oren.

CHARLES WIL AFSPREKEN bij het huisje, hij wil iets bespreken. Hij appte niet: zie ik je nog, hoe laat zie ik je, zie ik je daar; hij stuurde: *kan ik je morgen in het huisje treffen, ik wil iets bespreken.*

Hij tikt op het raam, met een sleutel of met zijn trouwring, het is een venijnige tik, geen tik die aankondigt dat hij zin in me heeft en al mijn kleren langzaam uit komt trekken, maar een scherpe opschriktik, een harde tik die communiceert: wat denk jij eigenlijk wel niet.

‘Wat is er?’ vraag ik meteen als hij binnenstapt. Ik moet bijna werken. Ik wil me niet haasten als hij er is, maar eigenlijk heb ik geen tijd. Ik heb amper geslapen en alle scenario’s

nagelopen en één scenario, het ergste, was het allerwaarschijnlijkst en met hete wangen en samentrekkende spieren speelde dat onophoudelijk door mijn hoofd.

‘Niet boos worden,’ zegt hij terwijl hij zijn telefoon uit zijn zak haalt, er een blik op werpt en weer terugstopt.

Zie je. ‘Ik ben niet boos.’ Ik ben werkelijk niet boos, ik ben niks. Ik ben verschrikkelijke hoofdpijn, dat ben ik.

‘Dit gaat niet langer. Ik kan niet meer komen. En dit hier,’ hij maakt een krul in de lucht met twee vingers, ‘dat kan ook niet meer.’ Hij kijkt naar het aanrecht terwijl hij het zegt en doet niet eens zijn best om er gekweld uit te zien.

Ik zeg dat ik waarschijnlijk blijf huilen als hij me niet heel even vasthoudt.

Krukkig gehoorzaamt hij. Twee mensen die zich allebei niet kunnen overgeven aan hun omhelzing maar elkaar om uiteenlopende redenen toch vast blijven houden. Mijn neus drukt in zijn overhemd, ik wil zijn geur opsnuiven maar het lukt niet, ik sta zo dicht tegen hem aan dat mijn neusvleugels dichtgedrukt worden.

Hij vraagt of ik alsjeblieft even kan stoppen met huilen.

‘Ik weet niet of dat me lukt,’ huil ik, ‘ik weet niet of ik kan stoppen.’ Snot, tranen, allemaal vocht dat mensen voor elkaar verborgen zouden moeten houden.

‘Meisje,’ zegt hij, ‘je bent ook zo koppig.’ Hij legt zijn hand op mijn schouder.

Daar gaat het niet om, wil ik schreeuwen, het laatste wat ik ben is koppig, ik ben juist slap, ik ben al die tijd slap geweest, ik heb alleen maar gewacht op iets wat nooit zou komen. En

nu zie ik heel precies dat dit het is, het definitieve einde. Dat hij straks weggaat en nooit meer terugkomt, dat het enige wat hier nog van hem gaat verschijnen de graafmachines zullen zijn, de asbestsaneerders die Ubbink Staete in gaat huren, de constructiewerkers, nog grotere informatieborden met bouwplannen en daarna uiteindelijk de schoongeveegde entree waar vakantiegangers hun familiewagens zullen parkeren bij het nieuwe hoofdgebouw en dan is er niets wat nog aan ons herinnert, ik moet rustig worden om hem hier te houden, nog iets langer hier, nog heel even bij me.

‘Kom eens,’ zeg ik terwijl ik zijn riem losgesp, voor het eerst spreek ik die woorden uit, niet hij. ‘Kom eens hier,’ zeg ik en ik ga door mijn knieën.

‘Kasja,’ zegt hij streng, ‘meisje,’ zegt hij ook nog terwijl hij me aan mijn schouders omhoog probeert te trekken, maar daarna zegt hij het anders, ‘o godverdomme,’ zegt hij en knijpt in mijn schouders, *meissie toch*, zo ken ik hem weer, als hij zo praat klopt alles eindelijk weer.

We hebben seks die we allebei niet willen. Ik wil niet dat dit afscheidsseks is, ik wil niet dat dit beladen is, ik wil gewone seks, het mag zelfs saaie seks zijn waarbij hij zich zonder iets te zeggen naar zijn hoogtepunt toewerkt, als hij maar in me is, zolang hij me maar vastgrijpt en zich in mij verliest. En hij wil dit niet omdat hij überhaupt geen seks meer met me wil, omdat hij me niet meer aantrekkelijk vindt sinds ik hier in het huisje verblijf, omdat hij bang voor me is sinds ik bij Lennart weg ben, omdat hij mij hoe sterker ik naar hem verlang steeds minder wil, het is glashelder, het hele leven is één grote golvende dynamiek van magneetpolen. Aantrek-

ken, afstoten, stromingen. Ik wurm mijn broek omlaag en draai me om, knijp mijn ogen heel hard dicht en probeer me voor te stellen hoe het allemaal ook had kunnen zijn.

‘Waar ga je heen?’ vraag ik als Charles zijn overhemd instopt en naar de deur loopt. Het komt er niet uit zoals ik het bedoelde, ik bedoelde het veel achtelozier, maar zo kan hij me niet achterlaten. Niet nu, niet zo.

‘Hoe dat zo?’ zegt hij en hij klopt op de binnenzak van zijn jasje. ‘Kun je even iets zachter doen?’

‘Naar die Mexicaanse hoer zeker!’

Of ik gek ben geworden, vraagt hij, en of ik me even kan beheersen.

Hij peert ’m echt, hij doet het gewoon.

‘Ik ga me niet even fucking beheersen,’ roep ik terwijl ik alle spullen in mijn tas begin te proppen, mijn kleding uit de slaapkamerkast, de folders van tafel, de kaarsenhouder, het beeld van de ezel, *zolang ik maar niets achterlaat. Die persoon.* Ik ben te laat. Met mijn rugzak nog open hol ik achter hem aan naar buiten en daar roep ik dat ik never niet zachter ga doen alleen maar omdat hij dat toevallig vraagt. Omdat hij zich blijkbaar geneert voor degene in wiens mond hij anders net nog zijn pik heeft gestoken, dat ik niet een of ander af-dankertje ben.

‘Hee!’ zegt hij met een vinger in de lucht en hij kijkt om zich heen. ‘Ben je gek geworden?’ Nog een keer. ‘Je bent geen kind, stop met dit gedrag.’ Zijn onderkaak trekt van kwaadheid naar links. ‘Gedraag je.’ Hij loopt weer verder, maar omdat ik achter hem aan kom bedenkt hij zich, draait

zich om en beent dan in plaats van naar de hoofdingang naar het gat in het hekwerk. Daar rukt hij de kapotte rasters uiteen, stapt erdoorheen en baant zich een weg door het struikgewas erachter. Als ik hem nareop sist hij met zijn tanden op elkaar dat ik nú écht zachter moet doen. En dan zegt hij weer op normale toon dat hij heel langzaam door gaat lopen, oké? Dat hij gewoon gaat. Dat ik mezelf zou moeten zien. En hij loopt weg. Hij loopt steeds verder weg.

Nee. Dit gebeurt niet. Dit gaat niet gebeuren, hij kan nu niet naar huis, niet naar zijn vrouw die zich nooit zo gedraagt, met haar glanzende yogalegging naast het aanrecht, ik weet niet wat ik allemaal schreeuw, maar ik blijf razen tot ik hees ben omdat hij niet écht weg durft te lopen als ik me zo gedraag, dat zie ik aan zijn opgetrokken schouders. Hij kan ieder moment omdraaien, ieder moment. En als hij zich uiteindelijk omdraait staat er paniek op zijn gezicht, of in ieder geval is het meteen duidelijk dat hij deze situatie totaal niet onder controle heeft. Zijn ogen flitsen naar mij en weer in de richting van het pad dat hier ergens verderop moet zijn. Hij steekt zijn handen in de lucht en maakt dat gebaar waarmee je heel langzaam op een gewapend persoon afloopt, kijk, ik heb niets in mijn handen, ik kom heel langzaam naar je toe, blijf staan waar je staat.

Mijn rugzak bungelt aan mijn elleboog als ik zijn kant op loop, de ezel krijg ik er nog steeds niet goed bij gepropt en is zwaar in mijn hand. De Roek is uit het zicht, het hele vakantiepark is nu uit het zicht en dit is onze definitieve breuk, dat is duidelijk, maar het is ook duidelijk dat hij me zo niet achter durft te laten, hij gaat hier niet weg voordat hij weet

dat ik gekalmeerd ben, zijn blik zegt meisje, meisje, hij zegt het niet hardop maar schudt wel op die denigrerende meisjemeisje-manier zijn hoofd en er breekt iets los in mij, ik kan niet meer stoppen met schreeuwen, het is het enige wat me nog rest om hem bij me te houden. Dat het om haar is, roep ik, dat hij vast ook weer met haar geneukt heeft, dat ze eens moest weten wat haar man allemaal op zijn zogenaamde vakantiepark uitspookt, dat ik weet waar hij woont met die yogatroela.

‘Wát zeg je?’ Nu verheft hij ook zijn stem. ‘Praat jij serieus zó over mijn vrouw? Denk je dat ik me door een wicht als jij de les laat lezen?’ Hij laat de tak los en die zwiept mijn kant op, het uiteinde striemt hard langs mijn wang. ‘Kasja!’ zegt hij met zijn tanden op elkaar, ‘verdomme, doe jezelf dit niet aan, dit is ongelooflijk embarrassing.’ Hij zet een paar stappen in mijn richting en ik zie de angst en woede in zijn ogen, de onmacht, de walging, en om van die blik verlost te zijn maai ik voor ik er erg in heb de ezel tegen de zijkant van zijn hoofd.

Het beeldje glanst, het is zwaar in mijn samengebalde vuist, de brede kont, de lange snuit, de hoge, scherpe oren. Het kostte zevenentwintig euro, wat Lennart en ik duur vonden want het is geen verfijnd beeld en ook geen uniek beeld en ook niet eens heel oud, het is gewoon een dikke ezel van graniet of speksteen, het is niet eens typisch iets van de Canarische Eilanden, maar toen we erlangs liepen zei Lennart: kijk, dat ben jij.

We kochten het zonder afdingen en op onze hotelkamer zei ik dat het ding ook wel wat op hem leek.

DE WORTEL DIE uit de grond omhoogsteekt lijkt een verwrongen bot, met zijn duim wrijft Lennart een laagje van het glibberige hout. Het heeft licht geregend, dat maakt het lastiger om erin te klimmen, maar hij moet het nu weten, dit is ongeveer de enige plek in het bos waar hij nog niet geweest is, en de enige plek waar hij gelijk had moeten kijken, in haar boom, op haar hoogte. Na een paar pogingen lukt het hem om het touw over een hoge tak te werpen, hij wikkelt het uiteinde door de lus en zet zich af op de gekromde wortel, het is net een hoog ellebooggewricht dat op knappen staat, bruin, glad en verweerd. Slijmerig door de lange reis door de bodem, een tentakel, een tentakel dat misgreep, daarom ziet het er zo geknakt uit, missie mislukt, hij greep ernaast. Of

juist geslaagd, misschien is die wortel ontsnapt en weer bovengekomen. Lennart zet zich schrap tegen de bast en werkt zich langzaam aan het touw omhoog.

Donkere materie werd op een dag een klompje cellen, en die cellen werden draden. Draden werden koorden, koorden netwerken en toen waren er schimmels, lichamen zonder vorm, althans geen voorspelbare vorm, eindeloos vertakkende neigingen, ineens zijn ze er. Miljoenen jaren voor de eerste plant op aarde, ook op andere planeten, planeten zonder zon, ondergronds, overal razendsnel vermenigvuldigende aliens. Op de bodem van de zee, diep in woestijnen, op de polen, in alle lichaamsopeningen: overal schimmels, en met onzichtbare explosies vuren ze sporen af. Onaangedaan door graafmachines woekeren ze voort, onder dampend asfalt, onder mountainbikepaden. Dwars door Roundup, ophoogzand, funderingen, er is helemaal niets wat ze kleinkrijgt, energie gaat nooit dood, het transformeert alleen maar. Dat is het, ziet Lennart nu, op deze plek, vanaf deze hoogte. Het leven verplaatst zich, van het ene naar het andere. Als Meijke het leven weer in wil, moet er iets anders uit. Nu Meijke zich niet aan de bodem heeft gegeven, moet er iets anders in. De kringloop, de sapstroom, het moet blijven bewegen, blijven stromen, hij voelt het trekken.

De laatste plek waar Meijke gezien is, was op het betonnen bankje aan de rand van het schoolplein. Volgens haar klasgenoten was ze bezig op haar telefoon. Haar laatste zoekopdrachten bleken wenkbrauwborsteltjes en de diepzee. Het verspreidt zich ook onder schoolpleinen. Het vertakt onder verkeersdrempels, in het ophoogzand van kinderkopjes, in al

het moerasveen dat op dekzand is afgezet. Het woekert onder flatgebouwen, onder de Friethoek door, het kronkelt vanuit alle windhoeken naar woonwijken, ziekenhuizen, dwars door leidingen en kabelkasten. Het is overal geruisloos en onzichtbaar aanwezig, maar hier schreeuwt het, hier onder haar boom schreeuwt de bodem om haar, om iemand, het is niet om aan te horen. Gauw laat hij zich zakken, hij weet genoeg.

Weer op de grond heeft Lennart verschrikkelijke hoofdpijn en moet hij haast maken om nog enigszins op tijd op kantoor te zijn. Hij trekt een grasspriet uit het veld en stopt hem in zijn mond om te stabiliseren. Zodra hij zijn tanden erin zet komt de smaak los, groen, puur bittergroen. Hij ritst de spriet langs zijn tanden en gooit het in tweeën gespleten restant terug.

Dat iemand hem nastaat, die sensatie bekruipt hem nu, alsof er minder lucht om hem heen is omdat hij die lucht hier met nog iemand moet delen. Iemand of iets in het struikgewas, een oerdier vanuit een hol in de grond, een zelf aangelegd hol met materiaal uit het bos. Takken, klimop. Het gebeurt weer, hij hoort hoe zwaar ze het heeft, er zit iets in haar mond, er groeit daar iets kussenachtigs, zompig mos, een veenkussen, haar woorden proberen zich door het fluweelgroene sphagnum heen te drukken maar bereiken hem niet, ze ligt bedolven onder lagen podzolering, oxidatie, sedimentatie, doorworteling, mollengangen, hij moet snel zijn nu. Het gras rilt, de bodem gaat op en neer, er moet iets in, iets vergelijkbaars, zo groot als Meijke, en dan meer lucht, genoeg kieuwen om vrij te kunnen ademen, er ontsnapt een kreet, waar kwam die vandaan?

THUIS OP DE bank liggen, bij Lennart. Hoe lang loop ik hier? Als dat hoekhuis een dakkapel had dan kon Lennart daar zijn werkkamer maken. Dan had Lennart daar zijn werkkamer van kunnen maken. Ik loop hier zeker al een half uur, ik ben te laat. *Ongelooflijk embarrassing*. De Kuil moet open, maar ik moet ook terug naar Charles om te zien of het wel gaat, hoe hij ‘jezus’ zei en naar zijn hoofd greep, zacht en verbaasd. In ieder geval moet ik hier niet blijven ronddraaien, ik moet doelgericht lopen nu, ik heb me laten gaan, ik heb haar ‘Mexicaanse hoer’ genoemd. Ik zie Lennarts bureaulegger voor me, het bruine leer, de digitale tekenpen. Ligt het bakpapier nog in de oven, heb ik gisteren bij De Kuil de kof-fielade wel geleegd? Charles zakte half door zijn knieën en

ik vermoed dat het een lelijke schram wordt, op zijn hoofd. Ik weet niet op wie ik kwader ben, op hem of op mezelf. *Die persoon, wicht.*

Ik loop een eindje terug in de richting van het hekwerk, in de richting van het huisje en draai dan toch weer om. Nee, gênant. Hij heeft gelijk. Bovendien ben ik te laat. Het lijkt of mijn geschreeuw nog ergens hangt, verderop, heel zachtjes eechoot het tussen de bomen door, niet precies de woorden maar het sentiment, de intentie, ongelooflijk embarrassing wanhoopsgeschreeuw. Een koolmeesje hangt ondersteboven aan een tak. Of een pimpelmees. Op het water van de vennen probeert een wesp te landen, zijn achterlijf gaat als een wichelroede op en neer, hij tikt het wateroppervlak steeds aan alsof het gloeiend heet is, ik moet nu beslissen welke kant ik op ga lopen, een ontzettend concrete beslissing, alles begint met concrete beslissingen, ook al is het zoiets kleins als de richting, dat zet dingen in werking, zo gebeurt er tenminste wat.

Bij het maisveld open ik Telegram, maar ik app hem niet. Wat valt er te zeggen? Sorry. Ik hoop dat het geen pijn doet. Wat me bezielde, geen goed woord voor over, excuses excuses, het maakt het alleen maar erger en echter. Ik heb hem geslagen met een Canarisch souvenir. Afstand nemen, dat is nu de meest volwassen benadering, de eer aan mezelf houden als er nog wat eer over is. Het wordt een enorme bult, maar hij kan prima voor zichzelf zorgen.

Ik bel De Kuil.

Youp neemt op.

‘Ik had een klapband,’ roep ik, waarom praat ik zo hard? Als vanzelf praat ik verder. ‘Mijn fiets staat bij de rotonde.’ Rotonde? ‘Ik kom lopend, ik ben laat en het spijt me, het spijt me echt.’

‘Kas,’ zegt Youp, ‘doe even rustig. Gaat het wel?’

‘Wat?’

‘Je klinkt zo raar? Je bent laat, kan gebeuren.’

Of moet ik 112 bellen? Ik moet normaal kunnen nadenken, ik heb een paar uur nodig, dan gaat het wel weer. Hij zei *jesus*. Hij hurkte verbouwereerd in het struikgewas, maar daarna is hij gewoon opgestaan en pissig naar zijn auto gelopen.

‘Ja,’ zeg ik, mijn stem alweer wat vaster, ‘ik ben gewoon moe denk ik, chagrijnig. Hoe is het daar?’

‘Twee tweetjes nog maar.’

Youp zegt dat hij de boel onder controle heeft, ze willen alleen nog koffie en taart. Youps stem betekent dat alles normaal is. Er zijn twee tweetjes. De mensen gaan taart eten. Youp heeft de keuken op orde. Ik hoef niet terug om te kijken, Charles is vierenveertig, hij kan prima zelf opstaan. Het bloed gonst achter mijn ogen. Natuurlijk kan hij prima zelf opstaan, als ik doorloop kan ik over een minuut of tien bij De Kuil zijn.

Ik snap niet dat niemand vraagt of ik hulp nodig heb, zelfs Youp niet. Dat Wiebe doodgewoon op zijn plek naast de bonenmaler zit, dat ik woorden als ‘spek’ uit kan spreken. Doodgewone woorden als ‘desembrood’ en ‘mosterdmayonaise’. Dat er mensen op dat soort dingen blijven zitten wachten. Charles is ergens verderop, misschien thuis. Hoe gaat hij die

schram uitleggen? De scheur in zijn pak. Een buil op zijn hoofd. Mijn hoofd tegen zijn borst: dan leek mijn hele leven slechts voorbereiding, rechtvaardiging voor dat moment, voor hem, alsof alle momenten en gebeurtenissen en gedachten onherroepelijk naar hem moesten leiden.

Hij zakte door zijn knieën, de mensen eten taart. De bonemaler loeit, de afwasmachine dampst. Ik ben gewoon aan het werk, er is niets aan de hand.

Ik zet *In a Bar, Under the Sea* op, een favoriet album van Lennart. Als we het goedmaken is er niks gebeurd, dan is het net of er nooit iets gebeurd is. Dan kan ik straks thuis zijn pantoffels aan de kant schoppen in de gang, de blauwe pantoffels waarvan de harde zooltjes los zijn geraakt aan de voorkant, *rappadam* als hij door het huis loopt, *rappadam*. Dan is alles weer zoals het was. Zoals het ooit was.

‘Jeuzes,’ zegt Youp en draait het volume van de stereo-installatie zachter.

Fell off the floor, fell off the floor, man, fluistert Tom Barman. Dat klopt niet. Ik stuur Lennart de YouTube-link van het liedje.

Dat klopt niet, schrijf ik, *je kunt niet ván de vloer vallen*.

Kas, stuurt hij terug. *Kom je weer thuis?*

Aan het eind van de dienst zeg ik tegen Youp dat ik geen tijd meer heb om een drankje te drinken en zo snel ik kan race ik naar het huisje. Ik maak het net zo lang schoon tot het lijkt of daar nooit iets gebeurd is. Ik doe het plechtig, voor hem, als hij hier weer binnenstapt zal hij het snappen; dit zijn mijn excuses. Hier is nooit iets gebeurd, we kunnen allebei weer

met een schone lei beginnen. Het beddengoed zit in een vuilniszak, het tafelblad glimt, de kast is leeg, het servies staat op zijn plek, de deurmat is uitgeklopt, de gootsteen droog, al mijn spullen: weg. De ficus zet ik buiten in de tuin, het bed lijkt onbeslapen, de matrashoes glanst, wij waren hier niet, 'wij' heeft nooit bestaan. Niet sentimenteel worden, gewoon de vuilniszakken meenemen, spullen pakken en weglopen. Deur dicht. Weglopen.

Voor de zekerheid loop ik vanaf het hekwerk ook nog één keer de route naar het pad, de gênante herinnering zit opgeslagen in mijn maag en mijn darmen, ze trekken samen op de plek waar het was, maar er is helemaal niets meer te zien. Slechts struiken en bosgrond. Takken en dennennaalden en blaadjes en begroeiing.

Alles is bijna goed, er is niets gebeurd, niets verschrikkelijks, alleen maar iets ongelooflijk embarrassings. De omgeving is weer vriendelijk en zacht. De braam is een struik, de planten zijn nog steeds geurig van de zon. Het gras is helemaal niet in paniek want ik ruik het niet, ik ruik geen gras, het ruikt hier naar bos, een afkoelende avondplek in het bos. Hij is er niet en alles komt nu goed.

‘**ZIE JE WEL**, Fritsie,’ zegt Lennart en houdt zijn badge voor de sensor in de parkeergarage. ‘Natuurlijk komt ze thuis.’ De slagboom gaat opgetogen omhoog, alsof die hem triomfantelijk toont wat erachter allemaal voor Lennart gloort, de bovengrondse buitenwereld, Lennarts eigen oude leven.

Door zijn hele lijf voelt hij een zwaarte neerdalen, een weldadige rust die benadrukt dat het klopt wat hij al die tijd dacht, dat hij vertrouwen moet blijven houden. Om het te vieren neemt hij niet de snelweg maar de ventweg, voor nog een klein rondje bos. Lennart draait zijn raampje helemaal omlaag en Frits gaat rechtop zitten, met zijn neus omhoog, alsof hij weet dat hij er zo weer uit mag.

‘Bijna jongen, bijna.’ Lennart knijpt in zijn nekvel. Frits

moet eigenlijk een tuigje, honden vliegen bij een ongeluk evengoed door de voorruit. De luchtstroom die naar binnen glipt ruikt naar bloei, overdaad, ontluking. *Fell off the floor, man*. In de berm staat een groot bord met reclame voor kersen, de kersen zijn duidelijk door een kind geschilderd, of door iemand die niet helemaal goed bij zijn hoofd is. Wel precies in de goede kleur paarsrood. Alles heeft de goede kleur vandaag.

Zodra Lennart het portier opent, sjeest Frits de auto uit en rent het bos in. Op het brede zandpad blijft hij staan en kijkt ongeduldig of Lennart wel achter hem aan komt. Voor één keer laat Lennart hem, vandaag mag Frits de route bepalen en trefzeker draaft Frits een smal zandpad op. Af en toe gooit hij zijn neus in de lucht alsof hij iets op het spoor is, kijkt vervolgens om of Lennart nog volgt en racet dan weer verder, zo zigzaggen ze dieper het bos in, tot Frits verstart blijft staan en blaft. Lennart stopt en kijkt om zich heen. Een dikke vlieg komt met een boogje op hem af, maar zodra hij hem opzijmaait verschijnt er nog een en nog een, ze cirkelen manisch, met spastische lussen zoals bromvliegen zo goed kunnen, alsof ze heel vlug de lucht dicht proberen te naaien.

De vogels boven hem fluiten ook anders, lijkt het wel, sneller en hoger. Onschuldiger, alsof ze iets verdoezelen met hun opgewekte gezang, en verderop in het struikgewas wervelen vliegen, die groene aasvliegen die op vlees afkomen, hun gezoem heeft wel iets van het gesuis van de snelweg. Lennart tuurt om te kunnen zien waar ze op af zijn gekomen en het zoemen wordt sterker, een gonzende massa.

‘Hee, even aan de lijn nu. Ja, ik weet wat jij wilt. Jij wilt erin rollen, maar dat gaat niet door, vriend.’ Lennart houdt Frits kort en wringt zich door de begroeiing. Een aantal takken zijn geknakt en gebroken, alsof hier onlangs iets groots door het struikgewas is gebanjerd, al lijkt hem dat stug, in dit deel van het bos zijn geen oerossen of koniksparden.

Vliegen liegen niet. Frits hangt in de riem en gromt diep en zacht en trekt zijn mondhoeken naar achteren zoals katten doen wanneer ze een vogeltje zien vliegen dat ze het liefst meteen met hun snijtanden willen grijpen.

In het struikgewas ligt iemand in een gekreukt maar verder keurig pak. Het is een man, een vrij forse man ligt op zijn zij met zijn hoofd naar beneden, zijn haren vallen deels over zijn gezicht.

‘Hallo.’ Lennart klinkt schor. Hij schraapt zijn keel en zegt het nog eens. ‘Meneer?’

Geen antwoord.

Hij hoort zijn eigen knieën kraken als hij naast de man hurkt. Ter hoogte van de schouder van de man zit een dot ingedroogde kots op het donkergrijze textiel en van onder zijn haar loopt een streepje geronnen bloed over zijn wang, Lennart kan niet zo goed zien waar dat bloed vandaan komt, zijn oor?

Voorzichtig schudt hij aan de schouder, maar het lijf is stijf en hard. Zachtjes legt Lennart twee vingers tegen de schone kant van de nek, hij heeft nog nooit een dode aangeraakt, maar hij voelt het meteen. Morsdood. Hij trekt zijn hand terug en even lijkt het of de grond onder zijn voeten wegzakt,

maar dan komt het besef, het besef dat alles nu uiteindelijk samenkomt. Je moet vertrouwen blijven houden, de dingen met elkaar verbinden, de losse punten samentrekken, dan verschijnt het grotere beeld. Hij hoort het onder zich verwachtingsvol snakken en er komt voor het eerst in lange tijd een vastberadenheid over hem. De kuil heeft hij al, dit is het motorisch moment voor een doorstart. Kasja komt thuis, Meijkjes toestand verbetert.

De vliegen geven geïrriteerd hun plek op wanneer Lennart de man bij zijn oksels grijpt. Het pak is vochtig en het lijf loodzwaar, Lennart tilt het bovenlijf een eindje van de grond maar laat het gelijk voorzichtig hurkend weer zakken. 'Frits!' Lennart staat op en probeert zijn stem niet te verheffen. 'Nee. Ik meen het. Dit is geen spelletje. Af. En daar blijven.' Terwijl Frits toekijkt weet Lennart het lichaam een stuk te verplaatsen. Twijgen blijven aan het textiel van het pak hangen, de veters van de schoen haken achter een stuk wortel, iedere paar centimeter moet Lennart rusten, takken wegplukken, uithijgen, maar uiteindelijk vindt hij een plek om de man tijdelijk achter te laten, ver van het pad, in de holte achter een omgewaaide boom waar hij de omringende ondergroei als een dak over het lichaam sleurt. Voor de zekerheid dropt hij een pin in Maps, om de exacte plek zelf ook weer terug te kunnen vinden.

WE GLIJDEN GELIJK weer ons eigen leven in, ons leven samen. Lennart zegt dat we het moeten doen, dat we een bod op het huis moeten doen. Hij heeft er een goed gevoel over. Zijn ouders helpen, onze lasten worden alleen maar lager. Er kan eigenlijk niets gebeuren. Hij is opgewekter dan normaal.

‘Eigenlijk kan er niets gebeuren,’ beaam ik. ‘Wat ga je doen?’

‘Hm?’

Ik knik naar de ingeklapte achterbank en het steekwagentje.

‘Ik moet even naar de Hornbach. Isolatieplaten. Ga je het je moeder nog vertellen?’ vraagt hij.

‘Van het huis?’ Ik heb niets meer van Charles gehoord.

‘Dat het weer goed is. Dat zijn dingen die moeders willen weten.’

‘Ken je mijn moeder eigenlijk wel?’

Hij grijnst. Zijn hand op mijn nek, hij legt zijn hand altijd echt neer, alsof hij plek nodig heeft, alsof hij het is die die hand ergens kwijt moet, niet mijn nek die een hand nodig heeft. Mijn voorhoofd stormt. Vlak achter mijn schedel kollen alle dingen die ik nooit tegen Lennart zeggen kan, als rook, als schuim, als klotsende golven. ‘Dat weet ze wel.’ Ik heb haar niet eens verteld dat het niet goed ging.

‘En van het huis?’

‘We kunnen dit weekend wel bij haar langs.’ Ik leg mijn hand op zijn bovenbeen, zijn spieren zijn gespannen door het gasgeven. Klotsende golven, schuim, rook, er is niets te zien, maar zoveel rook in mijn hoofd.

ALS KASJA MET een gezichtsmaskertje en een kop thee in bad ligt roept Lennart dat hij een eind gaat joggen, dat hij van plan is naar het maisveld te fietsen om niet dat eerste stuk door de stad te hoeven, dat hij heel misschien op de terugweg nog even langs Tim gaat.

Op het landje knipt Lennart zijn zaklamp aan en constateert dat de man er een stuk beroerder uitziet dan toen hij hem in het struikgewas aantrof. De huid heeft nu een bleekgroene waas en de ogen lijken dieper in hun kassen gezonken, maar dat kan ook door de schaduwwerking van het licht komen.

De kuil is diep en de omtrek is bros, dus hij moet het lijf behoedzaam over de rand rollen. Met een plof landt het li-

chaam op de bodem, het ligt in een onmogelijke hoek. Voor iemand die nog ademt althans, de aanblik van het lichaam doet Lennart denken aan de gemeentelijke grofvuildienst, aan de grijparm die afgedankte spullen opplukt en ze dan zonder omkijken omlaag laat glijden, zonder enig ontzag met doffe ploffen loslaat. Zelfs nu de man languit ligt is er nog ruimte, zo groot is de kuil. Lennart heeft niet verder gedacht dan dit, hier hield zijn plan op: de man hier zien te krijgen, in de bodem, in ruil voor Meijke. Hij kijkt omlaag en dan om zich heen, heel licht teleurgesteld dat er niet gelijk iets gebeurt, maar hij moet dit natuurlijk netjes vervolmaken. Voorzichtig laat hij zich zelf ook in de kuil zakken.

In de broekzak van de man zitten een telefoon en een sleutelbos. Het is lastig om de telefoon eruit te krijgen, Lennart klemt drie vingers om het scherm en wrikt. Door de pantalon heen voelt het bovenbeen van de man als een boomstam in water, een berk, glad, nat en koud. Hard. De telefoon staat uit, maar voor de zekerheid klimt Lennart de kuil uit en zet het blad van zijn schop op het scherm en stamp. Iets harder nog, tot het met een subtiel kraakje barst. Na nog een keer stampen is het scherm verbrijzeld, een doffe lap plastic krult weg van de zwarte behuizing. De accu sist zachtjes en Lennart verplaatst het toestel met zijn schop naar verderop, keert dan terug voor de kleren van de man.

De knoopsgaten van het overhemd zijn spochtig, hij krijgt de knoepjes er amper doorheen gedrukt. Lennart staat voorovergebogen en heel even schiet door hem heen wat hij in vredesnaam aan het doen is. Dit is een mens, een mens met

familie, wat bezielt hem. Maar dan denkt hij aan zijn eigen familie, zijn zusje, dat de man hier niet voor niets lag, en voor hij het weet is het overhemd open en komt er een bruine, licht behaarde buik tevoorschijn.

Het kost hem ruim een uur om de kuil goed dicht te krijgen en hij neemt zich voor om zo snel mogelijk bij daglicht terug te keren om alles zo netjes mogelijk achter te laten.

De stapel kleding past maar net in de tas van de Plus, de schoenen duwt hij er met de neus omlaag naast, alleen de hakken steken bij de handvatten uit.

Naast Winkelcentrum De Dennen gooit Lennart de Plus-tas in de ondergrondse container en opent de draaiklep om te controleren of de spullen weg zijn. Zijn ze. De containers bij het winkelcentrum worden waarschijnlijk met grote regelmaat geleegd. De restanten van de telefoon kiept hij in de glaskak en dan pas registreert hij zijn vermoeidheid. Met zijn laatste krachten fietst hij naar huis, hij laat Frits vlug plassen in het perkje aan de overkant en valt dan tegen Kasja's rug in slaap.

LOKALE ONDERNEMER CHARLES Ubbink vermist, staat op de site van RTV Oost. Hij is niet op komen dagen op een afspraak en vervolgens niet thuisgekomen. Hij is nog nooit niet thuisgekomen. Het zijn normale woorden, woorden die je iedere dag opnieuw in bijna iedere krant kunt vinden. Sporenonderzoek. Vermist. Ik lees die verhalen altijd. Vooral als ze zich afspelen op plekken die ik ken, in dorpen hier in de buurt. Dan ga ik de bewuste straat googelen en net zo lang met de streetviewauto heen en weer karren tot ik het huis heb gevonden. In *De Telegraaf* geven ze soms de voor- en achternaam van slachtoffers, zodat je ze op Facebook op kunt zoeken. Aan hun profielfoto's zie je vaak niks, maar aan een misdrijfhuis zie je het meestal meteen. Kaal voortuintje,

vreugdeloze vitrage boven een vensterbank waar de stoflap best eens overheen mag en altijd wel ergens wat speelgoed; een te zachte voetbal op de grindtegels, een smoezelige beer tegen het gekantelde badkamerraam, naast een gezinsfles Melkmeisje en een vale spons. Van die regelrechte gezinsdramahuizen, dat zie je al aan de gevelstenen, zelfs al zijn alle huizen in die straat uit dezelfde waalsteentjes opgetrokken. Gelukkig heeft Charles een villa, een stevige witte villa met bollampen in de tuin. Ze hebben Rituals, seroendeng. Geurstokjes en een abonnement op *Elsevier*.

De politie verspreidt een opsporingsbericht en meldt dat ze met het rechercheteam zoekt achter het tankstation, er worden steeds dezelfde beelden getoond, achter de bar bekijk ik de stroom vrijwilligers op mijn telefoon, het geluid uit.

‘Dat is Ubbink,’ roept Youp.

Ze lopen langzaam over het hobbelige terrein, in een brede lijn zwaaien de mensen met verschillende soorten stokken als wichelroeden over de grond. Er is zelfs iemand bij met een omgekeerde hark. Hitte kruipt over mijn hals omhoog, over mijn wangen, trekt over mijn hele gezicht. ‘Ja, wat bizar hè. Kun jij kaas snijden?’ Het zijn aardappels op dat veld, de planten komen amper boven enkelhoogte.

‘Ik denk dat het iets met drugs te maken heeft,’ zegt Youp en hij zet een schaal met gesneden kaas neer. ‘Had ik al gedaan.’

‘Dan ga ik even tosti’s maken, dank je.’

‘Thee?’ vraagt Lennart als ik thuis met een dekentje op de bank lig en hij knijpt even in mijn kuit. ‘Of zal ik toastjes maken?’

De politie heeft tientallen tips binnengekregen, de meeste zijn tegenstrijdig. Gedachteloos scrol ik verder door de nieuwsberichten. Als hij nog op die plek lag hadden ze hem al lang en breed gevonden, het duurt even voor dat tot me doordringt. Dat is heel goed nieuws. Wat zijn de opties? Hij ligt er nog en ze hebben hem niet gezien. Onmogelijk. Dus hij is daar niet meer. Was hij zo in de war dat hij de weg is kwijtgeraakt? Zo boos? Iets in mij groeit; dan is dit allemaal voor mij. Dat hij in de auto is gestapt en naar het buitenland is gereden. Of hij is ergens een kanaal in gereden. Nee, zo iets kan niet ongezien, niet op klaarlichte dag. Ik google ‘verward + klap op hoofd’ en lees dat hij naar de dokter moet. Ik wil hem een bericht sturen, om te vragen waar hij is en hoe het gaat en dat hij misschien wel een hersenschudding kan hebben van die klap, dat het me zo verschrikkelijk spijt, dat hij ieder uur van de nacht zijn wekker moet zetten. Ik lees het opsporingsbericht opnieuw. *Charles Ubbink is een man van 44 jaar. Hij is 1.92 meter lang, heeft donkerblond haar en groenbruine ogen. Aan de ringvinger van zijn linkerhand draagt hij een gouden ring met inscriptie. Charles droeg die dag een donkerblauw pak en een wit overhemd.*

Klopt. Klopt allemaal. Klopt verdomme helemaal.

‘Wat denk jij dat er gebeurd is?’ vraagt Lennart en hij zet een kop thee op de banklegger.

Ik klik *De Gelderlander* weg op de iPad. ‘Met die Ubbink?’
‘Ja. Wil je ook iets lekkers?’

‘Heeft niet zoveel zin om daarover te speculeren, toch.
Dank je, lekker lief.’

Ook de nationale nieuwsdiensten hebben het opgepikt. Er staat een video op Nu.nl waarop de hoofdingang van het vakantiepark is afgezet met zeildoek, en ook al zie je haast niets van wat zich daarachter bevindt, de beelden maken me kotsmisselijk en bang. Hoeveel huisjes staan er eigenlijk? Staan in de andere huisjes ook nog nepleren bankstellen, liggen daar ook glanzende matrashoezen, staat daar ook nog dof uitgeslagen servies in de keukenkastjes? De bomen die hoog boven het witte zeil uittorenen, alsof die er ook iets mee te maken hebben, alsof niet alle pottenkijkers op afstand moeten worden gehouden, maar juist die bomen op hun plek.

DE VERTE BEGINT bij geluidloze helikopters, Lennart hoort hoe de roteren de lucht aan flarden malen. Ze zoeken die man, de verte trilt van wat gaande is. Het gat is helemaal dicht, al liet de bovengrond zich niet zo naadloos terugplaatsen als bij de kleinere gaten, het is een lappendeken van graspollen en zwarte aarde, het ziet er slordig uit, opvallend ook, maar hij weet dat de aarde een zelfherstellend vermogen heeft, dat hij op haar kan vertrouwen. En nu is het aan haar.

Hij verzamelt nog wat grassen, twijgen, lange slierten struikgewas, een grote hoop bosafval, en dan zal de bodem dit helemaal rechtekken, groeit alles fatsoenlijk dicht, gauw genoeg ziet het er weer net zo onnadrukkelijk uit als eerst. Lennart loopt een eindje terug om de boel te inspecteren en

wat hij hoopte klopt: van een afstand zie je er nauwelijks iets van.

Hij gaat verderop zitten en legt zijn hand op de grond, hij voelt het tevreden kloppen tegen zijn handpalm. Precies ja. Met zijn vingers schrijft hij haar naam in het grijze zand en weet zich met haar verbonden, de stroeve huid van zijn vingertop die door de minuscule gemineraliseerde zandkristallen glijdt, de kristallen die zich naar zijn vinger vormen, onder zijn nagelriemen verdwijnen om daar achter te blijven en als rouwrandjes met hem mee te gaan. De wond van die kuil groeit gauw genoeg dicht, hij ontspant bij de tevreden ademhaling. Het leven trekt door de kruidlaag, de struiklaag, de boomlaag. Door houtwallen, akkerranden en bermen op weg naar Lankhoef.

ALS WE DAT stomme beeldje nooit hadden gekocht op Gran Canaria. Als ik bij mijn moeder was gaan logeren in plaats van in het huisje. Dan had ik niet iedere dag wakker hoeven worden met de schrik dat er iets verschrikkelijks was, en dat er dan ook daadwerkelijk iets verschrikkelijks is. Meestal golft die schrik na uit een restantje droom; bijna altijd valt het mee. Alleen sinds Charles valt het tegen, zelfs nu Lennart en ik weer samen zijn. Onze relatie was altijd al als een zonnige herfstdag; knus, warm en klaar voor koudere tijden. Het wordt zomer en de koudere tijden komen nu.

Sinds Charles vermist is word ik steeds weer wakker met het vage besef dat er iets ergs is, en als mijn hersenen zich in het hier en nu hebben herschikt blijkt het steevast nog vele

malen vreselijker. Met een plof is het er allemaal weer, zoals wanneer je de trap afdalt en denkt dat je nog één trede moet maar er al bent. *Bats*. Sta je dan. Daar ben ik dus. Duizelig, gedesoriënteerd, kotsmisselijk.

Ik denk niet dat ik ooit nog honger krijg. Het lijkt of alles met elkaar te maken heeft, de geur van dennennaalden, de geur van gebakken boter vanuit de keuken, de geur van de droogtrommel in het magazijn waar onze schorten dusdanig door elkaar worden gehusseld dat ik straks zeker een half uur bezig ben om alle koorden weer uit de knoop te krijgen, we zouden ze in waszakken moeten verpakken. Nog altijd geen nieuws, dat verlammeende vacuüm maakt dat je alleen nog maar heel hoog in je keel kunt ademen. De zon wrijft een streep wolken op, het zijn niet eens wolken, het is fluff, wol, een strook poedersuiker in de lucht. De geur uit de keuken maakt me misselijk. Misschien moet ik inderdaad een kopje bouillon nemen, Youp zegt dat ik net een lijk ben.

Ik loop naar het magazijn en googel Charles voor de zoveelste keer. Alsof de foto's van *De Gelderlander* me nog iets kunnen vertellen. Ja, dat kunnen ze. Het zijn foto's van hem uit een leven zonder mij en ik wil nog steeds alles van dat leven weten, meer dan ooit. Ik open Telegram weer, en nog eens, en nog eens, maar ook daar is hij nog steeds niet verschenen. Ik schrik op van een inkomende oproep van Lenart. Ik veeg Telegram weg en neem op.

'Kas!' roept hij meteen. 'Het begint! Mijn moeder belde net en ze heeft haar hand bewogen!'

'Wat?'

'Meijke! Ik kan niet lang praten, ik ben in het bos en het

staat hier blauw van de politie, maar dit is het begin, dit is
echt het begin!

